

ROMÂNIA

Acord de Servicii de Asistență Tehnică Rambursabile privind Consolidarea Capacității de Planificare și Bugetare II (P168605)

Plan Strategic Instituțional 2022-2025 pentru Ministerul Antreprenoriatului și Turismului

Noiembrie 2022

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Declinarea responsabilității

Acest raport este un produs elaborat de personalul Băncii Mondiale. Constatările, interpretările și concluziile exprimate în această lucrare nu reflectă neapărat punctele de vedere ale Directorilor executivi ai Băncii Mondiale sau ale guvernelor pe care aceștia le reprezintă. Banca Mondială nu garantează acuratețea datelor incluse în prezentul document și nu își asumă responsabilitatea pentru orice erori, omisiuni sau discrepanțe privind informațiile sau răspunderea cu privire la utilizarea sau neutilizarea informațiilor, metodelor, proceselor sau concluziilor prezentate. Granițele, culorile, denumirile și alte informații afișate pe orice hartă din acest document nu implică nicio apreciere din partea Băncii Mondiale cu privire la statutul juridic al oricărui teritoriu sau la aprobarea sau acceptarea acestor granițe.

Prezentul raport nu reprezintă neapărat poziția Uniunii Europene sau a Guvernului României.

Declarație privind drepturile de autor

Materialul din această publicație este protejat de drepturi de autor. Copierea și/sau transmiterea unor porțiuni din această lucrare fără permisiune poate constitui o încălcare a legilor aplicabile.

Pentru permisiunea de a fotocopia sau a retipări orice porțiune din această lucrare, vă rugăm să transmiteți o solicitare cu informațiile complete către: (i) Secretariatul General al Guvernului (Palatul Victoria, Piața Victoriei nr. 1, Sector 1, București, România) sau (ii) Grupul Băncii Mondiale România (Strada Vasile Lascăr nr. 31, etaj 6, Sector 2, București, România).

Acest raport a fost transmis în luna noiembrie 2022, în conformitate cu Acordul de Servicii de Asistență Tehnică Rambursabile privind *Consolidarea Capacității de Planificare și Bugetare II* încheiat între Secretariatul General al Guvernului și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare în data de 2 septembrie 2020. Acesta corespunde Rezultatului 3 din cadrul acordului menționat mai sus.

CUPRINS

Preambul	9
Cuvânt înainte	13
Rezumat Executiv	14
1. Introducere	15
Fundament.....	15
Stadiul implementării PSI.....	16
2. Context	20
3. Misiune și viziune	33
Misiunea Ministerului.....	33
Viziunea Ministerului	33
Obiective Strategice, Programe, Măsuri și Indicatori	35
Obiectivul Strategic 1: Sprijinirea dezvoltării echilibrate și durabile a întreprinderilor, în special a IMM-urilor, în sectoare de specializare inteligentă și cu valoare adăugată ridicată.....	35
Programul 1.1. Mediul de afaceri.....	38
Programul 1.2. Înființare întreprinderi	41
Programul 1.3. Sprijin IMM-uri.....	43
Obiectivul Strategic 2: Intensificarea prezenței companiilor românești pe piețele externe.....	48
Programul 2.1. Promovarea exportului	50
Obiectivul Strategic 3: Creșterea investițiilor străine directe în România, mai ales în sectoarele competitive și cu valoare adăugată ridicată	53
Programul 3.1. Atragerea ISD.....	55
Obiectivul Strategic 4:	58
Dezvoltarea și promovarea turismului în România	58
Program 4.1: Programul Multianual de Marketing și Promovare Turistică.....	61
Program 4.2: Program multianual de dezvoltare a destinațiilor, formelor și produselor turistice	64
Obiectivul Strategic 5: Îmbunătățirea capacității administrative a MAT	69
Programul 5.1. Îmbunătățirea condițiilor-cadru necesare îndeplinirii mandatului	70
4. Aranjamente pentru Implementarea, Monitorizarea și Evaluarea PSI	72
5. Resurse Financiare	75
Anexa 1a. OBIECTIVE STRATEGICE ȘI Programe bugetare	78
2022-2025 (mii lei) – conform nevoilor de finanțare	78

Anexa 1B. obIECTIVE STRATEGICE, PROGRAME BUGETARE ȘI MĂSURI conform nevoilor de finanțare	80
2022-2025 (mii lei).....	80
Anexa 2. Planul Strategic Instituțional (tabel sintetic)	86
Anexa 3. Programe și Măsurile aferente acestora (tabel sintetic)	90
Anexa 4. Informații privind componentele PSI	102
Anexa 4.1. Profilul instituțional.....	102
Anexa 4.2. Analiza SWOT	105
Anexa 4.3. Analiza PESTLE	111
Anexa 4.4. Politici și strategii.....	115
Anexa 4.5. Organigrama MAT (HG 1327/2021).....	118
Anexa 4.6. Legislație națională relevantă.....	120
Anexa 4.7. Legislație europeană relevantă	126
Anexa 5. Proiecte de acte normative 2022	127
Anexa 6. Sectoarele MAT în Planul Național pentru Redresare și Reziliență 2021-2026.....	128

LISTĂ DE FIGURI

Figura 1. Organizarea procesului de planificare strategică la nivelul MAT.....	11
Figura 2. Profilul Small Business Act	25
Figura 3. Rata de înlocuire a întreprinderilor (sus) creșterea netă a populației de unități active (jos), 2019 (%)	27
Figura 4. Valoarea adăugată brută pe persoană ocupată, pe clase de mărime, 2019 (Total economie, Mii Euro)	28
Figura 5. Evoluția numărului de întreprinderi, după intensitatea tehnologică/ cunoașterii.....	28
Figura 6. Exporturile, în funcție de intensitatea tehnologică.....	29
Figura 7. Obiectivul Strategic 1: Structura.....	37
Figura 8. Obiectivul Strategic 1: Impacturi și Rezultate	37
Figura 9. Obiectivul Strategic 2: Structura.....	50
Figura 10. Obiectivul Strategic 2: Impacturi și Rezultate	50
Figura 11. Obiectivul Strategic 3: Structura.....	55
Figura 12. Obiectivul Strategic 3: Impacturi și Rezultate	55
Figura 13. Obiectivul Strategic 5: Structura.....	70
Figura 14. Obiectivul Strategic 5: Impacturi și Rezultate	70
Figura 15. Ciclu de monitorizare a Planului Strategic Instituțional 2022-2025	73
Figura 16. Alocări financiare pentru 2022-2025 pe obiective strategice.....	76

LISTĂ DE TABELE

Tabelul 1. Estimări privind creșterea reală a PIB %.....	22
Tabelul 2. Perspectiva principalilor indicatori macroeconomici pentru România pentru 2019-2023.....	22
Tabelul 3. Populația de întreprinderi în România și UE (2021)	25
Tabelul 4. Rata de supraviețuire a întreprinderilor	26
Tabelul 5. Obiectivul Strategic 1: Eșalonarea finanțării în funcție de programul bugetar	38
Tabelul 6. Obiectivul Strategic 1: Măsurile Programului 1.1	41
Tabelul 7. Obiectivul Strategic 1: Măsurile Programului 1.2.....	43
Tabelul 8. Obiectivul Strategic 1: Măsurile Programului 1.3.....	47
Tabelul 9. Obiectivul Strategic 2: Eșalonarea finanțării în funcție de programul bugetar	50
Tabelul 10. Obiectivul Strategic 2: Măsurile Programului 2.1	52
Tabelul 11. Obiectivul Strategic 3: Eșalonarea finanțării în funcție de programul bugetar	55
Tabelul 12. Obiectivul Strategic 3: Măsurile Programului 3.1	57
Tabelul 13. Obiectiv Strategic #4 – Programe și Măsurile.....	60

Tabelul 14. Obiectivul Strategic #4 - Dezvoltarea și promovarea turismului: Impacturi și Rezultate.....	60
Tabelul 15. Eșalonarea finanțării în funcție de programul bugetar	61
Tabelul 16. Obiectivul Strategic 4. Măsurile Programului Bugetar 4.1	64
Tabelul 17. Obiectivul Strategic #4 Turism. Măsurile privind Programul 4.2	68
Tabelul 18. Obiectivul Strategic 5: Eșalonarea finanțării în funcție de programul bugetar	70
Tabelul 19. Obiectivul Strategic 5: Măsurile Programului 5.1	71
Tabelul 20. Alocările financiare pentru 2022-2025 pe obiective strategice (mii lei)	75
Tabelul 21. Alocări financiare 2022-2025 pe capitole de cheltuieli (mii lei).....	77

LISTĂ DE ACRONIME

BEI	Banca Europeană de Investiții
BM	Banca Mondială
BPCE	Birou de promovare comercial economică
CCIR	Camera de Comerț și Investiții a României
CPM	Cancelaria Prim-ministrului (din 2017 asimilată SGG)
FEN	Fonduri externe nerambursabile
FESI	Fonduri Europene Structurale și de Investiții
FMI	Fondul Monetar Internațional
FSE	Fondul Social European
HG	Hotărâre de Guvern
II	Întreprindere Individuală
IMM	Întreprinderi Mici și Mijlocii
INS	Institutul Național de Statistică
ISD	Investiții Străine Directe
MADR	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
MAT	Ministerul Antreprenoriatului și Turismului
MCID	Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării
MDLPA	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației
ME	Ministerul Economiei
MIPE	Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene
MF	Ministerul Finanțelor
OCDE	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
ONRC	Oficiul Național al Registrului Comerțului
PALG	Planul anual de lucru al Guvernului
PIB	Produs Intern Brut
PNDR	Programul Național de Dezvoltare Rurală
PNMM	Programul Național Multianual de Microindustrializare
PNRR	Planul Național de Redresare și Reziliență
PPE	Programul de promovare a exporturilor
PSI	Plan Strategic Instituțional

RAS	Servicii de Asistență Tehnică Rambursabile
SGG	Secretariatul General al Guvernului
SNC	Strategia Națională pentru Competitivitate 2014-2020
SNE	Strategia Națională de Export
UAT	Unități administrativ teritoriale
UE	Uniunea Europeană
UPP	Unitatea de Politici Publice
VAB	Valoare Adăugată Brută

PREAMBUL

Fundament

Secretariatul General al Guvernului (SGG) a încheiat cu Banca Mondială (BM) un Acord de servicii de asistență tehnică (RAS) pentru a consolida capacitatea de planificare, bugetare și monitorizare a politicilor la nivelul SGG, Ministerul Finanțelor (MF) și ministerele de resort selectate. Pentru îmbunătățirea eficienței cheltuielii publice, acest RAS se concentrează asupra: (i) continuării consolidării proceselor existente de dezvoltare a Planului Strategic Instituțional (PSI) sub îndrumarea SGG; (ii) construirii capacității intra-guvernamentale de a monitoriza actualizările și implementarea PSI cu ajutorul unui instrument IT comun, dezvoltat cu sprijin din partea BM; și (iii) dezvoltării unui tablou central în cadrul SGG pentru raportare cu privire la implementarea priorităților majore PSI ale ministerelor selectate.

Activitățile definite ale asistenței tehnice rezultă din analizele funcționale ale administrației publice, care au evidențiat faptul că sectorul public necesită o legătură mai bună între planificare și bugetare, dat fiind conexiunile slabe între resursele utilizate și rezultate. Prin urmare, Guvernul României a solicitat BM să ajute la instituționalizarea unui proces pentru monitorizarea implementării politicilor, cu roluri și responsabilități clare pentru SGG, MF și ministerele de resort, prin folosirea metodologiilor, instrumentelor și proceselor dezvoltate conform acestor servicii. Aceasta este parte integrantă din reformele bugetare promovate de Guvernul României. Având scopul de a face procesul de planificare strategică obligatoriu pentru fiecare minister din România, SGG dorește ca PSI să devină un produs curent elaborat de fiecare minister. Ca minister de resort selectat în acest proiect, MAT s-a angajat să desfășoare un program amplu de reformă, care să acopere atât politicile, cât și administrația publică.

Aceasta face parte integrantă din reformele bugetare promovate de guvern și se regăsesc în angajamentele asumate de Guvern prin Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR). Reforma 1 din Componenta 14 din PNRR reglementează planificarea strategică și bugetarea pe programe. În acest context, scopul PSI este de a asigura că planificarea strategică este un proces coerent, sustenabil și fezabil din punct de vedere fiscal, instituționalizat la nivelul administrației publice. În conformitate cu angajamentele asumate, în primăvara anului 2022 au fost adoptate două hotărâri de guvern care instituționalizează planificarea strategică și programarea bugetară la nivelul administrației publice centrale din România.

HG 427/2022 introduce modul de elaborare, monitorizare, revizuire și raportare a planurilor strategice instituționale, o metodologie care integrează componenta de politici publice, cea bugetară și pe cea de implementare și monitorizare. Se stabilește cadrul general, principiile și procedurile pentru implementarea metodologiei legate de planificarea strategică instituțional, monitorizarea și revizuirea lor la nivelul ministerelor și SGG. Pe de altă parte, HG 467/2022 introduce metodologia privind programele bugetare și monitorizarea pe bază de performanță a bugetelor public începând din 2023 pentru toți principalii ordonatori de credite (ministere). Astfel, se stabilește forma de prezentare a programelor bugetare, conținutul lor, metoda de elaborare a indicatorilor de rezultat și/sau eficiență, precum și modul de monitorizare a programelor bugetare. Prin adoptarea celor două acte normative PSI devine un produs ce trebuie elaborat de fiecare minister. Astfel, planificarea strategică la nivelul ministerelor a devenit obligatorie odată cu publicarea actului normativ în Monitorul Oficial (29 martie 2022).

Această activitate derulată de Banca Mondială face parte din faza a doua a proiectului în care sunt incluse un număr de 8 ministere, prima fază derulându-se în perioada 2016-2019 și din care au făcut parte 13 ministere plus Ministerul Finanțelor. Ca minister de resort selectat în acest proiect, Ministerul Antreprenoriatului și Turismului (MAT) se angajează să continue un program amplu de reformă care să acopere atât politicile, cât și administrația publică, instituția fiind inclusă în prima fază a proiectului în structura organizațională de atunci - Ministerul Economiei și Comerțului (MEC).

În esență, PSI 2022-2025 reprezintă o revizuire/reunire și actualizare a domeniilor și obiectivelor strategice din două PSI realizate anterior pentru două ministere, ținând cont și de reorganizările sectoarelor în cauză, dar și de impactul la nivelul societății pe care o avut-o criza sanitară de COVID-19, precum, mai recent, conflictul din Ucraina ale cărui consecințe se resimt puternic în regiune. Documentul a comasat și reorganizat obiectivele strategice din PSI 2021-2024 ale fostului Minister al Economiei, Antreprenoriatului și Turismului (MEAT) și care, la rândul său, a fost elaborat pe baza PSI 2019-2022 pentru fostul MEC și pentru fostul Minister al Mediului de Afaceri, Comerț și Antreprenoriat (MMACA). Astfel, noul PSI 2022-2025 pentru MAT se axează pe patru domenii domenii – antreprenoriat/IMM, comerț/exporturi, investiții și turism - și are 5 obiective strategice, 8 programe bugetare și 43 măsuri.

Elaborarea unui PSI pentru 2022-2025 vine într-un moment important la începutul actualului exercițiu financiar european pentru perioada 2021-2027, care coincide și cu PNRR pentru perioada 2021-2026 ce sprijină relansarea economiei și a societății grav afectate în urma pandemiei de COVID-19, alături de conflictul din Ucraina. Consolidarea funcției de planificare strategică reprezintă o componentă importantă a acestei reforme, având premise extrem de favorabile datorită experienței anterioare ale ministerelor în planificarea PSI. De asemenea, elaborarea documentului vine exact în momentul în care Guvernul a aprobat cele două HG importante privind planificarea strategică și bugetarea pe programe. Astfel, se instituționalizează procesul de planificare strategică, se formalizează metodologia bugetării pe programe la nivelul administrației centrale, iar execuția bugetară se va face în conformitate cu programele bugetare ale PSI. La nivelul SGG există o platformă informatică pentru colectarea datelor necesare pentru monitorizarea și evaluarea PSI, implicit a indicatorilor pentru atingerea țintelor stabilite.

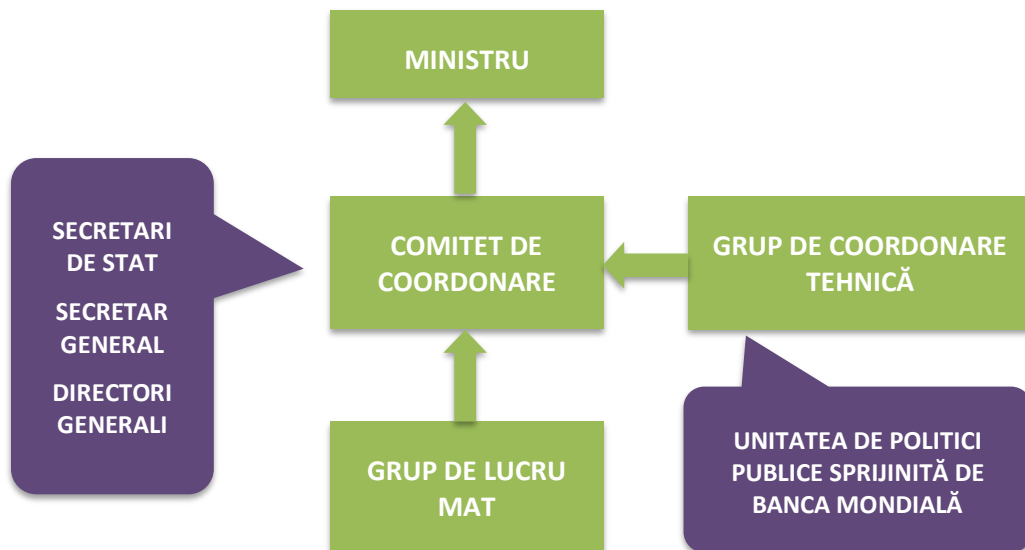
Metodologie

Revizuirea PSI urmează un proces similar celui de elaborare a documentului strategic, ca parte a metodologiei de planificare strategică și programare bugetară, aplicată unitar la nivelul ministerelor. Acest proces este în conformitate cu HG 427/2022 pentru aprobarea Metodologiei de elaborare, monitorizare, raportare și revizuire a planurilor strategice instituționale și cu HG 467/2022 pentru aprobarea Metodologiei de elaborare și execuție a programelor bugetare, adoptate în contextul introducerii programelor bugetare și a monitorizării de performanță a bugetelor publice începând cu anul 2023 pentru toți ordonatorii principali de credite, angajamente prevăzute în PNRR, Componenta 14, Reforma 1.

Procesul de planificare strategică necesită un angajament substanțial din partea personalului relevant de management și operațional din cadrul MAT, la care se adaugă și sprijinul specialiștilor de la SGG. La nivelul ministerului, procesul trebuie să fie supravegheat de către un Comitet de

Coordonare a Planificării Strategice, cu participarea reprezentanților din direcțiile de specialitate. La nivelul instituției procesul presupune formarea unui Grup de Lucru cu reprezentanți din direcțiile de specialitate relevante și cele suport (e.g., buget/economică, resurse umane) care se întâlnește când este necesar pe toată durata realizării planului. Banca Mondială asigură suport tehnic pe durata întregului proces. Modul de organizare în care ar trebui să se desfășoare procesul de lucru al PSI este prezentat schematic mai jos.

Figura 1. Organizarea procesului de planificare strategică la nivelul MAT

Fiind un minister nou, înființat în forma actuală la finele anului 2021, la MAT acest proces a fost oarecum diferit pentru actualul PSI. Domeniile de politici publice subsumate MAT – antreprenoriat/IMM-uri, investiții, comerț și turism - au aparținut unor structuri instituționale care s-au tot modificat în ultimii ani ca urmare a repetatelor reorganizări guvernamentale și instituționale. Din acest motiv, PSI 2022-2025 este un document nou elaborat pe marginea PSI 2021-2024 pentru MEAT, în a cărei componență la vremea respectivă intrau domeniile în cauză (turism, comerț, IMM etc.).

PSI 2022-2025 pentru MAT este realizat de experții BM, cu implicarea GL constituit la nivelul ministerului și format din reprezentanți principalelor direcții de politici publice și direcția buget/economică. Planul este realizat pe baza domeniilor de politici publice relevante din PSI al fostului MEAT, la care se adaugă informații din documente publice disponibile – cum ar fi strategii în vigoare, documente de politici publice sectoriale, programul de guvernare 2021-2024, bugetul ministerului pe anul 2022, PNRR, analize funcționale și recomandări specifice de țară din partea Comisiei Europene. Astfel, s-au stabilit obiectivele strategice, programele, măsurile, alături de alocările financiare baza bugetului ministerului pe anul 2022. În această versiune, unii indicatori relevanți au fost preluați din planul fostului MEAT, urmând ca ministerul să valideze propunerile în cauză sau să identifice și completeze indicatorii acolo unde este cazul, stabilind ținte realiste aferente acestora.

Banca Mondială a asigurat un program de formare privind metodologia PSI în primăvara anului 2022 și a mai asigurat un training privind principiile și instrumentele utilizate în planificarea strategică în toamna anului 2022. Întrucât următorul PSI 2023-2026 va fi elaborat exclusiv de minister, acest training este important pentru ca GL și cei care sunt/vor fi implicați în procesul privind PSI să se familiarizeze cu principiile de elaborare, revizuire și monitorizare a planului strategic, precum și încărcarea datelor într-o platformă centralizată la nivelul SGG.

CUVÂNT ÎNAINTE

Planul Strategic Instituțional (PSI) prezintă viziunea și obiectivele stabilite la nivelul MAT pentru îndeplinirea misiunii și mandatului acestuia în ceea ce privește susținerea IMM-urilor, mediului de afaceri, comerțului, antreprenoriatului, investițiilor străine și turismului.

Procesul de planificare strategică, aflat în a doua sa etapă, se derulează sub coordonarea Secretariatului General al Guvernului, cu sprijinul experților Băncii Mondiale și cu participarea reprezentanților tuturor direcțiilor din cadrul Ministerului.

Obiectivele strategice, programele și măsurile incluse în PSI sunt fundamentate pe o analiză a situației și a nevoilor la nivel de sector. Totodată, acestea sunt ancorate în strategiile naționale relevante, în PNRR și Programul de guvernare 2021-2024. În acest context, schimbarea așteptată, respectiv impactul acțiunilor la nivel de sector se referă la consolidarea ecosistemului antreprenorial și de afaceri și îmbunătățirea cadrului administrativ și de reglementare în domeniile aflate sub responsabilitatea ministerului. Acestea vor constitui premisele pentru încurajarea inițiativei private și promovarea dezvoltării durabile a companiilor românești, pentru promovarea exporturilor, internaționalizării, turismului și pentru atragerea investițiilor străine în sectoare cu o înaltă valoare adăugată și turism, contribuind astfel la creșterea economică durabilă și la bunăstarea cetățenilor.

Pentru a măsura progresul în implementarea PSI au fost stabiliți o serie de indicatori, care vor constitui ”coloana vertebrală” a acestui demers strategic și vor putea constitui o sursă valoroasă de informații și date pentru viitoarele decizii, informate în baza dovezilor. Acești indicatori sunt aliniați cu cei incluși în strategiile de sector, PNRR și/sau programul de guvernare și urmăresc principalele priorități asumate la nivel național.

Pentru ca dezideratele să poată fi transformate în rezultate concrete, este însă nevoie de eforturi susținute, de consecvență, coerență și, mai ales, de susținerea financiară adecvată. Succesul implementării depinde atât de voința și capacitatea instituțională a echipei ministerului, cât și, în egală măsură, de participarea și performanța celorlalți actori implicați în construcția și susținerea mediului de afaceri și întreprinzătorilor din România.

REZUMAT EXECUTIV

Secretariatul General al Guvernului (SGG) se angajează să îmbunătățească eficiența cheltuielilor publice. Prin stabilirea unui Plan Strategic Instituțional (PSI) pentru ciclul bugetar 2022-2025 în cele 8 ministere selectate, SGG a urmărit să consolideze capacitatea de bugetare, planificare și monitorizare a Guvernului României¹.

PSI 2022-2025 al Ministerului Antreprenoriatului și Turismului (MAT) reprezintă o revizuire a planului elaborat pentru fostul Minister al Economiei, Antreprenoriatului și Turismului (MEAT) pentru perioada 2021-2024, păstrând domeniile de politici publice aferente MAT în urma reorganizării fostului minister. Prezintă programe și măsuri clare (inclusiv bugete) necesare pentru atingerea acestor scopuri pe termen mediu, precum și un cadru solid de evaluare a performanței pentru a estima progresul în raport cu aceste obiective.

PSI este organizat în jurul principalelor domenii aflate în responsabilitatea MAT, după cum urmează:

Obiectiv strategic 1: Dezvoltarea ecosistemului de afaceri pentru susținerea antreprenoriatului și întreprinderilor mici și mijlocii (IMM), în special în sectoarele cu valoare adăugată ridicată, care vizează îmbunătățirea condițiilor pentru derularea afacerilor și creșterea performanțelor administrației, cu efecte directe în ceea ce privește creșterea contribuției IMM-urilor la VAB și îmbunătățirea productivității muncii.

Obiectiv strategic 2: Intensificarea prezenței firmelor românești pe piețele externe, care vizează creșterea exporturilor cu valoare adăugată ridicată.

Obiectiv strategic 3: Creșterea investițiilor străine directe în România, în special în sectoarele cu valoare adăugată ridicată, care vizează atragerea de noi investiții și susținerea creării de noi locuri de muncă în economie.

Obiectiv strategic 4: Dezvoltarea și promovarea turismului în România, care vizează dezvoltarea turismului prin investiții în infrastructura turistică, creșterea accesibilității zonelor turistice și a infrastructurii turistice, precum și promovarea turistică a României (destinația turistică România) și a avantajelor sale competitive cu scopul creșterii numărului de turiști și a calității experiențelor și serviciilor turistice.

Obiectiv strategic 5: Îmbunătățirea capacității administrative a MAT, care vizează susținerea ministerului și a instituțiilor din subordine pentru a-și îndeplini funcțiile de politică și reglementare în mod eficient și eficace, și cu precădere rolul de strategie, reglementare și sinteză în domeniile de competență.

O descriere a obiectivelor strategice și a impacturilor așteptate, a programelor și rezultatelor așteptate și a măsurilor cu rezultatele lor planificate, corelate cu resursele financiare și distribuția acestora pe durata perioadei de implementare 2022-2025 este prezentată în corpul PSI de mai jos.

¹ Proiectul a fost inițiat și dezvoltat în anul 2016, sub coordonarea SGG, aflându-se începând cu anul 2020, în a doua sa etapă.

1. INTRODUCERE

Fundament

Secretariatul General al Guvernului (SGG) a încheiat cu Banca Mondială (BM) un Acord pentru servicii de asistență tehnică (RAS) pentru a consolida capacitatea de planificare, bugetare și monitorizare a politicilor la nivelul SGG, Ministerul Finanțelor (MF) și ministerele de resort selectate². Pentru îmbunătățirea eficienței cheltuielii publice, acest RAS se concentrează asupra: (i) continuării consolidării proceselor existente de dezvoltare a Planului Strategic Instituțional (PSI) sub îndrumarea SGG; (ii) construirii capacității intra-guvernamentale de a monitoriza actualizările și implementarea PSI cu ajutorul unui instrument IT comun, dezvoltat cu sprijin din partea Băncii; și (iii) dezvoltării unui tablou de bord central în cadrul SGG pentru raportare cu privire la implementarea priorităților majore ale PSI aparținând ministerelor selectate.

Activitățile definite pentru realizarea asistenței tehnice rezultă din analizele funcționale ale administrației centrale, care au evidențiat faptul că sectorul public necesită o legătură mai bună între planificare și bugetare, ceea ce va duce la conexiuni mai clare între resursele utilizate și rezultate. Prin urmare, Guvernul României a solicitat BM să ajute la instituționalizarea unui proces pentru monitorizarea implementării politicilor, cu roluri și responsabilități clare pentru SGG, MF și ministerele de resort, prin folosirea metodologiilor, instrumentelor și proceselor dezvoltate conform acestor servicii. Aceasta va face parte integrantă din reformele bugetare promovate de Guvernul României, făcând procesul de planificare strategică obligatoriu pentru fiecare minister din România. Astfel, SGG dorește ca PSI să devină un produs curent, elaborat de fiecare minister și revizuit în fiecare an.

Ca minister de resort selectat în acest proiect, MAT s-a angajat să desfășoare un program amplu de reformă, care să acopere atât politicile, cât și administrația publică, iar PSI reprezintă un instrument care susține acest demers.

Revizuirea PSI urmează un proces similar celui de elaborare a documentului strategic, ca parte a metodologiei de planificare strategică și programare bugetară, aplicată unitar la nivelul ministerelor. Aceasta este în conformitate cu HG 427/2022 pentru *aprobarea Metodologiei de elaborare, monitorizare, raportare și revizuire a planurilor strategice instituționale* și HG 467/2022 pentru *aprobarea Metodologiei de elaborare și execuție a programelor bugetare*, adoptate în contextul introducerii programelor bugetare și a monitorizării de performanță a bugetelor publice începând cu anul 2023 pentru toți ordonatorii principali de credite, angajamente prevăzute în PNRR, Componenta 14, Reforma 1.

Procesul de revizuire ia în considerare structura PSI cu obiectivele strategice, programele, măsurile, indicatorii și țintele acestora stabilite anterior în orizontul de timp planificat (4 ani) și urmărește o actualizare a acestora corelat cu Cadrul bugetar pe termen mediu (CBTM) 2022-2025. În cazul MAT, acesta fiind un minister nou, înființat la finele anului 2021, a fost realizat un nou PSI axat pe domeniile de politici publice relevante din PSI 2021-2024 pentru fostul MEAT. În esență, procesul de revizuire al unui PSI constă în:

² Proiect „Extinderea sistemului de planificare strategică la nivelul ministerelor de resort II”; - cod SIPOCA 612

- compararea rezultatelor înregistrate cu cele planificate pentru anul anterior; acestea se vor baza pe obiectivele stabilite în planurile strategice și operaționale;
- desfășurarea unei explorări a mediului intern și extern al ministerului, pentru a stabili orice modificări semnificative care sunt necesare pentru prognozele pe care se sprijină planul curent, respectiv: strategii naționale sectoriale și intersectoriale în vigoare sau nou apărute de la ultima utilizare în cadrul PSI; programul de guvernare; recenzii strategice (analize funcționale); și recomandări specifice de țară;
- adăugarea unui an suplimentar la plan³;
- revizuirea și actualizarea Programelor și a obiectivelor acestora, a rezultatelor (outcomes) și a valorilor țintă ale indicatorilor;
- revizuirea Măsurilor și a realizărilor imediate (outputs) și a valorilor țintă ale indicatorilor;
- analiza și revizuirea bugetului aferent Măsurilor (costul realizărilor imediate) în CBTM - în această speță 2022-2025;
- actualizarea bugetului Programelor (sumă a bugetului Măsurilor).

Stadiul implementării PSI

PSI 2022-2025 pentru MAT reprezintă o revizuire a planului elaborat pentru perioada 2021-2024 pentru MEAT și continuă obiectivele instituționale aferente domeniilor de politici publice relevante asumate, care aparțin MAT. De asemenea, prezintă programe și măsuri clare (inclusiv bugete) necesare pentru atingerea acestor scopuri pe termen mediu, precum și un cadru solid de evaluare a performanței, pentru a estima progresul, în raport cu aceste obiective.

Implementarea PSI 2021-2024 s-a făcut la nivelul direcțiilor de specialitate, prin derularea activităților, în conformitate cu atribuțiile specifice. Raportarea implementării PSI nu este instituționalizată, neexistând un sistem formal de colectare, raportare și agregare. Responsabilitățile privind monitorizarea PSI revin membrilor Grupului de Lucru, desemnați de minister.

Principalele probleme identificate în raportarea implementării PSI sunt legate de existența unei platforme informatice funcționale pentru colectarea datelor.

PSI 2021-2024 al fostului MEAT a avut în componență 9 obiective strategice, din care în actualul PSI 2022-2025 pentru MAT se mai regăsesc 5 obiective strategice – patru privind domeniile publice subsumate ministerului și un obiectiv legat de capacitatea instituțională a ministerului.

Obiective	Programe	Măsuri
Obiectiv strategic 1: Dezvoltarea ecosistemului de afaceri pentru susținerea	P1.1. Mediul de afaceri	M1.1.1.1. Debirocratizarea și ușurarea sarcinilor administrative aplicabile IMM-urilor M1.1.1.2. Îmbunătățirea și simplificarea cadrului de reglementare M1.1.1.3. Sprijinirea implementării instrumentelor digitale

³ Vezi Metodologia de elaborare, monitorizare și raportare a Planurilor Strategice Instituționale și a bugetului pe programe, anexa la HG 427/2022 pentru aprobarea Metodologiei de elaborare, monitorizare, raportare și revizuire a planurilor strategice instituționale și HG 467/2022 pentru aprobarea Metodologiei de elaborare și execuție a programelor bugetare

Obiective	Programe	Măsuri
antreprenoriatului și întreprinderilor mici și mijlocii (IMM), în special în sectoarele cu potențial competitiv și cu valoare adăugată ridicată		M1.1.1.4. Îmbunătățirea procesului de comunicare între părțile interesate implicate în dezvoltarea mediului de afaceri
	P1.2. Înființarea de întreprinderi	M1.2.1.1. Programul pentru stimularea înființării întreprinderilor mici și mijlocii “Start-up Nation - Romania” M1.2.2.1. Programul național multianual pentru dezvoltarea antreprenoriatului în rândul femeilor din sectorul IMM M1.2.2.2. Târg IMM M1.2.2.3. Derularea de acțiuni de promovare a antreprenoriatului M1.2.2.4. Dezvoltarea, monitorizarea și evaluarea politicilor, programelor și instrumentelor pentru susținerea înființării de întreprinderi și consolidarea ecosistemului antreprenorial
	P1.3. Sprijin pentru IMM	M1.3.1.1. Programul Național Multianual pentru micro-industrializare M1.3.1.2. Programul pentru dezvoltarea și modernizarea comercializării produselor și serviciilor de piață M1.3.1.3. Programul Național Multianual pentru sprijinirea Meșteșugurilor și Artizanatului M1.3.1.4. Programul Româno-Elvețian pentru IMM-uri M1.3.1.5. Acțiuni de consiliere M1.3.1.6. Dezvoltarea, monitorizarea și evaluarea politicilor, programelor și instrumentelor pentru sprijinirea competitivității IMM-urilor
Obiectivul Strategic 2. Intensificarea prezenței companiilor românești pe piețele externe	P2.1. Promovarea exporturilor	M2.1.1.1. Asigurarea prezenței la Târguri și Expoziții Internaționale, respectiv misiuni economice în străinătate, sub pavilion național, în cadrul PPE M2.1.1.2. Sprijinirea internaționalizării individuale a operatorilor economici români, în cadrul PPE M2.1.1.3. Consolidarea și Extinderea Rețelei de Comerț Exterior M2.1.1.4. Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de sprijinire a exportului în cadrul Programului de Promovare a Exporturilor
Obiectivul Strategic 3. Creșterea investițiilor străine directe în România, mai ales în sectoarele competitive și cu valoare adăugată ridicată	P3.1. Atragerea ISD	M3.1.1.1. Organizarea și/sau participarea la activități de promovare a României ca destinație pentru investiții M3.1.1.2. Asistență oferită investitorilor potențiali M3.1.1.3. Dezvoltarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea măsurilor pentru creșterea ISD M3.1.1.4. Funcționarea rețelei externe M3.1.1.5. Asistență oferită investitorilor existenți

Obiective	Programe	Măsuri
Obiectivul Strategic 4. Dezvoltarea și promovarea turismului în România	P4.1. Programul Multianual de Marketing și Promovare Turistică	M4.1.1.1. Consolidarea poziției turismului românesc la nivel național și internațional M4.1.1.2. Participarea României la evenimente și expoziții turistice naționale și internaționale, în țară și străinătate M 4.1.1.3. Operaționalizarea Organizațiilor de Management al Destinației M4.1.1.4. Derularea/ Operaționalizarea schemei de minimis de incoming tourism M4.1.1.5. Derularea schemei de minimis pentru participarea întreprinderilor la manifestări expoziționale în pavilioane naționale, standuri la care participă MAT în străinătate
	P4.2 Programul Multianual de Dezvoltare a Destinațiilor, Formelor și Produselor Turistice	M4.2.1.1. Program pentru dezvoltarea investițiilor în turism – Masterplanul investițiilor în turism M4.2.1.2. Operaționalizarea schemei de minimis pentru turism balnear și balneoclimatic M4.2.1.3. Elaborarea și aprobarea strategiilor naționale și sectoriale pentru dezvoltarea turismului M4.2.1.4. Realizarea de proiecte și acțiuni naționale și internaționale privind dezvoltarea sustenabilă a formelor și destinațiilor turistice M4.2.1.5. Dezvoltarea și fundamentarea politicilor și reglementărilor privind formele și destinațiile de turism și actualizarea legislației din domeniul turismului
Obiectivul Strategic 5 Îmbunătățirea capacității administrative a MAT	P5.1. Îmbunătățirea condițiilor cadru necesare îndeplinirii mandatului	M5.1.1.1. Îmbunătățirea managementului resurselor umane M5.1.1.2. Îmbunătățirea sistemelor de management la nivelul MAT M5.1.1.3. Promovarea proceselor decizionale fundamentate pe dovezi M5.1.1.4. Asigurarea funcționării corespunzătoare a MAT

În ceea ce privește nivelul realizării indicatorilor de performanță la nivel de obiective strategice și de programe, situația este prezentată în cele ce urmează:

Pentru majoritatea indicatorilor de performanță atașați obiectivelor și programelor, cele mai noi date sunt disponibile pentru anul 2020 (de ex. contribuție la VAB, productivitatea muncii, densitatea IMM, investiții brute ale IMM, întreprinderi active), drept urmare monitorizarea indicatorilor de impact și de rezultat va fi posibilă începând cu anul 2023, când vor deveni disponibile datele pentru 2021. Pentru indicatorul ”Ponderea IMM-urilor care interacționează online cu autoritățile (%)”, cele mai noi date rămân cele stabilite pentru valorile de bază⁴.

Pentru unii indicatori, sunt disponibile informații parțiale, din programele implementate direct de către MAT (de ex. *Ponderea întreprinderilor noi care investesc în primul an de la înființare* sau

⁴ Indicatorul face parte din pachetul mai larg de indicatori utilizat la nivelul UE pentru evaluarea performanței întreprinderilor mici și mijlocii (SPR indicators), în contextul Small Business Act. https://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/performance-review_en

Ponderea întreprinderilor active din total la un an după înființare este 100% pentru întreprinderile care primesc finanțare prin programele derulate de către minister).

La nivelul MAT, PSI nu este încă utilizat ca instrument de lucru pentru fundamentarea politicilor publice si a resurselor bugetare dar apariția cadrului normativ actualizat va susține consolidarea procesului de planificare la nivel de minister.

2. CONTEXT

Perspective economice globale și regionale

După ce economia globală se afla într-o perioadă de redresare după criza cauzată de pandemia de COVID-19, cu impact puternic în sănătate și economie, acest lucru a fost umbrat de o serie de provocări economice și de războiul din Ucraina izbucnit în februarie 2022. Economia globală își revenise după ce multe economii mari primiseră sprijin fiscal suplimentar, iar apariția vaccinului a permis adaptarea activității economice la mobilitatea redusă, astfel că lucrurile mergeau într-o direcție bună. Dar scurta perioadă de recuperare economică fost întreruptă de două provocări economice concomitente: tendințe inflaționiste puternice însoțite de diminuarea accentuată a creșterii economice, fenomen cunoscut sub denumirea de stagflație și care a marcat economic anii '70 ai secolului trecut. În același timp, consecințele conflictului din Ucraina au accentuat criza în energie, afectând perspectivele de creștere economică.

Incertitudinea economică a modificat substanțial așteptările și previziunile anterioare de creștere. Ultimele previziuni ale Băncii Mondiale în cadrul raportului *Perspective Economice Globale*⁵ semnalează o scădere față de estimările anterioare privind creșterea economică globală. Astfel, nivelul creșterii globale a fost revizuit la 2.9% în locul estimării inițiale de 4.1% în 2022, ceea ce reprezintă o scădere abruptă de la creșterea de 5.7% înregistrată în 2021⁶. Revizuirea descendentă reflectă incertitudinea economică puternică, amplificată de creșterile semnificative ale prețurilor alimentelor și energiei în contextul evoluțiilor disruptive a canalelor de furnizare și comerțului declanșate de războiul din Ucraina.

Măsurile băncilor centrale de creștere a ratelor dobânzilor de referință ca reacție la tendințele puternic inflaționiste pot aduce costuri suplimentare în privința managementului datoriilor suverane ceea ce poate cauza o adevărată provocare pentru statele cu procese bugetare nesustenabile, raportul BM menționând categoria economiilor în curs de dezvoltare ca fiind cea mai vulnerabilă la fluctuațiile de dobânzi în context de stagflație, în timp ce condițiile financiare globale permit cu greutate finanțarea datoriilor publice și private.⁷

Perspective economice negative sunt semnalate și de către Fondului Monetar Internațional (FMI). Dacă pentru 2021 FMI previzionează o ameliorare de circa 6% a economiei globale, odată cu izbucnirea războiului din Ucraina și a crizei energetice, prognozele pentru 2022 și 2023 s-au redus la aproape jumătate – 3,6%⁸, fiind de așteptat ca după 2023 economia globală să se contracte cu 3,3% pe termen mediu. Creșterile mari de prețuri și presiunile din ce în ce mai mari asupra prețurilor estimează o inflație la o medie de 5,7% în țări dezvoltate în 2022 și în medie de aproape 9% în economii emergente, mult peste previziunile de la începutul anului. În acest context FMI consideră că sunt necesare eforturi multilaterale care să răspundă unor chestiuni urgente, cum ar fi criza umanitară legată de refugiații din Ucraina, fragmentarea economică, menținerea lichidității

⁵ World Economic Prospects June 2022 World Bank Group, disponibil la <https://www.worldbank.org/en/publication/global-economic-prospects>

⁶ World Economic Prospects June 2022 al World Bank Group, disponibil la <https://www.worldbank.org/en/publication/global-economic-prospects>

⁷<https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/37224>

⁸IMF, World Economy Outlook, April 2022 available at <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2022/04/19/world-economic-outlook-april-2022#:~:text=Global%20growth%20is%20projected%20to,percent%20over%20the%20medium%20term.>

globale, gestionarea datoriei, schimbările climatice și punerea de capăt pandemiei de COVID-19 care încă persistă în multe regiuni din lume.

Condiții macroeconomice în România

Așa cum se menționează și în Parteneriatul de Țară 2019-2023 semnat cu Banca Mondială (BM)⁹, *"România a înregistrat succese impresionante, dar continuă să facă față unor provocări formidabile."* Creșterea economică nu își menține nivelul ridicat de recuperare post-pandemie înregistrat în 2021, de 5.9%. Constrângerile transmise prin intermediul presiunilor inflaționiste, dinamica disruptivă a furnizării de energie și influxului de refugiați în contextul conflictului din Ucraina diminuează cererea din zona euro, cu efect asupra scăderii exporturilor. Totodată, se mențin provocările structurale legate de nivelul ridicat al disparităților regionale dintre capitală și restul regiunilor în privința productivității, investițiilor și ocupării forței de muncă. Chiar dacă România „se află pe o traiectorie de recuperare rapidă a decalajelor (față de media UE), dar nu într-un mod pe deplin sustenabil”¹⁰. Se preconizează că deficitul bugetar va continua să rămână o provocare, în special datorită creșterilor semnificative ale salariilor și pensiilor. Pe de altă parte, economia beneficiază de finanțarea din programe europene, inclusiv prin intermediul Mecanismului de Redresare și Reziliență (MRR).

La fel ca multe țări din UE, după ce afla pe un trend de recuperare economică, actualele perspectivele de creștere economică ale României sunt destul de modeste din cauza războiului din Ucraina, a crizei energetice și inflației. În raportul *Perspective Economice Globale* din iunie 2022¹¹, BM arată că după recuperarea pierderilor de pandemia de COVID-19 și creșterea PIB cu 5,9% în 2021, proiecția pentru 2022 este de doar 2.9% (revizuită în sus față de 1.9% în raportul din Aprilie 2022), dar mult mai jos decât estimările de 4.3% din ianuarie 2022. Aceasta se înscrie în trendul pentru regiunea Europa și Asia Centrală (din care face parte și România), unde creșterea economică ar ajunge la 2.9% în 2022 și la 1.5% în 2024, în timp ce economia mondială ar lua un avans de 2.9% în 2022. BM prognozează că PIB-ul României va crește cu 3,7% în 2023 și cu 3.9% în 2024.

Raportul de țară al Comisiei în privința României (COM(2022)624 final)¹² constată recuperarea PIB de 5,9%, pentru anul 2021, depășind pierderile cauzate de criza efect al pandemiei din 2020, menționându-se consumul privat puternic și investițiile ca fiind principalele factori. Prognoza Comisiei Europene (CE) indică o încetinire a creșterii economice la un nivel de puțin peste 2% în 2022 și 2023, determinată de perturbarea lanțurilor de aprovizionare, creșterea inflației alimentată suplimentar de creșterea prețurilor la energie în contextul invadării Ucrainei. Creșterea economică este susținută de investițiile din fonduri europene, inclusiv din Mecanismul de Redresare și Reziliență. Raportul menționează ca prioritate diminuarea progresivă a deficitului bugetar de 9,3% din PIB înregistrat în anul 2020. Diminuarea la un nivel de 7,1% din PIB pentru anul 2021 este

⁹ <http://documents.worldbank.org/curated/en/954721529638270108/pdf/Romania-CPF-May-21-05252018.pdf>

¹⁰ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/2022-european-semester-country-report-romania_ro.pdf

¹¹ Banca Mondială, Global Economic Prospects Iunie 2022, disponibil la <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2022/06/07/stagflation-risk-rises-amid-sharp-slowdown-in-growth-energy-markets> și la <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/18ad707266f7740bced755498ae0307a-0350012022/related/Global-Economic-Prospects-June-2022-Regional-Highlights-ECA.pdf>

¹² Comisia Europeană, https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/2022-european-semester-country-report-romania_ro.pdf

considerată insuficientă, scăderea deficitului bugetar fiind un proces dificil pe fondul deteriorării finanțelor publice în contextul creșterilor cheltuielilor anterioare corelate cu venituri publice scăzute. Ținta asumată de revenire în cadrul nivelului maximal de 3% prevăzut de Tratatul Fiscal este prevăzută pentru anul 2024, conform recomandării Consiliului, progresiv în ținte anuale de 6,2% pentru 2022, 4,4% în 2023 și 2,9% în anul 2024. Echilibrul bugetar este unul precar, analizele privind sustenabilitatea pe termen mediu și lung din prognoza de CE confirmând tendința de deteriorare înregistrată din ultimii ani, riscul de default (incapacitatea îndeplinirii obligațiilor financiare) fiind considerat mare pe termen mediu. Pe de altă parte, CE mai arată că deficitul de cont curent se va menține ridicat pe termen mediu - a fost de 5% din PIB în 2020, a ajuns la 7.1% în 2021 și se estimează că va fi de 7.5% în 2022 și de 7.3% în 2023 -, la care se adaugă și problema inflației. Potrivit Institutului Național de Statistică (INS), rata inflației a ajuns la 15.1% în iunie 2022¹³ (comparativ cu iunie 2021) și este de așteptat ca aceasta să crească în perioada următoare.

Tabelul 1. Estimări privind creșterea reală a PIB %

	2020	2021	2022*	2023*	2024*	2025
FMI ¹⁴	n.a	5.9	2.2	3.4	n.a	n.a
CNP ¹⁵	n.a	n.a	3.5	3.7	4.7	4.5
BM ¹⁶	-3.7	5.9	2.9	3.7	3.9	n.a

*Prognoze

Tabelul 2. Perspectiva principalilor indicatori macroeconomici pentru România pentru 2019-2023

Indicator	2019	2020	2021	2022*	2023*
PIB real (% variație de la an la an)	4,2	-3,7	5,9	2,6	3,6
Creșterea potențială (% variație an la an)	4,1	3,1	3,4	3,1	3,3
Costurile unitare reale ale muncii (% variație an la an)	-0,2	0,8	-13,7	-2,8	-0,8
Rata șomajului (%)	4,9	6,1	5,6	5,5	5,3
Indicele armonizat al prețurilor de consum (% variație de la an la an)	3,9	2,3	4,1	8,9	5,1
Soldul bugetului general (% PIB)	-4,3	-9,3	-7,1	-7,5	-6,3
Productivitatea totală a factorilor (% variație an la an)	2,8	2,3	2,7	2,0	2,0
Datoria publică brută (%)	35,3	47,2	48,8	50,9	52,6

Sursa: Comisia Europeană

¹³ Institutul Național de Statistică, Comunicat de presă, disponibil la https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/ipc06r22.pdf

¹⁴ Iunie 2022, <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2022/04/19/world-economic-outlook-april-2022>

¹⁵ Mai, 2022, <https://cnp.ro/wp-content/uploads/2022/07/Prognoza-pe-termen-mediu-2022-2026-varianta-de-vara-2022-SINTEZA.pdf>

¹⁶ Iunie 2022, <https://www.worldbank.org/en/publication/global-economic-prospects>

Dacă în anii precedenți Comisia Europeană considera imperios necesar ca România să se concentreze pe continuarea reformelor structurale pentru a-și consolida poziția competitivă și utilizarea fondurilor structurale, în actualul context regional este și mai importantă absorbția de fonduri europene și implementarea reformelor și investițiilor prin PNRR. Pandemia de COVID-19 a creat premisele transferului între programe și utilizării banilor europeni mai rapid, astfel că România a accelerat procesul de absorbție, reușind ca în iunie 2022 să atingă o rată de absorbție de 61,25%¹⁷ (21,5 miliarde euro din suma totală primită de la CE, fără fondurile de cooperare transfrontalieră), iar la rambursări absorbția efectivă să fie de 52,39% (18,4 miliarde euro). Potrivit unei analize Moody's Investor Services la nivelul anului 2021¹⁸, o absorbție completă a viitoarelor fonduri UE ar permite o creștere anuală a PIB de 0,8% în perioada 2021-2027, îmbunătățirea indicatorilor fiscali și scăderea datoriei publice în PIB și, implicit, îmbunătățirea indicatorilor de accesibilitate la finanțare pe piața externă. Spre exemplu, rata datoriei publice pentru România ar putea să scadă la 4,3% în următoarea perioadă de programare a fondurilor structurale. În condițiile în care Cadrul financiar european pentru perioada 2021-2027 se suprapune și cu PNRR 2021-2026, iar România va avea la dispoziție aproximativ 80 miliarde euro, în următorii ani este vital să se facă eforturi pentru utilizarea banilor europeni și implementarea reformelor necesare. Banii din PNRR sunt condiționați de îndeplinirea unor reforme asumate de Guvern în toate sectoarele importante ale economiei și atingerea a 507 de ținte și jaloane aferente (215 reforme și 292 investiții).

Riscuri și provocări

Raportul CE pe 2022 pentru România arată că deși în 2021 economia țării a recuperat pierderile cauzate de criza sanitară, iar PIB-ul real a crescut la 5.9% (datorită consumului privat puternic), iar PIB/capita ajunsese la 70% din media EU în 2019, această creștere economică nu era sustenabilă. Astfel, disparitățile dintre București și alte regiuni din țară rămân semnificative din perspectiva investițiilor, a productivității muncii și a ocupației forței de muncă (de exemplu, zona nord-est este la doar 39% din media la nivel UE, față de 139% în cazul Bucureștiului).

În același timp, deși efectele războiului din Ucraina ar putea avea implicații directe limitate asupra României datorită legăturilor comerciale reduse dintre România și Rusia, „impactele indirecte ar putea fi considerabile”, înrăutățind, astfel, perspectivele pentru perioada următoare, mai arată CE. Există implicații ample asupra prețurilor la energie și la produsele de bază, în condițiile în care România, deși produce marea parte a gazelor pe care le folosește, importă aproximativ 20% din necesar (în sezon de iarnă). Din acest punct de vedere, CE apreciază că perspectivele economice ale României sunt modeste, în condițiile în care se așteaptă că PIB-ul real să crească cu puțin peste 2% în 2022 și 2023, și asta cu sprijinul fondurilor structurale și a PNRR.

În același timp, potrivit FMI, inflația este acutizată de efectele războiului din Ucraina, care va modela activitatea economică pe termen scurt. Acest lucru se traduce prin creșterea prețurilor mărfurilor, deficitul de inputuri, slăbirea cererii de consum și prime de risc suverane mai mari. Pe acest fond, inflația va persista în jur de 10% și în 2023, deoarece prețurile globale ridicate la energie și alimente vor influența prețurile interne. În perioada următoare, este de așteptat ca

¹⁷ Rata absorbției fondurilor europene, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, disponibil la <https://mfe.gov.ro/stadiul-absorbției-fondurilor-ue/>

¹⁸ Moody's Investors Service, Raport Romania, Aprilie 20, 2021 https://www.moody's.com/credit-ratings/Romania-Government-of-credit-rating-651437/reports?category=Ratings_and_Assessments_Reports_rc%7Cissuer_Reports_rc&type=Rating_Action_rc%7CAnnouncement_rc%7CAnnouncement_of_Periodic_Review_rc,Credit_Opinion_ir_rc%7Cissuer_Comment_rc%7Cissuer_in_Depth_rc

România să se confrunte cu o serie de riscuri - cum ar fi întreruperea gazelor rusești (ce ar crește și mai mult prețurile la energie), inflația ridicată ce ar putea reduce cererea și ar declanșa o spirală salarii-preț, înăsprirea condițiilor de finanțare externă și internă și, nu în ultimul rând, blocarea reformelor care ar putea duce la scăderea ratingului de credit. Pe de altă parte, implementarea rapidă a reformelor din PNRR ar putea împinge creșterea economică a țării peste estimări, consideră FMI.

În perioada următoare, provocări vor persista în sectorul de afaceri, unde există serioase deficiențe structurale, cum ar fi infrastructura de transport insuficientă și slab dezvoltată. *“Birocrația excesivă, la care se adaugă o administrație publică uneori ineficientă și un cadru legislativ imprevizibil afectează mediul de afaceri și limitează oportunitățile de investiții, în special pentru întreprinderile naționale. Ar trebui îmbunătățită semnificativ utilizarea corectă a principiilor de guvernare corporativă în întreprinderile de stat din sectoare-cheie precum energia, transporturile și utilitățile publice locale, întrucât numirile discreționare în consiliile de administrație limitează eficiența și eficacitatea întreprinderilor respective”*, mai arată CE.¹⁹ În același timp, declinul demografic are impact asupra forței de muncă și a sistemului de educare și formare. Deși piața forței de muncă a avut rezultate bune în ciuda pandemiei (a crescut de la 65,2% în 2020 la 67,1% în 2021), există o serie de provocări din cauza ratei mici de ocupare – mult sub media UE – în rândul tinerilor, femeilor, celor în vârstă și romilor, mai notează raportul CE. Astfel, pe termen scurt, dezechilibrele pe piața muncii ar putea fi cele mai importante elemente de risc pentru mediul de afaceri. Totodată, incertitudinea cu privire la politicile guvernamentale, prețul energiei, inflația și constrângerile legate de țintele de deficit bugetar, la nivel macro, ar putea înfrâna deciziile investiționale.

Calitatea mediului de afaceri

România se clasează pe poziția 55 (din 190 țări analizate) în clasamentul BM privind ușurința de a derula afaceri (Ease of doing business²⁰) 2020, în scădere față de anii anteriori (poziția 45 în 2018, 36 în 2017 și 52 în 2019). Accesul la utilități (energie electrică), obținerea permiselor de construcție și inițierea unei afaceri rămân printre punctele vulnerabile, comparabil cu celelalte state analizate.

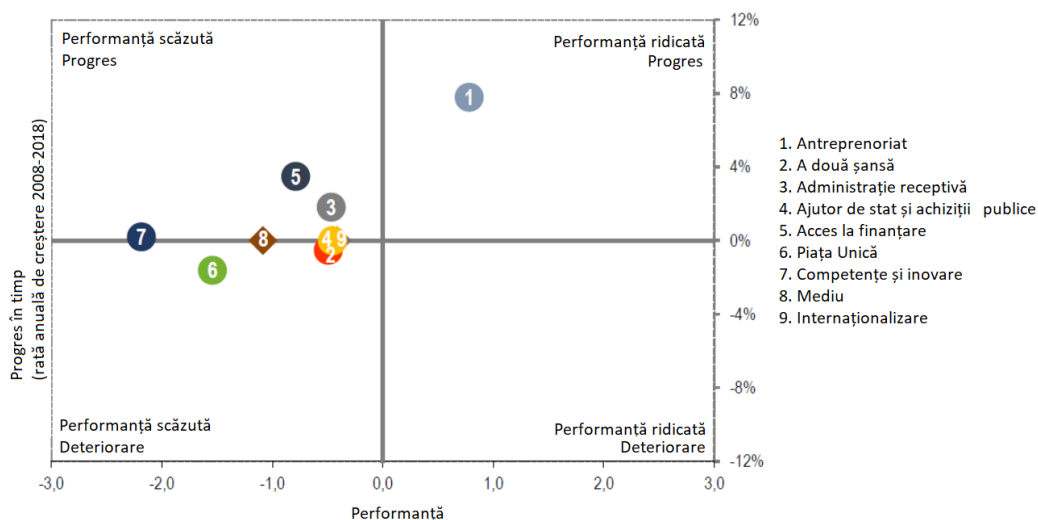
Profilul Small Business Act (SBA)²¹ arată că, în continuare, susținerea antreprenoriatului este singurul domeniu în care România performează peste media UE. Totodată, în ciuda faptului că s-au implementat numeroase măsuri de politică publică, se mențin provocările în ceea ce privește accesul la finanțare, protecția mediului și, mai ales, piața unică, competențele forței de muncă și inovarea.

¹⁹ Comisia Europeană, https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/2022-european-semester-country-report-romania_ro.pdf

²⁰ Ease of Doing Business 2020 disponibil la http://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB2019-report_web-version.pdf/. Raportul a fost discontinuat începând cu anul 2021.

²¹ Disponibil la https://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/performance-review_en

Figura 2. Profilul Small Business Act

Sursa: SME Performance Review 2018²²

E-guvernarea pentru companii continuă să fie suboptimală, în ciuda investițiilor semnificative făcute pentru a introduce interoperabilitatea, pentru facilitarea serviciilor online și pentru promovarea transparenței.

IMM-uri și antreprenoriat

IMM-urile reprezintă 99,8% din populația de întreprinderi din UE și 99,7% din România. Marea majoritate a IMM-urilor sunt micro-întreprinderi, cu până la 10 angajați (93% dintre firmele din sectorul non-financiar). IMM-urile asigură 65,8% dintre locurile de muncă și generează 51,3% din valoarea adăugată produsă în întreprinderile din România.

Tabelul 3. Populația de întreprinderi în România și UE (2021)

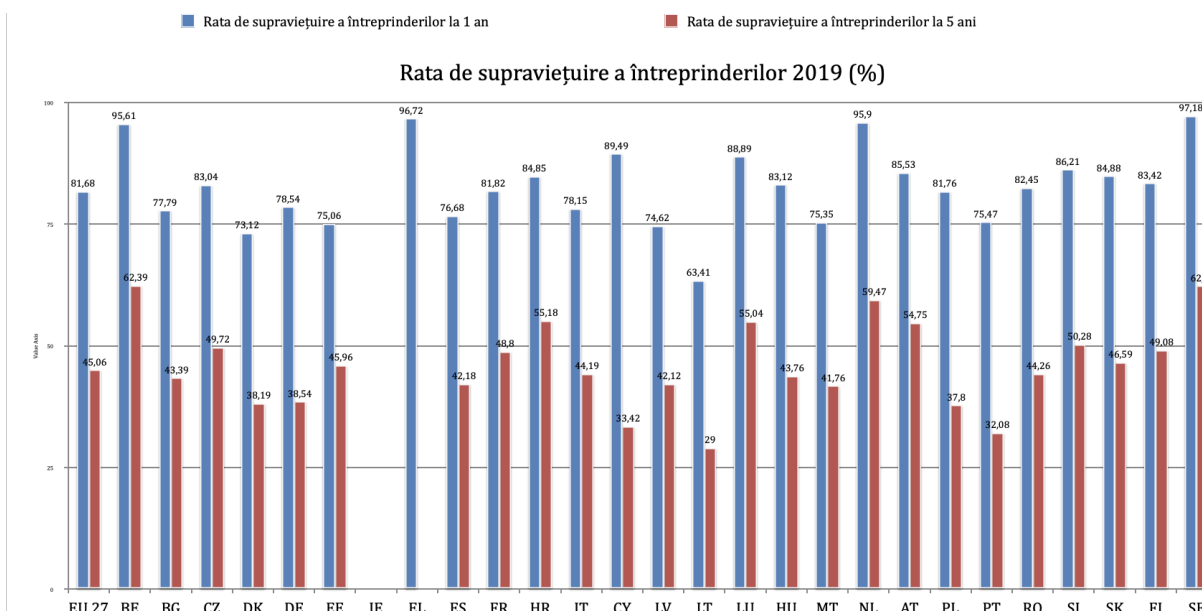
Clasă de mărime	Număr întreprinderi			Număr de persoane angajate în întreprinderi			Valoarea adăugată a întreprinderilor		
	Romania		UE	Romania		UE	Romania		UE
	Număr	Pondere	Pondere	Număr	Pondere	Pondere	Mld. €	Pondere	Pondere
IMM	531 050	99,7 %	99,8 %	2 718 572	65,8 %	66,4 %	52,0	58,0 %	51,8 %
Mari	1 540	0,3 %	0,2 %	1 415 542	34,2 %	33,6 %	37,7	42,0 %	48,2 %
Total	531 590	100,0 %	100,0 %	4 134 114	100,0 %	100,0 %	89,7	100,0 %	100,0 %

Sursa: SME Performance Review 2021

²² https://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/performance-review_en

Rata de supraviețuire după primul an a start-up-urilor din România a crescut (de la 75% în 2013, la 82,45% în 2019), dar rămâne mai scăzută față de cea din alte țări și doar 44,26% trec de cel de-al cincilea an de funcționare, în creștere față de rata de 33,4% înregistrată în 2016. Tocmai de aceea subiecte precum falimentul (și „reabilitarea”), și mai ales „a doua șansă” sunt importante pentru a sprijini antreprenoriatul local, în condițiile în care inițiativa antreprenorială este printre cele mai ridicate. România înregistrează cea mai mică proporție a întreprinderilor cu vechime de 5 ani cu creștere ridicată la nivelul întregii economii: 0,43%, comparativ cu 1,52% în Lituania, cu excepția sectorul tehnologiei informațiilor și comunicațiilor (TIC).

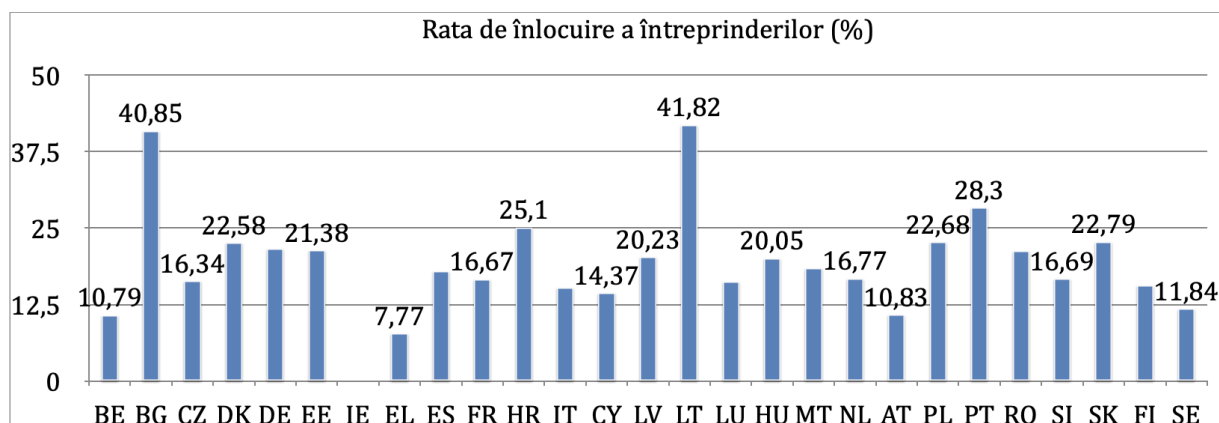
Tabelul 4. Rata de supraviețuire a întreprinderilor

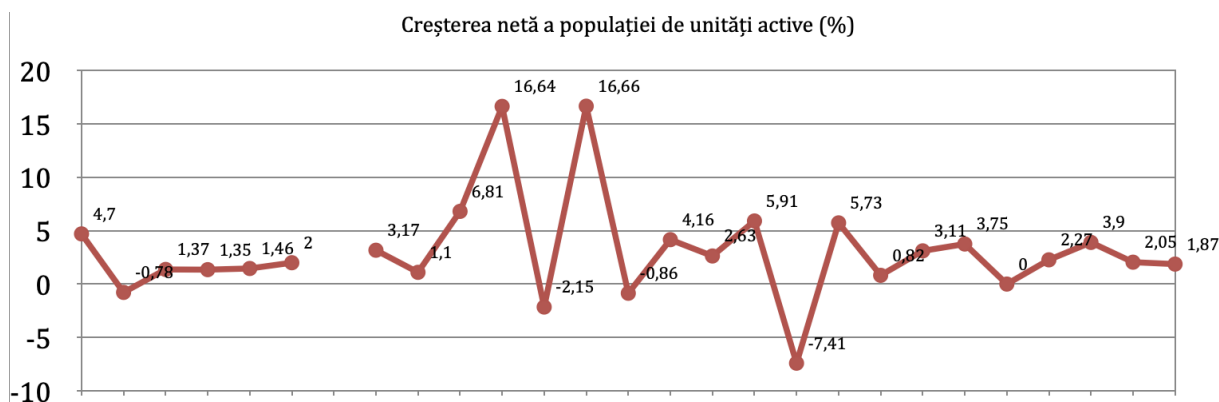
Sursa: Date Eurostat, cod [bd_9bd_sz_cl_r2]

Creșterea netă pozitivă a numărului de întreprinderi s-a diminuat în intervalul 2017-18 față de valorile anterioare (ex. 3,79% în 2016), înregistrând o creștere 0 (zero) pentru anul 2019. În 2019, rata de înlocuire (întreprinde nou-înființate plus întreprinderi radiate) era de 21,3%, printre cele mai ridicate din UE.

Figura 3. Rata de înlocuire a întreprinderilor (sus) creșterea netă a populației de unități active (jos), 2019 (%)

Sursa: Eurostat

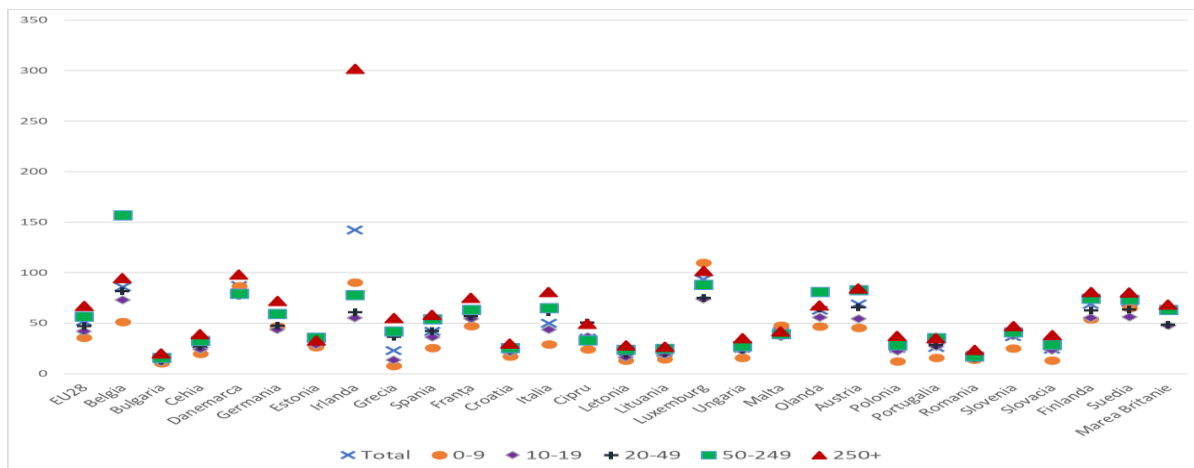
Sursa: Date Eurostat, cod [bd_9bd_sz_cl_r2]

Performanța companiilor românești este încă sub cea din UE în ciuda îmbunătățirii semnificative a productivității în ultimii ani, ajungând la 84,3% din media europeană în anul 2021²³. Productivitatea totală a factorilor a cunoscut, de asemenea, o creștere substanțială. Chiar dacă „producția pe angajat a crescut în ultimii 20 de ani, aceasta este în continuare cu 24,8 % sub media UE-27 (iar producția pe oră este cu 35,8 % sub media UE)”.²⁴

²³ <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=tesem160&language=en>

²⁴ Potrivit Raportului de Țară 2022, Comisia Europeană

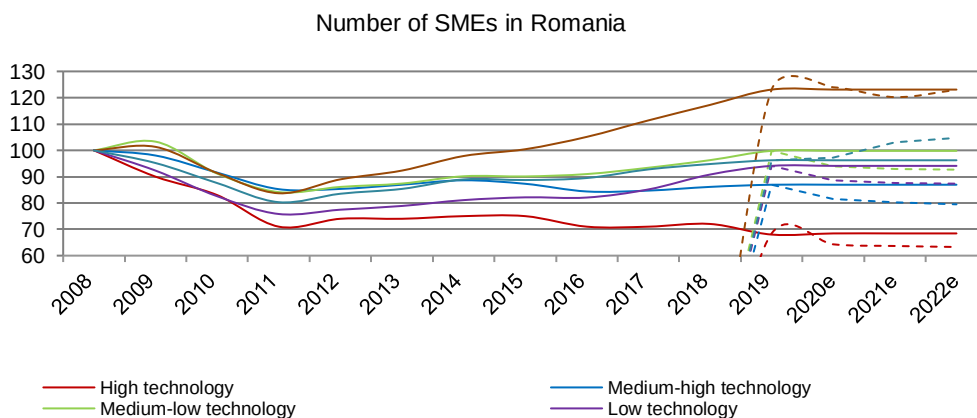
Figura 4. Valoarea adăugată brută pe persoană ocupată, pe clase de mărime, 2019 (Total economie, Mii Euro)

Sursa: Eurostat, cod [sbs_sc_sca_r2]

Companiile din România au o intensitate tehnologică scăzută. Doar 21,4% din totalul IMM-urilor din țară activează în sectoare cu tehnologie înaltă sau cu grad ridicat de cunoștințe, față de 30% media în UE28. Acestea generează 24% din valoarea adăugată, față de 33% în UE28 și angajează 21% din totalul forței de muncă din IMM, sub media UE, de 26%²⁵.

Figura 5. Evoluția numărului de întreprinderi, după intensitatea tehnologică/ cunoașterii
(Index: 2008=100, estimări începând cu 2020)

Sursa: SME Performance Review 2021/2022

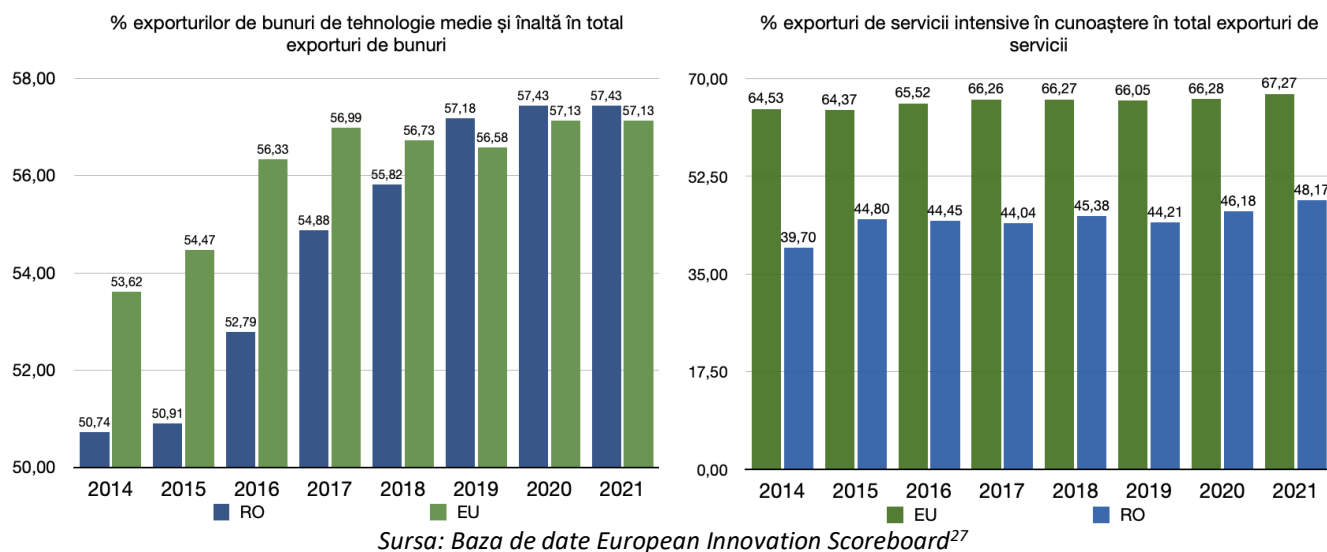
²⁵ https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/sme-performance-review_en

Profitabilitatea firmelor a rămas solidă, în ciuda creșterii recente a costurilor unitare ale muncii. Cele mai recente date (2016) indică rate solide ale profitului în domeniul construcțiilor, al industriei prelucrătoare și al comerțului cu amănuntul. Această situație reflectă faptul că, până în 2016, creșterea costului muncii în sectorul privat a fost relativ scăzută.

Exporturile și internaționalizarea

În ultimii ani, cota de piață a exporturilor României a crescut constant (cu 2,3% în 2021 comparativ cu anul anterior), valoare care o plasează pe locul al doilea din UE după Irlanda²⁶. În ceea ce privește calitatea, în ultimii 10 ani, România s-a specializat din ce în ce mai mult în produsele de medie tehnologie, care reprezintă acum aproximativ jumătate din exporturile totale de produse.

Figura 6. Exporturile, în funcție de intensitatea tehnologică

Performanța în materie de exporturi a fost susținută de prețurile scăzute. În perioada 2018-2020, creșterile cotei de piață a exporturilor s-au deplasat de la sectorul de mașini și echipamente la industria autovehiculelor și produsele minerale. În ceea ce privește serviciile, exporturile au continuat să se bazeze pe transporturi și telecomunicații.

Internaționalizarea companiilor românești rămâne însă scăzută, pe fondul lipsei informațiilor și a know-how-ului, dar și a accesului limitat la piețele străine.

Investițiile străine

În 2020, contextul pandemic a afectat fluxul de ISD, ca urmare a suspendării sau amânării proiectelor de investiții și a întreruperii proceselor de aprovizionare. După creșterea spectaculoasă înregistrată în 2018, intrările de investiții străine directe au ajuns la 3 miliarde euro în anul 2020, față de 5,17 miliarde euro în 2019. Principala contribuție la dinamica fluxului de ISD s-a datorat participațiilor la capitalurile proprii ale investitorilor străini direcți. În structura fluxului net de ISD, începând cu 2019, profitul reinvestit a devansat aportul la capitalurile proprii. Valoarea înregistrată în anul 2020 (983 milioane euro) este cea mai mică în intervalul 2011-2020²⁸.

²⁶ Conform Raportului de Țară 2022, Comisia Europeană

²⁷ Disponibil la <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/46934>

²⁸ BNR, Investiții străine directe în România în anul 2020, disponibil la <https://bnr.ro/Publicatii-periodice-204.aspx>

Principalele țări de origine ale investițiilor străine directe din România sunt Germania, Austria, Franța, Italia, Statele Unite ale Americii și Țările de Jos.

Infrastructura defectuoasă, cadrul de reglementare (în special legat de fiscalitate) imprevizibil, accesul din ce în ce mai dificil la forță de muncă calificată și corupția se numără printre cele mai importante elemente negative care descurajează investițiile. Ar trebui să se acorde o atenție foarte mare investitorilor deja prezenți în România, deoarece investițiile de tip green-field au fost rare în ultimii ani și majoritatea intrărilor de ISD au venit prin dezvoltarea operațiunilor deja existente. Ar trebui făcute eforturi pentru ca ele să se adapteze mai bine la economiile locale, pentru a crește efectele pozitive.

Turism

La nivel global, în 2019 turismul reprezenta 10,3% din PIB și asigura 333 milioane de locuri de muncă, practic 1 din 10 angajați lucra în sector. În 2020, primul an de pandemie, ponderea din PIB s-a înjumătățit, iar numărul angajați a scăzut la 277 milioane, pentru ca anul 2021 să înregistreze o ușoară revenire, cu 6,3% din PIB și 289 milioane de angajați la nivel mondial. În România, ponderea turismului în PIB este scăzută atât la nivel național, cât și regional – de circa 3%. Pandemia a afectat puternic sectorul - dacă în 2019, conform INS, numărul mediu al salariaților în sectorul hotelurilor și restaurantelor era de 187.057 persoane (3,6%), în 2020 a scăzut cu peste 17,000 – la 169.655 persoane (3,4%).

Criza sanitară și economică a dus la scăderea masivă a turismului extern, ceea ce a făcut ca turismul de destinație (turism local cu valoare adăugată mare dar care necesită investiții individuale) să devină crucial pentru supraviețuirea și dezvoltarea sectorului turistic, devenind un domeniu predilect de intervenție pentru programele cu finanțare publică de la bugetul de stat și din fonduri UE, inclusiv prin PNRR. Astfel, se are în vedere o abordare conectată a domeniilor care sunt influențate în mediul înconjurător și schimbările climatice și care pot influența în mod direct cadrul natural.

Încă înainte de pandemie, turismul în România se confrunta cu probleme, iar criza din sănătate nu a făcut decât să le accentueze. Există două provocări majore - pe de o parte, turiștii care vizitează țara nu cheltuie suficient de mult, și pe de altă parte, nu sunt atrași turiști cu buget de cheltuieli ridicat. În 2017, România a avut cele mai mici încasări totale anuale din turismul internațional, prin comparație cu toate țările învecinate – 1,31 miliarde euro, față de 3,57 miliarde euro în Bulgaria, iar în 2019 de 1,4 miliarde euro. Această tendință în scădere a încasărilor s-a păstrat în perioada pandemiei, România înregistrând una dintre cele mai mari reduceri ale fluxurilor turistice internaționale, astfel, banii obținuți din turismul internațional au scăzut la 244 milioane euro în 2020. Anul 2021 a înregistrat o revenire, deși țara rămâne tot sub nivelul statelor vecine – în timp ce Bulgaria a obținut de 1,6 miliarde dolari, iar Ungaria 3,2 miliarde dolari, România a încasat 1,4 miliarde dolari de la turiștii străini.²⁹ În pandemie, firmele de turism și-au redus drastic activitatea, astfel că chiar cu ajutoare menite să le compenseze parțial pierderile suferite, mulți dintre ele încă nici acum nu și-au revenit financiar.

Alte probleme specifice țin de faptul că destinațiile turistice sunt slab dezvoltate și greu accesibile (drumuri proaste), oportunitățile de consum turistic (cheltuirea banilor) sunt destul de limitate și

²⁹ Date Forumul Economic Mondial disponibile la <https://www.weforum.org/reports/travel-and-tourism-development-index-2021/explore-the-data#report-nav>

greu de identificat, la care se adaugă tarifele mari și calitatea necompetitivă a experiențelor și serviciilor. Calitatea slabă a serviciilor este cauzată de lipsa personalului adecvat din HORECA – mulți lucrători sunt sezonieri, neprofesioniști, fără pregătire specifică sau cu una limitată și nu vorbesc limbi străine (engleza și franceza) -, la care adaugă salariile neatractive și munca la negru. Există o capacitate limitată de elaborare și implementare de politicilor publice în turism (nici acum nu există o strategie de turism turismului aprobată de guvern la care se adaugă lipsa unor date statistice actualizate, segmentarea inadecvată a pieței și vizibilitatea redusă a României în străinătate. România nu are o strategie de promovare ca destinație turistică (marketing turistic) și nici planuri de management pentru obiectivele turistice sau privind monitorizarea și evaluarea profilului vizitatorilor la obiectivele turistice. Un alt aspect este lipsa valorificării segmentelor de turism în care România are un avantaj competitiv, cum este ecoturismul sau turismul balnear. Deși are ape termale și agenți terapeutici naturali, în prezent infrastructura turismului de sănătate nu este modernizată și are dotări slabe. La toate acestea, în acest moment se adaugă războiul din Ucraina, care prezintă un risc mare pentru securitatea și stabilitatea din regiune, astfel că turiștii străini preferă destinații care nu se află în proximitatea zonelor de conflict. În același timp, criza economică și creșterea prețului la energie cu lanțul de scumpiri aferente, la care se adaugă rata mare a inflației, nu fac decât să pună și mai multă presiune pe un domeniu care era grav afectat după doi ani de criză sanitară.

România are oportunități în turism pe care trebuie să le capitalizeze. Cu un potențial foarte mare, țara trebuie să își valorifice capacitățile în segmentele de turism unice/specifice - cum este zona Deltei Dunării -, și în cele în care are un avantaj competitiv, precum ecoturismul și turismul balnear cu baze de tratament. Un alt factor pozitiv este spiritul antreprenorial ridicat, alături de un interes mare de dezvoltare din partea sectorului privat. Cu o strategie clară și acțiuni concrete și targetate, pandemia poate fi transformată într-o oportunitate pentru turismul românesc. Pe lângă investițiile în infrastructura turistică și promovarea turistică a României, este nevoie și de o abordare diferită în ceea ce privește transformarea structurală socio-economică în zonele rurale și cele mai slab dezvoltate economic prin dezvoltarea sustenabilă a turismului cultural și natural, ca vector de dezvoltare teritorială. În același timp, este necesară creșterea competitivității turismului românesc prin managementul participativ al destinațiilor turistice și operaționalizarea Organizațiilor de Management al Destinației, chestiuni care se regăsesc, de altfel, în PNRR.

Capacitatea administrativă

Ministerul Antreprenoriatului și Turismului (MAT) a fost creat în decembrie 2021, atunci când mandatul fostului Minister al Economiei, Antreprenoriatului și Turismului (MEAT) a fost împărțit între două noi ministere.³⁰

În virtutea mandatului său, MAT are responsabilitatea de a coordona și implementa Programul de Guvernare și politicile publice care privesc: antreprenoriatul, IMM-urile, comerțul, investițiile străine directe, mediul de afaceri și turism. Această responsabilitate este partajată și cu alte ministere de linie, instituții și organizații, inclusiv cele de la nivel local.

Ultimul cadru instituțional vine după o serie de modificări care au dus la un rulaj ridicat al personalului, la pierderea memoriei instituționale, la un accent pus în exces pe sarcinile administrative, ceea ce a solicitat la maxim funcțiile suport orizontale (resurse umane, licitații

³⁰ Ministerul Economiei și Ministerul Antreprenoriatului și Turismului

publice, IT). Acestora li se adaugă absența proceselor automatizate (e.g., fluxul documentelor, arhivă), ceea ce contribuie la un mediu de lucru dominat de incertitudine, la lipsa asumării și a responsabilizării pentru sarcinile realizate.

Bugetarea pe programe a fost implementată într-o oarecare măsură în MAT, pentru programele ce vizează IMM-urile. Însă sunt necesare exerciții corespunzătoare de evaluare (mai mult decât monitorizarea și raportarea obișnuită), pentru a evalua implementarea, eficiența și eficacitatea acestora. Însă de cele mai multe ori fondurilor disponibile pentru IMM-uri sunt gestionate și de alte instituții (e.g., MIPE, MADR, MCID). Deși există mecanisme de coordonare complexe și atotcuprinzătoare, multe nu sunt pe deplin funcționale, și din cauza aceasta de multe ori corelarea este dificilă și implementarea politicilor publice sub nivelul optim. Toate acestea, împreună cu digitalizarea limitată a administrației publice, împiedică MAT de la a monitoriza și evalua corect rezultatele.

3. MISIUNE ȘI VIZIUNE

Misiunea Ministerului

Ministerul Antreprenoriatului și Turismului (MAT) acționează ca un organism specializat al administrației publice centrale, în subordinea Guvernului, și implementează Programul de Guvernare și strategia în domeniile IMM-urilor, mediului de afaceri, comerțului, antreprenoriatului, investițiilor străine și turismului în conformitate cu cerințele economiei de piață și în vederea stimulării inițiativei private³¹, alături de alte strategii din domeniul turismului, cum ar fi cele referitoare la turismul balnear și ecoturism.

Pornind de la dispozițiile stabilite prin lege, precum și de la prioritățile strategice ale țării, stabilite pentru perioada 2021-2024, misiunea și viziunea MAT sunt după cum urmează:

Misiunea Ministerului Antreprenoriatului și Turismului este de a:

Contribui la încurajarea spiritului antreprenorial și la consolidarea IMM-urilor, promovând exporturile și internaționalizarea și sprijinind atragerea investițiilor străine directe, alături de dezvoltarea și promovarea turismului românesc pe plan intern și internațional.

Ministerul sprijină îmbunătățirea constantă a mediului de afaceri din România, astfel încât acesta să contribuie la realizarea unei creșteri economice echilibrate și durabile. În același timp, MAT contribuie la creșterea prezenței companiilor românești pe piața mondială, prin exporturi și internaționalizare, precum și la atragerea investițiilor străine directe în țară, precum și la promovarea turismului pe plan intern și internațional.

Viziunea Ministerului

Viziunea Ministerului Antreprenoriatului și Turismului este:

Dezvoltarea unui ecosistem antreprenorial și de afaceri competitiv, susținut de un cadru administrativ și de reglementare îmbunătățit care să constituie premisele pentru promovarea dezvoltării durabile a companiilor românești, a exporturilor, internaționalizării și atragerea investițiilor străine în sectoare cu o înaltă valoare adăugată, și în același timp, valorificarea avantajelor competitive în domeniul turismului și crearea unei oferte turistice durabile și de calitate.

În vederea atingerii acestor obiective, România a adoptat deja o serie de strategii și măsuri importante și a asigurat o finanțare semnificativă de la UE destinată companiilor private, în special IMM-urilor. În acest sens, o serie de programe complementare, finanțate de la bugetul de stat, fac parte din efortul global de îmbunătățire a mediului de afaceri și de sprijinire a sectorului privat.

- Inițiativa antreprenorială viguroasă este esențială pentru îmbunătățirea potențialului de creștere și generarea bunăstării. Prin înființarea constantă a unor noi companii, antreprenorii introduc noi oportunități, creează locuri de muncă, inovează și introduc pe piață bunuri și servicii noi. Efectele acțiunilor lor depășesc economia locală, generând schimbări structurale în toate sectoarele economice și chiar în întreaga societate.

³¹ HG 1327/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Antreprenoriatului și Turismului

- IMM-urile, considerate pe bună dreptate "coloana vertebrală" a economiei, reprezintă 99% din companiile românești și angajează 75% din forța de muncă. Cele mai multe dintre ele funcționează numai la nivel local, nu au vocația sau potențialul de creștere necesar și rămân în aceeași categorie de dimensiuni în care au fost create (de obicei, microîntreprinderi), pe tot parcursul ciclului lor de viață. Cu toate acestea, IMM-urile sunt factorii determinanți ai bunăstării la nivel local, prin locurile de muncă și veniturile generate și susținute în mod constant și sustenabil. Reziliența în afaceri este deosebit de importantă pentru absorbția șocurilor, pentru menținerea locurilor de muncă și pentru dezvoltarea economică durabilă.
- Reducerea poverii administrative și crearea unui mediu favorabil prin îmbunătățirea cadrului de reglementare contribuie în mod semnificativ la reducerea costurilor pentru funcționarea afacerilor, favorizând nu numai întreprinderile deja prezente pe piața românească, ci sporind și atractivitatea acesteia ca destinație de afaceri.
- Îmbunătățirea interacțiunii între întreprinderi și instituțiile de stat prin valorificarea beneficiilor interacțiunii digitale este o altă linie imperativă de acțiune. Prezența și comunicarea online, bazate pe instrumente mai rapide, mai flexibile și mai fiabile, reduc costurile și facilitează expunerea internațională a companiilor românești.
- Exporturile reprezintă un mod de a măsura competitivitatea produselor și serviciilor românești și reflectă capacitatea acestora de a face față concurenței globale; accesul pe piața globală le permite, de asemenea, companiilor să valorifice noi oportunități, dincolo de piața internă. Atragerea de investiții străine directe aduce valoare adăugată economiei, creează noi locuri de muncă și oportunități de afaceri pentru companiile locale, încurajează transferul tehnologic și adoptarea de noi tehnologii în România și, în multe cazuri, generează redresarea economică.
- Nu în ultimul rând, este necesar un cadru instituțional stabil și funcțional, cu un nivel ridicat de expertiză și dotat cu instrumentele și resursele adecvate, pentru a realiza o implementare eficientă și eficace a politicilor, în special datorită distribuției actuale a responsabilităților între diferitele instituții și agenții de reglementare și de finanțare. Mecanismele de colaborare consolidate între părțile interesate din sectorul public și privat reprezintă, de asemenea, o condiție prealabilă pentru atingerea rezultatelor așteptate.

OBIECTIVE STRATEGICE, PROGRAME, MĂSURI ȘI INDICATORI

Obiectivul Strategic 1: Sprijinirea dezvoltării echilibrate și durabile a întreprinderilor, în special a IMM-urilor, în sectoare de specializare inteligentă și cu valoare adăugată ridicată

IMM-urile reprezintă cel mai mare număr de companii și angajează cea mai mare parte a forței de muncă; ca atare, sunt plasate în centrul politicilor economice internaționale și ale UE, ca pârghii esențiale pentru creștere, inovație, ocupare a forței de muncă și integrare socială. Obiectivele de dezvoltare durabilă ale Națiunilor Unite, în special obiectivul 8, se referă la sprijinirea spiritului antreprenorial și a dezvoltării IMM-urilor, ca factori care conduc la o creștere economică incluzivă și durabilă și care generează locuri de muncă de înaltă calitate și productivitate. Sprijinul acordat IMM-urilor și antreprenoriatului reprezintă, de asemenea, o linie de acțiune esențială pentru intervențiile UE, în cadrul politicilor economice comune.

Prin prisma importanței contribuției pe care acesta o are la creșterea economică și crearea de locuri de muncă în România, sprijinirea sectorului IMM reprezintă o prioritate a programului economic al Guvernului, iar măsurile avute în vedere pentru aceasta reflectă, în primul rând, vulnerabilitățile și zonele de "eșec de piață", între care cele mai importante sunt legate de absența unei „mase critice”.

- Densitatea IMM-urilor din România este în continuare scăzută, situându-se la 27,9 IMM/1.000 locuitori. Mai mult, densitatea IMM-urilor diferă semnificativ în toată țara, cu o concentrare mai mare în zonele urbane mari, în regiunile vestice (45,5 IMM/ 1.000 locuitori în Timișoara) și în zona Bucureștiului (59,7 IMM/ 1.000 locuitori în regiunea București-Ilfov).³²
- IMM-urile din România au o rată de “mortalitate” ridicată, au dimensiuni mai reduse decât cele din UE, nu cresc și nu înovează la fel ca cele din celelalte state membre. Totodată, competitivitatea internațională a acestora este sub potențial.
- Deși în perioada 2014-2020 au fost înființate peste 25.000 de noi întreprinderi prin programele *Start-up Nation*, *Romania Start-up Plus* și *Diapora Start-Up*, cele mai multe apelând la credite garantate de Fondul Național de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii (FNGCIMM), acestea vor avea în continuare nevoie de finanțare pentru dezvoltarea afacerii. Dintre aceste IMM-uri (de tip start-up), multe și-au exprimat interesul pentru apelarea la mai multe forme de finanțare, în special pentru investițiile în tehnologii inovatoare.

În România, obstacolele în calea înființării de întreprinderi sunt legate de capacitatea insuficientă a antreprenorilor de a-și pune ideile în practică, în principal din cauza accesului dificil la finanțare, culturii antreprenoriale scăzute și aversiunii relativ puternice față de risc, educației antreprenoriale slabe, lipsei competențelor în afaceri și management, lipsei de orientare sau de încredere, sprijin insuficient din partea statului în a oferi unele garanții la creditele interne și externe. De asemenea, menținerea unui număr mare de proceduri necesare înființării unei firme, duratelor excesiv de îndelungate pentru înființarea unei firme, numărului excesiv mare de proceduri pentru obținerea autorizațiilor de construcție, durate excesiv de îndelungate pentru obținerea autorizațiilor de construcție, numărului mare de proceduri și a

³² 2017, date INS

duratei necesare racordării la utilități (în special energie electrică), nivelului scăzut de preluare a tehnologiilor moderne, capacității scăzute de inovare, insuficienta utilizare a instrumentelor digitale, duratei lungi și costurilor ridicate ale soluționării în instanță a nerespectării contractelor comerciale, duratei lungi și costurilor ridicate ale soluționării legale a insolvenței reprezintă palierele care necesită intervenții de politici, sesizate de principalele analize cum sunt cele realizate pentru clasamentul indicelui competitivității globale, European Innovation Scoreboard sau rapoartelor de țară din cadrul Semestrului european.

Birocrația, costurile administrative ridicate și imprevizibilitatea generală a cadrului de reglementare sunt printre cele mai importante provocări legate de mediul de afaceri din România. Lipsa de încredere generală între sectorul privat și administrație și cultura slabă a colaborării reprezintă alte obstacole în calea dezvoltării afacerilor.

În timp ce sunt disponibile mai multe linii de finanțare și numeroase inițiative au fost promovate în mod constant pentru a sprijini antreprenoriatul, IMM-urile și consolidarea mediului de afaceri, lipsa de corelare între părțile interesate a dus adesea la dublarea eforturilor, la incoerență și la utilizarea inefficientă a resurselor. Deși eficacitatea unora dintre acestea (pachetul SRL-D³³, de exemplu) este incontestabilă, impactul lor este dificil de evaluat, în absența unei culturi și practici de evaluare solide.

³³ Pachetul SRL-D se referă la Programul pentru stimularea creării și dezvoltării microîntreprinderilor, inițiat în 2011 (OG nr.6/2011), care cuprinde un set integrat de legi, finanțare (ajutor de minimis) și stimulente fiscale. Programul a fost ajustat și îmbunătățit în mod repetat și este probabil una dintre cele mai de succes inițiative de susținere a creării de întreprinderi în România.

Figura 7. Obiectivul Strategic 1: Structura

Obiectivul Strategic 1. Sprijinirea dezvoltării echilibrate și durabile a întreprinderilor, în special a IMM-urilor, în sectoare de specializare inteligentă și cu valoare adăugată ridicată		
Programul 1.1. Mediul de afaceri	Programul 1.2. Înființarea de întreprinderi	Programul 1.3. Sprijin pentru IMM
Măsuri Programul 1.1. M1.1.1.1. Debirocratizarea și ușurarea sarcinilor administrative aplicabile IMM-urilor M1.1.1.2. Îmbunătățirea predictibilității cadrului de reglementare pentru mediul de afaceri M1.1.2.1. Sprijinirea implementării instrumentelor digitale pentru întreprinderi M1.1.2.2. Digitalizarea administrației publice cu atribuții în domeniul IMM și mediului de afaceri	Măsuri Programul 1.2. M1.2.1.1. Programul pentru stimularea înființării întreprinderilor mici și mijlocii “Start-up Nation - Romania” M1.2.1.2. Derularea de acțiuni de promovare a antreprenoriatului M1.2.1.3. Dezvoltarea, monitorizarea și evaluarea politicilor, programelor și instrumentelor pentru susținerea înființării de întreprinderi și consolidarea ecosistemului antreprenorial	Măsuri Programul 1.3. M1.3.1.1. Programul Național Multianual pentru micro-industrializare M1.3.1.2. Programul pentru dezvoltarea și modernizarea comercializării produselor și serviciilor de piață M1.3.1.3. Programul Național Multianual pentru sprijinirea Meșteșugurilor și Artizanatului M1.3.1.4. Programul Româno-Elvețian pentru IMM-uri M1.3.1.5. Sprijin pentru IMM-uri în vederea depășirii crizei economice HORECA M1.3.1.6. Acțiuni de implementare pentru sprijinirea IMM-urilor (consiliere incubatoare de afaceri) M1.3.1.7. Programul național multianual pentru dezvoltarea antreprenoriatului în rândul femeilor din sectorul IMM M1.3.1.8. Târg IMM M1.3.1.9. Dezvoltarea, monitorizarea și evaluarea politicilor, programelor și instrumentelor pentru sprijinirea competitivității IMM-urilor

Figura 8. Obiectivul Strategic 1: Impacturi și Rezultate

Impacturi	Creșterea contribuției IMM la VAB, de la 54,2% în 2019, la 65% în 2026. Îmbunătățirea productivității muncii, de la 69% față de media UE în 2018, la 80% din media UE în 2022.
Rezultate	(1.1.1) Reducerea complexității procedurilor administrative pentru întreprinderi, măsurată prin: Ponderea întreprinderilor, considerând complexitatea procedurilor administrative ca o problemă pentru desfășurarea afacerilor (%) va scădea, de la 33% în 2020, la 30% în 2026 (conform Eurobarometru). (1.1.2) Furnizarea de servicii online către întreprinderi se va îmbunătăți: Ponderea IMM-urilor care utilizează schimbul electronic de informații (%) va crește de la 23% în 2020, la 34% în 2026 (conform DESI - <i>Digital Economy and Society Index</i>). (1.2.1) Creșterea numărului și densității IMM-urilor, în special în sectoarele high-tech și cu valoare adăugată ridicată:

	Ponderea IMM-urilor în sectoare de tehnologie medie și înaltă/sectoare intensive în cunoaștere va crește, de la 23% în 2019, la 26% în 2026. Densitatea IMM va crește la 40 IMM-uri /1.000 de locuitori în 2026, față de 34 IMM-uri /1.000 de locuitori în 2019. (1.3.1) Îmbunătățirea ratei de supraviețuire a IMM-urilor: Ponderea întreprinderilor active din total IMM, la un an după înființare va crește, de la aproximativ 82,45% în 2019 la aproximativ 85% în 2026. (1.3.2) Creșterea investițiilor în IMM-uri: Ponderea întreprinderilor nou create care investesc în primul an de la înființare va crește, de la 11,6% în 2014, la 18% în 2026). Investițiile brute ale IMM-urilor vor crește, de la 80,23 mld lei în 2020, la 95 mld lei în 2026.
--	--

Tabelul 5. Obiectivul Strategic 1: Eșalonarea finanțării în funcție de programul bugetar

Bugetul pe programe al Obiectivului Strategic 1		Total (mii RON)	Total valoare/an (mii RON)			
			2022	2023	2024	2025
P.1.1	Mediul de afaceri	91.310	48.612	13.698	14.308	14.693
P.1.2	Înființarea de întreprinderi	7.625.508	996.860	2.209.148	2.209.606	2.209.894
P.1.3	Sprijin pentru IMM	15.855.186	1.154.741	4.898.945	4.900.318	4.901.183
Total OS1		23.572.005	2.200.213	7.121.791	7.124.232	7.125.770

Notă1: Creditele bugetare pentru anul 2022 sunt cele aprobate prin Legea nr. 317/2021 a bugetului de stat pe anul 2022

Nota2: Prin PNRR – componenta 9 : Sprijin pentru mediul de afaceri si cercetare, dezvoltare și inovare , R.11 = 14.200.000 EUR

Programul 1.1. Mediul de afaceri

Justificare. Programul 1.1 privind îmbunătățirea condițiilor-cadru pentru desfășurarea afacerilor în România decurge din prioritățile naționale stabilite la nivel național prin:

- Programul de guvernare 2021-2024, Secțiunea privind Politicile Publice pentru IMM-uri;
- Raportul de țară din 2022 privind România din cadrul Semestrului european;
- Planul Național de Redresare și Reziliență 2021-2026 (PNRR).

Cea mai recentă Analiză a Performanței IMM-urilor constată că România trebuie să continue procesul de simplificare a procedurilor administrative pentru întreprinderi, iar „Cadrul strategic pentru reforma administrației publice a fost pus în aplicare începând cu 2014, dar implementarea acestuia a fost lentă în 2015. Procedurile administrative complicate și corupția răspândită continuă să limiteze furnizarea de servicii (inclusiv serviciile de e-guvernare). Planificarea strategică, bugetarea pe programe, practicile de consultare și elaborarea de politici bazate pe dovezi rămân utilizate sub potențialul lor”³⁴.

S-au depus multe eforturi pentru îmbunătățirea situației, iar MAT se află în centrul a aproape tuturor măsurilor și inițiativelor (strategice, de reglementare sau de altă natură) care au fost adoptate. Programul de guvernare stabilește un obiectiv ambițios de "repornire a mediului de

³⁴ 2016 Fișă documentară AIM (SBA) – România, Secțiunea privind Administrația promptă, pag.8

afaceri", care ar trebui să ofere o schimbare pozitivă solidă în interacțiunea dintre administrație și sectorul privat.

Deși îmbunătățită, interacțiunea online dintre IMM-uri și autoritățile publice este încă relativ scăzută, resursele au fost utilizate inefficient în dezvoltarea mai multor „ghișee unice” pentru IMM-uri, fiecare cu funcționalitate și utilitate limitată pentru utilizatorii finali. Mai multe evenimente digitale legate de ciclul de viață al companiilor nu au fost încă puse în aplicare, deși niciunul dintre ele nu este sub directa responsabilitate a ministerului.

Obiectivele programului. Programul 1.1 stabilește următoarele rezultate:

(1.1.1) Reducerea complexității procedurilor administrative pentru întreprinderi, măsurată prin:

- Ponderea întreprinderilor, considerând complexitatea procedurilor administrative ca o problemă pentru desfășurarea afacerilor (%) va scădea, de la 33% în 2020, la 30% în 2026 (conform Eurobarometru).

(1.1.2) Integrarea tehnologiei digitale de către IMM-uri se va îmbunătăți:

- Ponderea IMM-urilor care utilizează schimbul electronic de informații (%) va crește de la 23% în 2020, la 34% în 2026 (conform DESI - *Digital Economy and Society Index*).

Descriere. Îmbunătățirea condițiilor cadru pentru înființarea și dezvoltarea întreprinderilor se va concentra pe trei niveluri de acțiune: reducerea poverii administrative, facilitarea interacțiunii digitale și consolidarea procesului de consultare între administrație și sectorul privat.

Reducerea poverii administrative pentru întreprinderi se va concentra pe continuarea procesului de măsurare a costurilor administrative, în vederea simplificării și raționalizării legislației existente. Se are în vedere și un efort constant de monitorizare, contorizare și analiză a autorizațiilor, a licențelor și a permiselor necesare. Testul IMM-urilor ar trebui să fie integrat în elaborarea și adoptarea reglementărilor, iar un program bugetar dedicat ar îmbunătăți semnificativ procesul. Implementarea reglementărilor existente, ca de exemplu a principiului „O singură dată”, eliminarea ștampilelor sau a copiilor legalizate ar trebui, de asemenea, să fie o prioritate pentru îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a afacerilor în România. Cu toate acestea, acest lucru poate fi realizat numai în strânsă colaborare cu celelalte instituții și autorități responsabile și printr-un înalt angajament guvernamental.

Facilitarea interacțiunii online între administrație și întreprinderi este legată de activitatea altor instituții (în special a Oficiului Național al Registrului Comerțului). Cu toate acestea, MAT împarte responsabilitatea cu acestea pentru stabilirea agendei și susținerea eforturilor de implementare a evenimentelor legate de funcționarea companiilor, asumate în cadrul Strategiei Naționale privind Agenda Digitală³⁵: înființarea și vânzarea unei companii, modificarea statutului, obținerea finanțării, obținerea de sprijin și informații pentru înființarea unei societăți și pentru funcționarea ei, falimentul, lichidarea, semnarea și executarea contractelor, înregistrarea fiscală etc.

Îmbunătățirea mecanismelor de consultare în procesul de elaborare a legislației este una dintre priorități. Acest lucru implică buna funcționare a diferitelor comitete și grupuri de lucru la nivel de guvern, precum și a mai multor organisme consultative care beneficiază de prezența părților interesate din sectorul privat. Sunt necesare, de asemenea, instrumente de consultare online, creșterea capacității de reacție și a transparenței, precum și implicarea frecventă în consultările

³⁵ Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România 2020, Anexa 5, pag. 144-146, disponibilă la: https://www.comunicatii.gov.ro/?page_id=2154

directe cu mediul de afaceri. În acest sens, merită menționate rezultatele implementării proiectului “Management de calitate și performanță în cadrul MEEMA, pentru reducerea poverii administrative și dezvoltarea IMM-urilor inovatoare” (SIPOCA 716): a) Implementarea sistemului electronic integrat de management al documentelor la nivelul ministerului; b) Elaborarea politicii publice pentru definirea și sprijinirea IMM-urilor inovatoare; c) Realizarea portalului integrat (platformă digitală “IMM Mentor”) specific atribuțiilor ministerului pentru facilitarea/îmbunătățirea informării, educării și interconectării antreprenorilor din România.

În privința priorităților urmărite prin prevederile Componentei 9 ale Planului Național de Redresare și Reziliență al României referitoare la reformele și investițiile aflate în sarcina Ministerul Antreprenoriatului și Turismului, în domeniul mediului de afaceri și IMM-uri, astfel:

□ Reforma 1, care presupune transparentizarea legislativă, debirocratizarea și simplificarea procedurală destinate mediului de afaceri, precum modificarea prevederilor aferente Testului IMM,

□ Investiția 1, care presupune dezvoltarea a 7 platforme digitale privind transparentizarea legislativă, debirocratizarea și simplificarea procedurală destinate mediului de afaceri:

- simplificarea procedurilor de înființare/ieșire de pe piață a întreprinderilor, de creare și operare de stații de lucru

- introducerea unui ghișeu unic (One Stop Shop) pentru licențe/autorizații/certificări

- integrarea modificărilor legislative privind eficiența și transparența controalelor asupra activității întreprinderilor

- transparența colectării de fonduri și a managementului fondurilor în beneficiul titularilor de drepturi de autor și de drepturi conexe

- stimularea competitivității mediului de afaceri pentru a asigura transparența legislativă, debirocratizarea și simplificarea procedurală

- integrarea serviciilor dedicate angajatorilor și ocupațiilor

- obligații de simplificare și dispoziții legale în ceea ce privește arhivarea.

Factori de succes. Factorii critici de succes pentru realizarea schimbării preconizate se referă la:

- Absorbția fondurilor UE disponibile, în special a celor care vizează în mod direct antreprenoriatul, IMM-urile și dezvoltarea afacerilor, dar și a celor legate de dezvoltarea locală, educație și formarea, infrastructură, inovație.
- Asigurarea unui cadru de reglementare stabil, previzibil și favorabil în domeniul impozitării, al muncii, al proprietății intelectuale etc.
- Activarea inițiativei și a potențialului la nivel local;
- Menținerea unor condiții macroeconomice stabile, previzibile și favorabile, pentru a consolida încrederea pieței;
- Menținerea unui nivel ridicat de angajament în cadrul Guvernului pentru realizarea reformelor necesare și atingerea obiectivelor asumate pentru spiritul antreprenorial, IMM-urile și sprijinirea afacerilor;

- Consolidarea mecanismelor de colaborare dintre MAT și celelalte ministere de resort, în special MF, MIPE, ME, MCID, MADR și MMPS;
- Asigurarea stabilității organizaționale, precum și a unor resurse adecvate (umane, financiare, operaționale) pentru minister.

Măsuri. Măsurile prin care programul va fi implementat sunt prezentate sintetic în continuare. Bugetele alocate, precum și indicatorii și obiectivele de monitorizare aferente sunt prezentate în Anexele la PSI.

Tabelul 6. Obiectivul Strategic 1: Măsurile Programului 1.1

(1.1.1.) Reducerea complexității procedurilor administrative pentru întreprinderi
<i>M1.1.1.1. Debirocratizarea și ușurarea sarcinilor administrative aplicabile IMM-urilor</i>
<i>M1.1.1.2. Îmbunătățirea predictibilității cadrului de reglementare pentru mediul de afaceri</i>
(1.1.2.) Reactivitatea administrației publice la nevoile mediului de afaceri într-o economie digitală și a datelor
<i>M1.1.2.1. Sprijinirea implementării instrumentelor digitale pentru întreprinderi</i>
<i>M1.1.2.2. Digitalizarea administrației publice cu atribuții în domeniul IMM și mediului de afaceri</i>

Programul 1.2. Înființare întreprinderi

Justificare. Programul 1.2 se axează pe promovarea antreprenoriatului și stimularea înființării de întreprinderi și reiese din prioritățile guvernamentale stabilite pentru perioada 2021-2024 prin următoarele documente strategice:

- Programul de guvernare 2021-2024, Secțiunea privind Politicile Publice pentru IMM-uri;
- Planul de Acțiune pentru Antreprenoriat (UE) - Relansarea spiritului antreprenorial în Europa;
- Raportul de țară din 2022 privind România din cadrul Semestrului european;
- Planul Național de Redresare și Reziliență 2021-2026 (PNRR).

Încurajarea spiritului antreprenorial, sprijinirea înființării de noi întreprinderi și crearea unui cadru favorabil pentru activarea inițiativei private sunt elemente cheie prioritare pentru realizarea unei creșteri durabile și crearea de noi locuri de muncă în economie, în special la nivel local. Inițiativa antreprenorială este, de asemenea, un factor care permite implementarea cu succes a celorlalte politici economice, cum ar fi, de exemplu, politica industrială. În același timp, antreprenoriatul este o pârgă pentru valorificarea inovației și a creativității.

În ciuda avantajelor sale incontestabile pentru economie, spiritul antreprenorial și o alternativă pentru carieră sunt insuficient dorite sau nu sunt accesibile pentru majoritatea populației active, din motive care variază de la dificultățile asociate deschiderii și administrării unei afaceri, până la atitudinea generală a societății față de eșec și percepția acesteia față de modelele de succes. Stimularea educației antreprenoriale, îmbunătățirea accesului la finanțare și îmbunătățirea mecanismelor de sprijinire a antreprenorilor, în special în primii ani de activitate (ieșirea din așa-zisa „Valea morții” și depășirea crizelor de creștere) reprezintă principalele linii de acțiune necesare.

În conformitate cu prioritățile naționale și europene, cadrul de politici publice trebuie actualizat pentru a permite antreprenorilor să valorifice noile oportunități care rezultă din economia digitală, din evoluția modelelor de afaceri sau din tendințele în preferințele consumatorilor.

Alte aspecte-cheie care trebuie incluse în politica publică pentru antreprenoriat se referă la faliment și reabilitare (a doua șansă), la sprijinirea activării anumitor grupuri (cum ar fi femeile, tinerii, diaspora, grupuri creative), la maximizarea potențialului local, în special în zone cu activitate antreprenorială scăzută.

În același timp, prin completarea obiectivelor politicii economice în ceea ce privește restructurarea industrială și implementarea unui nou model de politică industrială, bazat pe tehnologia high-tech și valoare adăugată ridicată, inițiativele și programele în materie de antreprenoriat vor fi direcționate în special către sectoarele competitive, cu un potențial de specializare inteligentă³⁶ și care sunt capabile să genereze și să sprijine schimbările structurale așteptate în economie și care pot aduce o contribuție semnificativă la creșterea competitivității internaționale a produselor și serviciilor din România.

Obiectivele programului. Prin implementarea Programului 1.2 sunt avute în vedere următoarele rezultate:

(1.2.1) Creșterea numărului și densității IMM-urilor, în special în sectoarele high-tech și cu valoare adăugată ridicată:

- Ponderea IMM-urilor în sectoare de tehnologie medie și înaltă/sectoare intensive în cunoaștere va crește, de la 23% în 2019, la 26% în 2026
- Densitatea IMM va crește la 40 IMM-uri / 1.000 de locuitori, în 2025, față de 34 IMM-uri / 1.000 de locuitori în 2019

Descriere. Programul prevede un pachet cuprinzător de măsuri pentru sprijinirea înființării de noi întreprinderi, variind de la facilitarea accesului la finanțare la încurajarea educației antreprenoriale, la promovarea antreprenoriatului și consolidarea cadrului strategic și de reglementare.

Promovarea accesului la finanțare pentru antreprenori va fi realizată prin programe de finanțare directă (ajutor *de minimis*), dedicate celor care doresc să înființeze o afacere. Acordând până la 40.000 de euro / proiect, **Start-Up Nation România** este cel mai ambițios program implementat vreodată în România pentru susținerea spiritului antreprenorial. Acesta vizează „stimularea înființării și dezvoltării de noi întreprinderi mici și mijlocii, îmbunătățirea performanțelor economice ale acestora, realizarea unei creșteri economice inteligente, sustenabile și incluzive, bazate pe digitalizare, dezvoltare durabilă, inovare și pregătire antreprenorială, crearea de noi locuri de muncă”³⁷.

O parte importantă a mandatului MAT este legată de consolidarea cadrului strategic și de reglementare pentru antreprenoriat. Se vor depune eforturi semnificative în elaborarea, monitorizarea și evaluarea politicilor, programelor și instrumentelor dedicate susținerii antreprenoriatului. După un ciclu complet de finanțare din fondurile UE și după punerea în aplicare a altor măsuri, rezultatele și efectele lor specifice mai trebuie încă analizate pe deplin. Prin urmare, pentru a fundamenta mai bine măsurile și inițiativele propuse și pentru a permite luarea unor decizii bazate pe dovezi, activitatea MAT se va concentra și pe:

- Monitorizarea și evaluarea diferitelor programe de finanțare dedicate stimulării antreprenoriatului și înființării de întreprinderi, cu accent deosebit pe contribuția acestora la atingerea obiectivelor naționale stabilite în documentele strategice adoptate la nivel de guvern;

³⁶ Așa cum este stabilit prin Strategia Națională pentru Specializare Inteligentă

³⁷ Obiectivul programului conform Procedurii de implementare a Programului pentru stimularea înființării întreprinderilor mici și mijlocii "Start-up Nation - ROMANIA, disponibil la <http://turism.gov.ro/web/2022/02/25/proiect-de-act-normativ-31/>

- Analizarea și actualizarea cadrului normativ și strategic pentru antreprenoriat;
- Extinderea și actualizarea datelor și informațiilor disponibile pentru MAT (prin facilitarea accesului la bazele de date existente, precum și prin crearea unor noi baze de date), precum și prin consolidarea capacității sale de analiză și prognoză.

Factori de succes. Factorii critici de succes pentru realizarea schimbării preconizate se referă la:

- Absorbția fondurilor UE disponibile, în special a celor care vizează în mod direct antreprenoriatul, IMM-urile și dezvoltarea afacerilor, dar și a celor legate de dezvoltarea locală, educație și formarea, infrastructură, inovație.
- Asigurarea unui cadru de reglementare stabil, previzibil și favorabil în domeniul impozitării, al muncii, al proprietății intelectuale etc.
- Activarea inițiativei și a potențialului la nivel local;
- Menținerea unor condiții macroeconomice stabile, previzibile și favorabile, pentru a consolida încrederea pieței;
- Menținerea unui nivel ridicat de angajament în cadrul Guvernului pentru realizarea reformelor necesare și atingerea obiectivelor asumate pentru spiritul antreprenorial, IMM-urile și sprijinirea afacerilor;
- Consolidarea mecanismelor de colaborare dintre MAT și celelalte ministere de resort, în special MIPE, MF, MCID, MADR, MMPS;
- Asigurarea stabilității organizaționale, precum și a unor resurse adecvate (umane, financiare, operaționale) pentru MAT.

Măsuri. Măsurile prin care programul va fi implementat sunt prezentate sintetic în continuare. Bugetele alocate, precum și indicatorii și obiectivele de monitorizare aferente sunt prezentate în Anexele la PSI.

Tabelul 7. Obiectivul Strategic 1: Măsurile Programului 1.2

(1.2.1.) Dezvoltarea ecosistemului antreprenorial
<i>M1.2.1.1. Programul Național pentru stimularea înființării de IMM-uri - Start-Up Nation Romania</i>
<i>M1.2.1.2. Implementarea de acțiuni pentru încurajarea spiritului antreprenorial (promovare, instruire, informare etc.)</i>
<i>M1.2.1.3. Dezvoltarea, monitorizarea și evaluarea politicilor, programelor și instrumentelor pentru susținerea înființării de întreprinderi și consolidarea ecosistemului antreprenorial</i>

Programul 1.3. Sprijin IMM-uri

Justificare. Programul 1.3 se bazează pe prioritățile stabilite la nivel național prin următoarele documente:

- Programul de guvernare 2021-2024, Secțiunea privind Politicile Publice pentru IMM-uri;

Patru provocări principale au fost identificate la nivel macroeconomic, care afectează IMM-urile naționale. Acestea se referă la:

- Masa critică insuficientă a IMM-urilor, ceea ce înseamnă că există prea puține întreprinderi active în economie;
- Ponderea redusă a întreprinderilor mijlocii în numărul total al IMM-urilor;

- O structură sectorială vulnerabilă, cu o pondere ridicată a întreprinderilor care activează în sectoarele serviciilor și comerțului;
- Reziliență scăzută a întreprinderilor, reflectată prin faptul că aproximativ două treimi din noile întreprinderi își încetează activitatea înainte de sfârșitul primului an și 50% din noile întreprinderi dau faliment în primii cinci ani.

Pe lângă accesul dificil la finanțare, întreprinderile, în special IMM-urile, suferă din cauza lipsei de competențe operaționale și manageriale, informațiilor insuficiente de pe piață și a lipsei unui ecosistem care le-ar putea permite dezvoltarea. Astfel, susținerea IMM-urilor este în esență condiționată de punerea în aplicare a anumitor măsuri orizontale, legate de existența unui cadru macroeconomic și de reglementare stabil, previzibil, a unei infrastructuri adecvate, de disponibilitatea forței de muncă calificate și de serviciile și structurile de sprijinire a întreprinderilor.

Provocările care afectează IMM-urile devin din ce în ce mai critice, pe măsură ce întreprinderile sunt din ce în ce mai expuse concurenței internaționale și sunt integrate mai bine în lanțurile de valori globale. În contextul actual, avansul tehnologic și economia digitală reprezintă o amenințare temporară care trebuie atenuată prin măsuri adecvate, astfel încât să nu devină o slăbiciune permanentă.

Obiectivele programului. Programul 1.3 urmărește obținerea următoarelor rezultate:

(1.3.1) Îmbunătățirea ratei de supraviețuire a IMM-urilor:

- Ponderea întreprinderilor active din total, la un an după înființare va crește, de la aproximativ 82,45% în 2019 la aproximativ 85% în 2026.

(1.3.2) Creșterea investițiilor în IMM-uri:

- Ponderea întreprinderilor nou create care investesc în primul an de la înființare va crește, de la 11,6% în 2014, la 18% în 2026.
- Investițiile brute ale IMM-urilor vor crește, de la 80,23 mld lei în 2020, la 95 mld lei în 2026.

Descriere. Programul 1.3 include o combinație de măsuri de finanțare, de sprijin și de reglementare axate pe dezvoltarea capitalului local, care permit industrializarea și creșterea competitivității companiilor românești. Finanțat integral din bugetul de stat, Programul este conceput special pentru a oferi o abordare globală în domeniul politicii IMM-urilor, pentru a completa celelalte surse de finanțare disponibile și pentru a furniza instrumentele necesare monitorizării și evaluării.

Accesul la finanțare pentru IMM-uri se va face prin intermediul **Programului Național Multianual pentru Microindustrializare (PNMM)**, care vizează sprijinirea investițiilor în sectoarele economice prioritare³⁸, creșterea și modernizarea activității și competitivității IMM-urilor și crearea locurilor de muncă. Vizând în mod clar activitățile de producție, PNMM oferă ajutoare *de minimis* pentru a permite achiziționarea de echipamente, utilaje, spații de lucru, unelte și instalații de măsurare, standardizare, control, echipamente informatice, vehicule de transport de marfă etc.

Schema de ajutor de stat HORECA

Programul bugetar 1.3 va mai susține și încheierea schemei de ajutor de stat HORECA menită să sprijine operatorii economici din turism să combată pierderile înregistrate în urma

³⁸ După cum este definit prin procedurile programului

pandemiei. Schema HORECA³⁹ oferă ajutor financiar și măsuri fiscale operatorilor din turism, unități de alimentație și agenții de turism a căror activitate a fost afectată de pandemie în perioada martie-iunie 2020. Datele ANAF privind cifra de afaceri pe primul semestru din 2020, comparativ cu primul semestru din 2019, arată că structurile de cazare și-au redus cifra de afaceri cu 36,8%, cele de alimentație cu 33,5%, iar agențiile de turism cu 60,5%. Granturile acoperă parțial, în cuantum de 20%, pierderea din cifra de afaceri sau din rulaj. Valoarea maximă a ajutorului este de 800.000 euro/operator economic. Programul se ridică la 2,2 miliarde lei, din bugetul MAT. Primele plăți s-au făcut în 2021, iar în 2022 se face restul de 1.18 miliarde lei pentru a închide programul. În program s-au înscris 10.185 microîntreprinderi și IMM-uri, dar și companii mari și multinaționale din industria ospitalității, iar la final ajutoarele s-au acordat unui număr de 8.294 beneficiari. În medie suma acordată a fost de aproximativ 257.000 RON/beneficiar.

Se are în vedere pregătirea unei noi scheme HORECA 2 bazată pe Cadrul Temporal Ucraina și care va fi lansată în urma aprobării prin ordonanță de urgență prin care se stabilește cadrul legal cu privire la instituirea unei scheme de ajutor de stat privind acordarea unui sprijin financiar din fonduri publice naționale pentru întreprinderile mici și mijlocii și întreprinderile mari din domeniul turismului, alimentației publice și organizării de evenimente, agențiilor de turism licențiate și ghizilor de turism atestați ca urmare a agresiunii armate a Rusiei împotriva Ucrainei. Sancțiunile impuse și contramăsurile luate, au și vor avea repercusiuni directe și indirecte asupra performanțelor economice și financiare ale companiilor din domeniul HORECA, cel mai afectat sector și în perioada pandemiei generate de virusul COVID - 19, cu repercusiuni asupra economiei românești în general mai ales prin impactul asupra dinamicii prețurilor, datoriei publice, deficitului extern care trebuie susținute prin măsuri adecvate de sprijin în vederea asigurării accesului la finanțare,

Prin implementarea măsurii se estimează acordarea de ajutor de stat unui număr estimat de 10.000 de beneficiari⁴⁰.

Programul de dezvoltare și modernizare a activităților de comercializare a produselor și serviciilor este un alt sistem *de minimis* care vizează facilitarea accesului IMM-urilor la finanțare pentru a îmbunătăți performanțele lor economice și tehnice prin sprijinirea activităților lor de promovare. Distribuitorii și furnizorii de servicii de piață sunt, de asemenea, eligibili în cadrul programului.⁴¹

Având în vedere că unul dintre principalele obstacole care afectează IMM-urile este legat de lipsa de informații, de cunoștințe și de competențe și de insuficienta integrare în rețelele de afaceri, o linie importantă de acțiune este dedicată măsurilor de sprijinire a IMM-urilor. În același timp, prin mandat, ministerul va continua să ofere o gamă largă de servicii de consiliere și asistență prin intermediul înființării unui call-center.

Permiterea accesului la piața locală și facilitarea contactelor este subiectul altor două programe *de minimis* care vor fi implementate în continuare și vor oferi acces liber la evenimente pentru participanții înscriși. Programul pentru organizarea Târgului pentru IMM-uri (TIMM) face parte din Săptămâna Europeană a IMM-urilor, pe parcursul a trei zile. Programul are ca scop

³⁹ Schema se aplică prin OUG 224/2020 care vizează unele măsuri de sprijin financiar pentru întreprinderile din domeniul turismului, structuri de cazare, structuri de alimentație și agenții de turism, a căror activitate a fost afectată în contextul pandemiei de COVID-19, precum și măsuri fiscale.

⁴⁰ Informații disponibile la <https://turism.gov.ro/web/2022/10/12/proiect-de-ordonanta-de-urgenta-privind-unele-masuri-pentru-acordarea-de-sprjin-financiar-pentru-intreprinderile-din-domeniul-turismului-alimentatiei-publice-si-organizarii-de-evenimente-a-caror-ac/>

⁴¹ Conform procedurii preliminare a programului, disponibilă la: <http://www.aippimm.ro/categorie/programe/proiecte-proceduri-de-implementare-2017/>

facilitarea contactelor de afaceri și stabilirea de parteneriate între IMM-uri, bănci și fonduri de garantare și, de asemenea, furnizarea de formare prin ateliere.

Programul Româno-Elvețian pentru IMM-uri este o inițiativă de sprijinire a dezvoltării și creșterii competitivității IMM-urilor din România în opt sectoare prioritare, în vederea reducerii decalajului de competitivitate față de media Uniunii Europene.

Programul Național Multianual de Sprijinire a Meșteșugurilor și Artizanatului urmărește stimularea întreprinderilor mici din sectoarele tradiționale și creative, consolidând clasa mică de meșteșugari și artizani, în special din mediul rural și din zonele urbane mici, care desfășoară activități individuale sau sunt deja asociați. Programul sprijină promovarea produselor și serviciilor pe piețele naționale și internaționale prin organizarea unui târg național dedicat și a câtorva ateliere, mese rotunde, formări, prezentări etc.⁴² Finanțarea este îndreptată în special spre acele meșteșuguri care implică un număr mare de operațiuni executate manual și spre relansarea produselor și serviciilor tradiționale, inclusiv arta populară și artizanatul.

Stimularea inițiativei antreprenoriale va fi realizată printr-o serie de acțiuni, care includ conștientizarea, promovarea și instruirea.

Programul Femeia Antreprenor care își propune ca în acest an să finanțeze 1000 de societăți care au acționariat preponderent feminin cu suma de 200.000 lei. Măsura va fi implementată conform Pachetului de stimulare economică România Tech Nation de sprijinire și impulsionează a digitalizării economiei – Componenta “Woman in Tech” din Programul de Guvernare și va acorda punctaje suplimentare la finanțare cheilor de interes precum inserarea pe piața muncii a categoriilor vulnerabile de persoane precum persoane cu dizabilități, persoane defavorizate, șomeri sau absolvenți. De asemenea, punctaj suplimentar primesc și criterii precum ponderea investițiilor în echipamente, dezvoltarea abilităților antreprenoriale și/sau digitale prin absolvirea de cursuri specializate, înregistrarea la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci a unui drept de proprietate industrială, achiziția de tehnologii verzi și nu în ultimul rând, investiția în sectoare de activitate cu o pondere semnificativă în economie.

Nu în ultimul rând, Programul 1.3 va sprijini dezvoltarea, monitorizarea și evaluarea politicilor, programelor și instrumentelor pentru IMM-uri, pentru a permite o mai bună luare a deciziilor și pentru fundamentarea viitoarelor inițiative. Prin urmare, MAT se va concentra pe:

- Monitorizarea și evaluarea diferitelor linii de finanțare destinate IMM-urilor, din punctul de vedere al contribuției acestora la realizarea obiectivelor naționale stabilite prin documentele strategice adoptate la nivel de guvern;
- Analizarea și actualizarea cadrului strategic și de reglementare relevant pentru IMM-uri;
- Extinderea și actualizarea datelor și informațiilor disponibile pentru MAT (prin facilitarea accesului la bazele de date existente, precum și prin crearea de noi baze de date), precum și prin consolidarea capacității sale de analiză și prognoză.

Factori de succes. Factorii critici de succes pentru implementarea P1.3 se referă la:

- Absorbția fondurilor UE disponibile, în special a celor care vizează direct IMM-urile și dezvoltarea afacerilor, dar și cele legate de dezvoltarea locală, educație și formare, infrastructură, inovare.
- Asigurarea unui cadru de reglementare stabil, previzibil și favorabil în domeniul impozitării, al muncii, al proprietății intelectuale etc.

⁴² Idem 10

- Menținerea unor condiții macroeconomice stabile, previzibile și favorabile, astfel încât să se consolideze încrederea pieței;
- Menținerea unui nivel ridicat de angajament în cadrul guvernului pentru realizarea reformelor necesare și atingerea obiectivelor asumate pentru IMM-uri și sprijinirea afacerilor;
- Consolidarea mecanismelor de colaborare între MAT și celelalte ministere de resort, în special Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (MDPLA), MF, MCID, MADR, MMPS;
- Asigurarea stabilității organizaționale, precum și a unor resurse de funcționare adecvate (umane, financiare, operaționale) pentru MBETE.

Măsurile. Măsurile prin care programul va fi implementat sunt prezentate sintetic în continuare. Bugetele alocate, precum și indicatorii și obiectivele de monitorizare aferente sunt prezentate în Anexele la PSI.

Tabelul 8. Obiectivul Strategic 1: Măsurile Programului 1.3

(1.3.1.) Creșterea numărului, densității și investițiilor în IMM-uri, în special în sectoarele cu valoare adăugată ridicată
<i>M1.3.1.1. Programul Național Multianual pentru micro-industrializare</i>
<i>M1.3.1.2. Program de dezvoltare și modernizare a activităților de comercializare a produselor și serviciilor de piață</i>
<i>M1.3.1.3. Programul național multianual pentru susținerea meșteșugurilor și artizanatului</i>
<i>M1.3.1.4. Programul Româno-Elvețian pentru IMM-uri</i>
(1.3.2.) Îmbunătățirea ratei de supraviețuire a IMM-urilor
<i>M1.3.2.1. Sprijin pentru IMM-uri în vederea depășirii crizei economice HORECA</i>
<i>M1.3.2.2. Acțiuni de implementare pentru sprijinirea IMM-urilor (consiliere incubatoare de afaceri)</i>
<i>M1.3.2.3. Programul național multianual pentru dezvoltarea antreprenoriatului în rândul femeilor din sectorul IMM</i>
<i>M1.3.2.4. Târg IMM</i>
<i>M1.3.2.5. Dezvoltarea, monitorizarea și evaluarea politicilor, programelor și instrumentelor pentru sprijinirea competitivității IMM-urilor</i>

Obiectivul Strategic 2: Intensificarea prezenței companiilor românești pe piețele externe

Principalul partener comercial al României este piața UE, care absoarbe peste 72% din totalul exporturilor, și de unde provin, de asemenea, mai mult de 72% din totalul importurilor. Principalele produse exportate sunt: produse ale industriei constructoare de mașini, echipamente electrice, produse agro-alimentare, produse din metal, produse ale industriei chimice și materiale plastice, mobilier, confecții textile.

Cu toate acestea, doar 4,67% din IMM-uri desfășoară activități de export și, în acest sens, România se află sub jumătate din media UE. Exporturile românești sunt, de regulă, cu valoare adăugată și intensitate tehnologică medie. IMM-urile românești nu reușesc să valorifice suficient potențialul de dezvoltare oferit de mediul digital și au nevoie de sprijin pentru a spori expunerea și interacțiunea cu partenerii străini și pentru a-și promova mai eficient produsele și serviciile pe piețele externe.

Așa cum a fost anticipat prin Strategia Națională de Export, o serie de provocări trebuie atenuate pentru ca întreprinderile românești să aibă acces la piețele internaționale. Noile modele de afaceri bazate pe rețele, pe externalizarea și delocalizarea activităților, pe flexibilitatea lanțurilor de valori, precum și o conexiune rapidă cu consumatorii și informațiile vor avea un rol esențial în menținerea și câștigarea cotei de piață. Eforturile viitoare trebuie să fie direcționate către îmbunătățirea capacității operatorilor români și furnizarea instrumentelor adecvate, pentru a permite o adaptare mai rapidă. Sunt necesare și activități intense în ceea ce privește activitățile de promovare, însoțite de o schimbare în abordarea promovării, de la actualul marketing rigid la atitudinea mai holistică de dezvoltare, actualizare și publicitate permanentă și flexibilă pentru ofertele românești.

Sprijinul pentru internaționalizare ar trebui să vizeze și extinderea operațiunilor companiilor românești din străinătate. Acest lucru ar trebui să pornească în principal de la consolidarea capacităților și competențelor interne, prin asigurarea accesului la servicii de formare și consultanță, precum și prin participarea la evenimente internaționale (cum ar fi târgurile) sau prin facilitarea contactelor pe piețele externe.

În timp ce majoritatea IMM-urilor nu dețin cunoștințele și mijloacele de a accesa piețele externe în mod individual, la nivel instituțional / național principalele provocări sunt legate de resursele foarte limitate dedicate promovării exporturilor, de coordonarea insuficientă și adesea de duplicarea eforturilor părților interesate, absența instrumentelor de sprijin de bază, lipsa corelației dintre eforturile și inițiativele naționale, regionale și locale⁴³. În aceste condiții, proiectarea activităților de sprijin și promovare este din ce în ce mai dificilă și trebuie raționalizată printr-o serie de acțiuni concrete pentru a asigura cadrul necesar încurajării internaționalizării companiilor românești.

Modificările așteptate (impactul) după implementarea măsurilor în cadrul OS2 se referă la consolidarea ulterioară a prezenței românești pe piețele externe și, în același timp, la creșterea exporturilor de bunuri și servicii de înaltă tehnologie și bazate pe cunoaștere în totalul exporturilor, prin introducerea unor noi piețe, prin reactivarea fostelor parteneriate și extinderea gamei de bunuri și servicii exportate pe piețele tradiționale. Rezultatele așteptate se referă la creșterea numărului companiilor exportatoare și la creșterea valorii absolute a exporturilor românești.

⁴³ Strategia Națională de Export, pag. 9-10

Aceste obiective și ținte vor fi stabilite la nivel național în Strategia Națională de Export și Strategia Națională pentru Competitivitate ce vor fi elaborate pentru perioada noului cadru de finanțare europeană.

Figura 9. Obiectivul Strategic 2: Structura

Obiectivul Strategic 2. Intensificarea prezenței companiilor românești pe piețele externe	
Programul 2.1. Promovarea exporturilor	
Măsuri Programul 2.1.	
M2.1.1.1.	Asigurarea prezenței la Târguri și Expoziții Internaționale, respectiv misiuni economice în străinătate, sub pavilion național, în cadrul Programului de Promovare a Exporturilor (PPE)
M2.1.1.2.	Sprijinirea internaționalizării individuale a operatorilor economici români, în cadrul PPE
M2.1.1.3.	Consolidarea și Extinderea Rețelei de Comerț Exterior
M2.1.1.4.	Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de sprijinire a exportului în cadrul Programului de Promovare a Exporturilor

Figura 10. Obiectivul Strategic 2: Impacturi și Rezultate

Impacturi	Creșterea calității exporturilor acestora: Ponderea exporturilor de bunuri de tehnologie medie sau înaltă în total exporturi de bunuri va crește, de la 57,43 %, în 2021, la 60% în 2026 Ponderea exporturilor de servicii intensive în cunoaștere, în total exporturi de servicii la crește, de 48,17% în 2021, la 50% în 2026.
Rezultate	(2.1.1) Creșterea numărului de companii exportatoare și a valorii exporturilor acestora: Ponderea societăților exportatoare în total va crește, de la 4,6% în 2015, la 5% în 2025; Exporturile totale vor ajunge de la 74,7 mld euro în 2021 la aproximativ 90 mld euro în 2026.

Tabelul 9. Obiectivul Strategic 2: Eșalonarea finanțării în funcție de programul bugetar

Bugetul pe programe al Obiectivului Strategic 2		Total (mii RON)	Total valoare/an (mii RON)			
			2022	2023	2024	2025
P.2.1.	Promovarea exporturilor	554.786	93.326	137.517	153.870	170.074
Total OS2		554.786	93.326	137.517	153.870	170.074

Notă: Creditele bugetare pentru anul 2022 sunt cele aprobate prin Legea nr. 317/2021 a bugetului de stat pe anul 2022

Programul 2.1. Promovarea exportului

Justificare. Capacitatea de internaționalizare a întreprinderilor este direct legată de mărimea acestora (iar întreprinderile din România sunt mai mici decât cele similare din UE), de maturitate (iar reziliența companiilor românești este scăzută) și de activitatea lor (prezența online este mult mai probabil să genereze expunere internațională).

Oricât de intensă ar fi, expansiunea pe piețele externe are, în general, efecte pozitive atât la nivelul firmei, cât și la nivel macroeconomic, prin creșterea cifrei de afaceri și prin crearea de noi locuri de muncă. De asemenea, este mai probabil ca expunerea la concurența internațională să îmbunătățească gradul de calitate al produselor sau serviciilor pe care le oferă, să încurajeze inovația și să crească eficiența.

Programul 2.1. Se bazează pe prioritățile stabilite la nivel național prin:

- Programul de guvernare 2021-2024 Secțiunea privind Politicile Publice pentru IMM-uri; Obiectivele la nivel strategic vizează intensificarea exporturilor românești, inclusiv pe piețele din afara UE, precum și creșterea calității acestora, concentrându-se mai mult pe produse și servicii de înaltă tehnologie și cu valoare adăugată ridicată.

Obiectivele programului. Programul 2.1. prevede obținerea următoarelor rezultate:

(2.1.1) Creșterea numărului de companii exportatoare și a valorii exporturilor acestora

- Ponderea societăților exportatoare în total va crește, de la 4,6% în 2015, la 5% în 2025;
- Exporturile totale vor ajunge la 90 mld euro în 2026 față de 74,7 mld euro, în 2021

Descriere. Programul este conceput pentru a sprijini activitățile de export realizate de companiile românești, în special de IMM-uri, prin măsuri care să le permită accesul la evenimentele de promovare a comerțului internațional, dezvoltarea unor instrumente specifice, furnizarea de asistență directă și activități de promovare. O linie importantă de acțiune este dedicată raționalizării cadrului operațional și de reglementare pentru promovarea exporturilor.

Programul de guvernare 2021-2024 acordă prioritate sprijinului pentru internaționalizarea companiilor românești, în special pentru IMM-urile exportatoare. Acest lucru poate fi realizat prin facilitarea prezenței lor în standuri românești sau individual, în cadrul târgurilor internaționale, al misiunilor economice și al altor evenimente internaționale.

Programul de Sprijin pentru Export (PSE) vizează dezvoltarea capacității părților interesate (publice și private) implicate în promovarea exportului sau în internaționalizarea companiilor românești, cu scopul final de a crește exporturile totale și de a consolida poziția competitivă a țării. Acțiunile din cadrul PSE includ:

- Dezvoltarea portalului de comerț exterior: <http://www.portaldecomert.ro/Default.htm>;
- Elaborarea și implementarea de programe și campanii dedicate promovării mărcilor / mărcilor comerciale românești;
- Dezvoltarea strategiilor de export;
- Furnizarea de servicii de consultanță exportatorilor.

Unul dintre instrumentele-cheie pentru identificarea oportunităților și pentru facilitarea contactelor de afaceri este **rețeaua eternă a MAT**, respectiv birourile de promovare comercial-economică (BPCE), care funcționează în cadrul misiunilor diplomatice ale României în străinătate. Aceste birouri îndeplinesc o gamă largă de responsabilități pentru promovarea exporturilor, cooperarea economică și atragerea investițiilor străine.

În vederea consolidării rețelei de reprezentare economică externă, este necesară suplimentarea numărului de posturi alocate și bugetate, pentru a putea acoperi toate zonele de interes, a ajunge la un nivel similar cu rețelele altor state membre UE cu caracteristici apropiate, a face față concurenței din ce în ce mai mari de pe piețe și a răspunde obiectivelor propuse.

De asemenea, sunt necesare alocarea de resurse financiare și punerea la dispoziție a unor materiale adecvate pentru organizarea de către BPCE a unor acțiuni profesionale de promovare economică a României în străinătate.

În ceea ce privește elaborarea politicilor, Programul 2.1 va sprijini dezvoltarea, monitorizarea și evaluarea politicilor, programelor și instrumentelor de promovare a exportului și internaționalizare, pentru a permite o mai bună luare a deciziilor și pentru a fundamenta inițiativele viitoare. Programul de guvernare stabilește ca prioritate *atingerea unui grad mai mare de flexibilitate a sistemului de sprijinire a exporturilor*, prin următoarele acțiuni necesare:

- Definirea unor instrumente eficiente și cu impact ridicat;
- Definirea clară a obiectivelor și a indicatorilor pentru programe;
- Stabilirea unor norme mai clare și simplificarea accesului la instrumentele disponibile;
- Asigurarea complementarității cu finanțarea UE;
- Eliminarea duplicării responsabilităților;

- Asigurarea unei abordări coerente și comune pentru susținerea ofertei de export din România.

Acest lucru necesită, în primul rând, asigurarea resurselor necesare, precum și actualizarea bazei de informații la nivelul MAT, inclusiv prin studii și analize privind integrarea economiei românești în lanțurile globale, impactul programelor și al măsurilor deja implementate sau aplicabile, etc.

Factori de succes. Factorii critici de succes pentru realizarea schimbării preconizate se referă la:

- Menținerea unui nivel ridicat de angajament în cadrul Guvernului pentru realizarea reformelor necesare și atingerea ȋintelor asumate pentru antreprenoriat, IMM-uri și sprijinirea afacerilor;
- Consolidarea mecanismelor de colaborare dintre MAT și celelalte ministere de resort, în special MIPE, MF, MCID, MADR, MMPS;
- Asigurarea stabilității organizaționale, precum și a unor resurse adecvate (umane, financiare, operaționale) pentru MAT.

Măsurile. Măsurile prin care programul va fi implementat sunt prezentate sintetic în continuare. Bugetele alocate, precum și indicatorii și obiectivele de monitorizare aferente sunt prezentate în Anexele la PSI.

Tabelul 10. Obiectivul Strategic 2: Măsurile Programului 2.1

(2.1.1.) Creșterea numărului de societăți exportatoare și a valorii exporturilor românești
M2.1.1.1. Asigurarea prezenței la Târguri și Expoziții Internaționale, respectiv misiuni economice în străinătate, sub pavilion național, în cadrul PPE
M2.1.1.2. Sprijinirea internaționalizării individuale a operatorilor economici români, în cadrul PPE
M2.1.1.3. Consolidarea și Extinderea Rețelei de Comerț Exterior
M2.1.1.4. Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de sprijinire a exportului în cadrul Programului de Promovare a Exporturilor

Obiectivul Strategic 3: Creșterea investițiilor străine directe în România, mai ales în sectoarele competitive și cu valoare adăugată ridicată

Atragerea investițiilor străine directe este benefică nu numai la nivel macroeconomic, ci în special la nivelul comunităților locale, deoarece aceasta este adesea principalul (sau singurul) mijloc de revitalizare a activității economice, de creare de noi locuri de muncă și de stimulare a întreprinderilor mici. Efectele pozitive asociate investițiilor străine directe sunt legate și de asimilarea inovației, prin transfer tehnologic, transformarea modelelor de afaceri, dezvoltarea forței de muncă sau etică îmbunătățită în afaceri etc.

Strategia Națională pentru Competitivitate pentru anii 2015-2020 menționează că „Investitorii străini au un rol vital în determinarea tendințelor de specializare din economia românească și, în consecință, modul în care se formează avantajele competitive. Potrivit statisticilor, mai mult de 72% din cifra de afaceri a întreprinderilor mari și foarte mari din industrie sunt generate de birourile locale ale multinaționalelor din România.”⁴⁴

Investițiile străine directe continuă tendința ascendentă a ultimilor ani, chiar dacă la un ritm mai scăzut. Ca destinație pentru investiții, România are avantaje competitive majore, datorită stabilității politice, economice și sociale, precum și costurilor (încă) scăzute ale forței de muncă sau apropierii de piețele occidentale, iar contextul geopolitic este o ocazie de a atrage investiții străine directe. La nivel național, incertitudinile sunt legate de creșterile semnificative ale prețurilor alimentelor și energiei, vulnerabilitatea procesului bugetar, în contextul evoluțiilor disruptive a canalelor de furnizare și comerțului declanșate de criza de securitate din Ucraina.

În ansamblu, principala necunoscută pentru evoluția viitoare a fluxurilor de ISD este legată de tendințele în schimbare la nivel mondial, în special în cazul marilor jucători care manifestă o orientare puternică spre naționalismul economic, care determină o creștere a riscurilor potențiale și care scade predilecția investitorilor de a lua decizii. În aceste condiții, sunt necesare eforturi intensificate atât pentru a promova avantajele României pentru potențialii noi investitori, cât și pentru a continua să susțină și să încurajeze investitorii existenți, pentru ca aceștia să-și extindă activitatea. De fapt, în ultimii ani, cea mai mare parte a investițiilor străine directe a rezultat din investiții noi făcute de investitorii deja prezenți în țară.

În același timp, atragerea investițiilor străine directe trebuie realizată luând în considerare interesele și prioritățile naționale în ceea ce privește specializarea inteligentă, creșterea activităților cu valoare adăugată, dezvoltarea durabilă, maximizarea efectelor multiplicatoare și a beneficiilor pentru cetățeni și pentru stat. Acest lucru este implicit legat de evitarea riscului de relocare a investițiilor și de reluare a cercului vicios de distrugere a economiilor locale.

Contextul creat de efectele celor trei crize suprapuse (sanitară, de securitate și energetică) creează oportunități pentru noi investiții în România prin relocarea unor lanțuri de aprovizionare din China și Rusia, dar și o stimulare a procesului de digitalizare la nivelul întreprinderilor cu efecte în creșterea interesului în dezvoltarea industriei IT locale.

Schimbarea (impactul) așteptată după implementarea programului și a măsurilor asociate Obiectivului Strategic 3 se referă la creșterea fluxurilor de ISD în România (mld. euro), la sprijinirea creării de noi locuri de muncă în economie și atragerea investițiilor străine directe în sectoare și domenii care pot contribui în mod esențial la schimbările structurale ale economiei, la trecerea la o specializare inteligentă și la creșterea valorii adăugate.

Rezultatele așteptate sunt legate de creșterea numărului de ISD din România (noi investiții sau majorarea capitalului), precum și de menținerea investitorilor, și anume creșterea operațiunilor și a investițiilor acestora, pentru a asigura durabilitatea și permanența.

⁴⁴ Strategia Națională de Competitivitate, pag. 7

Alocările financiare pentru implementarea P3.1 și a măsurilor ulterioare sunt incluse în OS5 – P5.1 privind funcționarea MAT. În afară de costurile cu personalul (curente), alte costuri, cum ar fi transportul, materialele promoționale, evenimentele, materialele de birou, asistența tehnică etc. nu sunt alocate pentru promovarea investițiilor. Costurile asociate cu rețeaua externă nu pot fi defalcate în promovarea exporturilor și a investițiilor.

Figura 11. Obiectivul Strategic 3: Structura

Obiectivul Strategic 3. Creșterea investițiilor străine directe în România, mai ales în sectoarele competitive și cu valoare adăugată ridicată	
Programul 3.1. Atragerea ISD	
Măsuri Programul 3.1. M3.1.1.1. Organizarea și/sau participarea la activități de promovare a României ca destinație pentru investiții M3.1.1.2. Asistență oferită investitorilor potențiali M3.1.1.3. Dezvoltarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea măsurilor pentru creșterea ISD M3.1.1.4. Funcționarea rețelei externe M3.1.1.4. Asistență oferită investitorilor existenți	

Figura 12. Obiectivul Strategic 3: Impacturi și Rezultate

Impacturi	Creșterea ISD în România: Stocul ISD în România va crește , de la 70.1 mld. euro în 2016, la xx mld euro în 2025 Susținerea creării de noi locuri de muncă în economie: Numărul de angajați în companii cu ISD va crește, de la 1,28 milioane în 2015, la xx milioane în 2025
	(3.1.1) Creșterea fluxului investițiilor străine directe în România: Fluxul anual de ISD va crește la 5,1 mld euro în 2025, de la 3,4 mld. euro, în 2015 (3.1.2) Menținerea și extinderea investițiilor existente: Procentul investițiilor corporale și necorporale ale întreprinderilor ISD va crește, de la 48,1% din total ISD (2015), la 50% în 2025

Tabelul 11. Obiectivul Strategic 3: Eșalonarea finanțării în funcție de programul bugetar

Bugetul pe programe al Obiectivului Strategic 3		Total (mii RON)	Total valoare/an (mii RON)			
			2022	2023	2024	2025
P.3.1.	Atragerea ISD	71.431	22.414	15.652	16.435	16.929
Total OS3		71.431	22.414	15.652	16.435	16.929

Notă: Creditele bugetare pentru anul 2022 sunt cele aprobate prin Legea nr. 317/2021 a bugetului de stat pe anul 2022

Programul 3.1. Atragerea ISD

Justificare. Programul 3.1 se bazează în principal pe prioritățile stabilite în Programul de guvernare 2021-2024.

Concurența internațională pentru atragerea investițiilor străine directe, atât cu diferite zone ale lumii (Asia, Africa), cât și intra-regională (țările din Europa Centrală și de Est) rămâne intensă, în special în contextul general al scăderii fluxurilor de ISD, manifestată la nivel global. Întrucât deciziile de investiții sunt luate cu din ce în ce mai multă atenție, iar ofertele diferitelor țări sunt sensibil diferite, pentru a rămâne competitivă România are nevoie de o abordare strategică mai pragmatică, informată, argumentată și coerentă în implementările sale, astfel încât să poată atrage ISD de înaltă calitate, ce pot contribui la obiectivele sale de reformă economică structurală, la crearea de locuri de muncă durabile și la o creștere economică echilibrată.

Cele mai bune practici internaționale arată că agențiile eficiente de promovare a investițiilor folosesc strategii care combină o abordare generală de marketing cu una specifică și care oferă, de asemenea, și facilități și condiții favorabile după aceea. În ultimii ani s-au făcut eforturi semnificative pentru îmbunătățirea instrumentelor de atragere a ISD în România, deși resursele au fost foarte limitate.

Obiectivele programului. Programul 3.1 prevede obținerea următoarelor rezultate:

(3.1.1) Creșterea investițiilor străine directe în România:

- Fluxul anual de ISD va crește la 5,1 mld. euro în 2025, de la 3,4 mld. euro;

(3.1.2) Menținerea și extinderea investițiilor existente:

- Procentul investițiilor corporale și necorporale ale întreprinderilor ISD vor crește, de la 48,1% din total ISD (2015), la 50% în 2025.

Descriere. Programul 3.1 este menit să continue măsurile deja implementate la nivelul MAT în ceea ce privește promovarea și asistența acordată investitorilor, concentrându-se totodată pe îmbunătățirea cadrului strategic și operațional global.

În ceea ce privește promovarea României ca loc de investiții, conform Programului de Guvernare au fost înființate Agențiile Regionale pentru Atragerea Investițiilor și Promovarea Comerțului. Acestea vor trebui să îndeplinească un dublu rol, prin sprijinirea întreprinderilor autohtone în eforturile lor de internaționalizare și, în același timp, au responsabilități în ceea ce privește identificarea oportunităților de investiții la nivel local, promovând proiectele de investiții noi (*greenfield*), furnizând informații cu privire la facilitățile disponibile pentru investitorii străini. Alte responsabilități includ consilierea și asistența acordată investitorilor pentru obținerea de licențe și autorizații, conectarea la utilități, contractarea serviciilor de asistență și stabilirea de parteneriate. Legătura cu agențiile de finanțare din UE sau internaționale, cu camerele de comerț bilaterale, cu ambasadele reprezintă un alt rol prevăzut pentru Agențiile Regionale.

În același timp, **inițiativele actuale și proiectele de promovare implementate de MAT vor continua** prin: dezvoltarea și actualizarea ulterioară a portalului web *InvestRomania*, elaborarea de informări, organizarea și participarea la evenimente, elaborarea și implementarea campaniilor de promovare etc. Însă pentru aceasta resursele necesare trebuie să fie disponibile; un program dedicat, cu resurse financiare alocate în prealabil pentru călătorii, evenimente și materiale promoționale ar aduce îmbunătățiri semnificative.

Stabilirea unei abordări coerente pentru atragerea investițiilor străine directe este o prioritate, în ceea ce privește obiectivele, tipurile de investiții, localizarea, sectoarele, astfel încât stimulentele acordate investitorilor să poată fi acordate pe baza unor criterii clare și să poată genera rezultate previzibile. Astfel, analiza eficacității și eficienței instrumentelor existente, precum și dezvoltarea cadrului strategic se vor face în conformitate cu P3.1.

Activitățile de promovare vor fi, de asemenea, efectuate de către și în colaborare cu rețeaua externă a MAT. Sunt necesare legături strânse între *InvestRomania* și birourile de promovare a comerțului exterior din străinătate, precum și o abordare și obiective comune.

Asistența oferită potențialilor investitori, precum și furnizarea serviciilor post-implementare reprezintă a doua linie principală de acțiune în cadrul P3.1. Acestea sunt furnizate direct prin intermediul Direcției Investiții Străine și vor fi suplimentate de Agențiile Regionale, odată ce acestea vor fi implementate. De asemenea, rolurile altor părți interesate trebuie să fie clarificate și colaborarea trebuie îmbunătățită.

Având în vedere faptul că în ultimii ani majoritatea fluxurilor de ISD au fost generate de investitorii deja prezenți pe piața românească și, în același timp, luând în considerare avantajele integrării întreprinderilor ISD în economiile locale, o abordare mai articulată în asistență poate genera rezultate semnificative. Prin urmare, **asistența acordată întreprinderilor ISD existente** este a treia linie de acțiune care urmează a fi realizată și dezvoltată în continuare.

Factori de succes. Factorii critici de succes pentru realizarea schimbării preconizate se referă la:

- Menținerea unor condiții macroeconomice stabile, previzibile și favorabile, pentru a consolida încrederea pieței;
- Asigurarea unui cadru de reglementare stabil, previzibil și favorabil în domeniul fiscal, al muncii, al proprietății intelectuale, etc.;
- Consolidarea colaborării cu rețeaua externă și sporirea performanței sale în ceea ce privește promovarea investițiilor;
- Asigurarea unor resurse adecvate (umane, financiare, operaționale) pentru InvestRomania, de preferință printr-un program bugetar dedicat.

Măsuri. Măsurile prin care programul va fi implementat sunt prezentate sintetic în continuare. Bugetele alocate, precum și indicatorii și obiectivele de monitorizare aferente sunt prezentate în Anexele la PSI.

Tabelul 12. Obiectivul Strategic 3: Măsurile Programului 3.1

(3.1.1.) Creșterea numărului de investitori străini în România
<i>M3.1.1.1. Organizarea și/sau participarea la activități de promovare a României ca destinație pentru investiții</i>
<i>M3.1.1.2. Asistență oferită potențialilor investitori</i>
<i>M3.1.1.4. Dezvoltarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea măsurilor pentru creșterea ISD</i>
<i>M3.1.1.5. Funcționarea rețelei externe</i>
(3.1.2.) Menținerea investitorilor existenți
<i>M3.1.2.1. Asistență oferită investitorilor existenți</i>

Obiectivul Strategic 4:

Dezvoltarea și promovarea turismului în România

Vizează

dezvoltarea turismului prin investiții în infrastructura turistică, creșterea accesibilității zonelor turistice și a infrastructurii turistice, precum și promovarea turistică a României (destinația turistică România) și a avantajelor sale competitive cu scopul creșterii numărului de turiști și a calității experiențelor și serviciilor turistice

Pandemia de COVID-19 a afectat puternic turismul în România, cauzând pierderi economice serioase în domeniu. Turismul are o pondere mică în PIB, atât la nivel național și regional – de doar 2-3%.

Conform INS, la nivelul anului 2019, PIB-ul direct din turism a fost de 31,6 miliarde lei (aproximativ 6,5 miliarde euro), iar ponderea turismului în PIB-ul României a reprezentat 2,98%. Pe de altă parte, conform unui studiu comandat de asociațiile patronale din turism (pe baza datelor de la Agenția Națională de Administrare Fiscală/ANAF pentru anul 2019), impactul industriei HORECA (hoteluri, restaurante, catering) la formarea PIB ar fi de 5,07%, din care 3,42% impact financiar direct (valoare adăugată; 0,91% impact social - salarii angajați și aport consum) și 0,74% impact financiar indirect (furnizori și investiții).

Dacă în 2019 cheltuielile turiștilor străini se ridicau la aproape 1,5 miliarde euro, în 2020 au scăzut la mai puțin de 250 milioane euro, iar în 2021 au ajuns la aproximativ 400 milioane euro, cu 72,5% mai puțin decât în 2019. Suma medie cheltuită de un turist străin s-a menținut relativ constantă în perioada 2019-2020 (în jur de 540 euro), dar a scăzut cu 11,5% în 2021 comparativ cu 2019, până la 475 euro. Conform INS, 187.057 persoane erau angajate în sectorul Hoteluri și Restaurante în 2019, reprezentând 3,6% din numărul mediu de salariați din România. Această cifră a scăzut în anul 2020, pe fondul pandemiei, la 169.655 persoane, reprezentând 3,4%.

Turismul a fost unul dintre cele mai afectate sectoare economice în perioada pandemiei. Din punct de vedere financiar, conform cifrelor finale publicate de toate companiile active în România, sectorul HORECA a raportat o scădere cu 44% a vânzărilor și o contracție istorică fără precedent a profitului net, care a scăzut cu 79% față de anul 2019. Veniturile totale raportate de întreg sectorul HORECA pe parcursul anului 2020 au fost de 16,17 miliarde lei, un nivel similar cu cel din 2014 (industria a fost întoarsă cu 6 ani în spate). Practic, vânzările din sectorul HORECA au scăzut cu cca. 12,5 miliarde lei comparativ cu 2019.

Conform estimărilor pentru 2021, companiile din sector au înregistrat o creștere a volumului de activitate față de 2020, dar încă nu a revenit la nivelul pre-pandemic din 2019. Se apreciază că veniturile din sectorul HORECA pe parcursul anului 2021 sunt de 22,9 miliarde lei, în creștere cu 42% față de anul 2020, dar în scădere cu 20% față de 2019.

În vederea atenuării șocului produs de pandemia COVID-19, au fost create anumite scheme de ajutor de stat, o parte dintre ele vizând direct sau indirect sectorul turistic. Cel mai important instrument l-a reprezentat Schema HORECA, aprobată prin Ordonanța Guvernului 224/2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar pentru întreprinderile din domeniul turismului, alimentației publice și organizării de evenimente, a căror activitate a fost afectată în contextul pandemiei de COVID-19, cu modificările și completările ulterioare. Prin această schemă de ajutor de stat, gândită ca o măsură compensatorie, s-au acordat finanțări

nerambursabile unui număr de peste 8.200 beneficiari, cu o valoare totală de peste 2,1 miliarde lei. Pe lângă schema HORECA, întreprinderile din sector au putut accesa și granturile instituite prin OG 130/2020, cu modificările și completările ulterioare, respectiv Măsura 1 “Microgranturi” și Măsura 2 “Granturi pentru capital de lucru”. Spre exemplu, în cadrul Măsurii 2, unde s-au oferit granturi de maxim 150.000 euro pentru capital de lucru, peste 40% dintre cei 22.226 beneficiari sunt din industria HORECA.

Conform Indicelui de Dezvoltare pentru Turism și Călătorii din 2021 (*Travel and Tourism Development Index TTDI*), dezvoltat de Forumul Economic Mondial (care măsoară setul de factori și politici ce permit dezvoltarea durabilă a celor două sectoare și contribuția lor la avansul economic), România ocupă locul 53 din 117 țări analizate, fiind între Vietnam și India, în urcare trei poziții față de precedentul clasament din 2019. Este cu mult în urma Franței, Spaniei și Germaniei și Italiei (top 10 performeri), precum și a Greciei (#28), Poloniei (#30), Ungariei (#37) și Sloveniei (#39), dar în fața Serbiei și Republicii Moldova. România nu stă prea bine în ceea ce privește numărul turiștilor străini (poziția #89) și este în coada clasamentului (#103) privind stabilitatea politicilor guvernamentale – între Nigeria și Chad și puțin în fața Croației. Nu performează prea bine nici în privința reglementărilor guvernamentale în domeniul turismului (#94), accesul IMM-urilor la finanțare (#74), a cotei pe care turismul o are în PIB (#106), ponderii salariaților din turism față de total economie (#99). Segmentul turismului și al călătoriilor nu este prioritarizat nici de către guvern și nici de investitori (#90), în condițiile în care cheltuielile guvernamentale cu sectorul turismului reprezintă doar 1,9% din bugetul statului, fapt ce plasează România înspre coada clasamentului (#93).

România este deficitară la ușurința de a găsi personal calificat (#99), cu mult în urma unor țări ca Italia, Serbia și Portugalia, dar în fața Ungariei și Croației. În România turismul contribuie cu 129 de angajați la 1.000 de locuri de muncă, de șase ori mai puțin decât în Spania și de două ori mai puțin decât în Polonia. Pe de altă parte, situația României este relativ favorabilă în ceea ce privește disponibilitatea angajaților calificați, precum și eficiența și productivitatea forței de muncă (#45). Ocupă poziții fruntașe la favorabilitatea politicilor de turism (#23), deschidere internațională (#29) și competitivitatea prețurilor (#37), și stă relativ bine în ce privește infrastructura turistică (#46) și serviciile de turism (#45).

O țară sigură, România este pe locul 1 în topul ce măsoară incidența terorismului (poziție împărțită cu alte 13 țări). Se mai clasează pe poziții fruntașe privind accesul la apă potabilă, igiena & sănătatea și incidența mică de HIV (#30), poluarea (#37) și securitatea și siguranța (#38). Puncte forte mai sunt resursele umane și piața muncii (#45), transportul rutier (#57) și cel aerian (#58). **România mai are un bun potențial cultural, cu resurse naturale și situri culturale UNESCO (#28)**, dar și multe stadioane mari (#30). Pe de altă parte, se află în prima parte a clasamentului privind Indexul de percepție a corupției, pe același loc cu Bulgaria și Ungaria (#54). În contextul acestor avantaje și provocări, România își propune să răspundă cu un set de intervenții care să sprijine dezvoltarea infrastructurii de turism și promovarea destinației de țară.

O infrastructură turistică solidă și un marketing adecvat vor putea pune în valoare acele segmente pentru care România are un avantaj competitiv (balnear, ecoturism, turism rural, cultural, turism de afaceri), și acele segmente deosebit de importante pentru turismul intern (litoral, montan, city-breaks), astfel încât să atragă un număr mai mare de turiști (naționali și internaționali), să crească experiențele și calitatea serviciilor oferite, ceea ce va duce la îmbunătățirea competitivității sectorului.

La momentul redactării acestui document, România nu are o strategie sectorială de turism în vigoare. Există o strategie pe turism pentru perioada 2019-2030, realizată cu sprijinul Băncii Mondiale, care este în proces de aprobare. O astfel de strategie, asumată de executiv și care să traseze direcțiile pentru dezvoltarea și promovarea turismului în anii următori, este foarte importantă, cu atât mai mult cu cât în perioada de după criza sanitară, țările din UE (și nu numai) fac eforturi mari pentru a readuce turiștii și sprijină activ industria HORECA în diverse forme. În același timp, cu o strategie care stabilește clar obiective și ținte, alături de investiții în domeniu, s-ar crea premisele pentru dezvoltarea reală a turismului în România. În paralel, implementarea unor măsuri privind îmbunătățirea serviciilor ar crește vizibilitatea României pe plan extern, iar țara va putea fi promovată ca o destinație turistică atractivă. Într-un final, toate aceste demersuri ar contribui la atragerea unui număr cât mai mare de turiști străini și implicit, la creșterea ponderii sectorului turism în PIB.

Tabelul 13. Obiectiv Strategic #4 – Programe și Măsuri

Programul 4.1. Programul Multianual de Marketing și Promovare Turistică	Programul 4.2. Programul Multianual de Dezvoltare a Destinațiilor, Formelor și Produselor Turistice
Măsuri Programul 4.1. M4.1.1.1 Consolidarea poziției turismului românesc la nivel național și internațional M4.1.1.2. Participarea României la evenimente și expoziții turistice naționale și internaționale, în țară și străinătate M4.1.1.3. Operaționalizarea Organizațiilor de Management al Destinației M4.1.1.4. Derularea/ Operaționalizarea schemei de minimis de incoming tourism M4.1.1.5. Derularea schemei de minimis pentru participarea întreprinderilor la manifestări expoziționale în pavilioane naționale, standuri la care participă MAT în străinătate	Măsuri Programul 4.2. M4.2.1.1. Program pentru dezvoltarea investițiilor în turism – Masterplanul investițiilor în turism M4.2.1.2 Operaționalizarea schemei de minimis pentru turism balnear și balneoclimatic M4.2.1.3. Elaborarea și aprobarea strategiilor naționale și sectoriale pentru dezvoltarea turismului M4.2.1.4. Realizarea de proiecte și acțiuni naționale și internaționale privind dezvoltarea sustenabilă a formelor și destinațiilor turistice M4.2.1.5 Dezvoltarea și fundamentarea politicilor și reglementărilor privind formele și destinațiile de turism

Obiectivul Strategic #4 are 2 programe bugetare și 10 de măsuri.

Tabelul 14. Obiectivul Strategic #4 - Dezvoltarea și promovarea turismului: Impacturi și Rezultate

Impacturi	Creșterea ponderii turismului în economie/PIB Valoare de referință: 2,98% (2019); Țintă: 3,5% (2025) Creșterea investițiilor publice în infrastructura de turism Valoare de referință: 1.700 mii lei (2020) Țintă: 2.560 mii lei (2025) Creșterea numărului de turiști străini în România Valoare de referință: 9,38 milioane (INS); Țintă: 17 mil (2025 – țintă PNRR; minim 20% creștere)
Rezultate	(4.1) Rezultat: Îmbunătățirea vizibilității interne și internaționale IR: Rata crescută a aparițiilor în presa economică și de turism: (2021); (2025)⁴⁵ (4.2.1) Rezultat: Crearea de locuri de muncă în turism

⁴⁵ Notă: MAT și instituțiile subordonate trebuie să stabilească aceste valori de referință și țintă, pentru conformarea cu realitatea și pentru corectarea planificării pe perioada de implementare a PSI.

	IR: Ponderea locurilor de muncă în turism/nou create Valoare de referință: 169,655 (2020)/ 3,4% din total locuri de muncă în economie Țintă: 4% (2025)
	(4.2.2.)Rezultat: Creșterea valorii activelor turistice prin investiții în infrastructură la nivel local IR: Valoarea crescută a activelor în infrastructură, 37.500 mii lei in 2020, 5% creștere în 2025
	(4.2.3.)Rezultat: Susținerea cu prioritate a infrastructurii în destinațiile aferente turismului sustenabil IR: Ponderea investițiilor în turism în totalul investițiilor 1,5% în 2020, 3% în 2025
	(4.2.4.) Rezultat: Creșterea atractivității destinațiilor IR: Sosiri: 9.380.000 (2021); creștere cu 30% (2025) Înnopțări 20.850.000 (2021); creștere cu 20% (2025)

Resursele bugetare estimate a fi necesare pentru implementarea măsurilor și atingerea rezultatelor și impacturilor pentru perioada 2022-2025 sunt de 1.43 miliarde lei.

Tabelul 15. Eșalonarea finanțării în funcție de programul bugetar

Bugetul pe programe al Obiectivului Strategic 4		Total (mii RON)	Total valoare/an (mii RON)			
			2022	2023	2024	2025
P.4.1.	Programul Multianual de Marketing și Promovare Turistică	138.986	21.001	47.476	34.732	35.777
P.4.2.	Programul Multianual de Dezvoltare a Destinațiilor, Formelor și Produselor Turistice	1.295.050	217.601	354.564	359.795	363.091
Total OS4		1.434.036	238.602	402.040	394.527	398.868

Notă1: Creditele bugetare pentru anul 2022 sunt cele aprobate prin Legea nr. 317/2021 a bugetului de stat pe anul 2022

Nota2 : Prin PNRR, Componenta 11 Turism și Cultura, = 10.000.000 EUR

Program 4.1: Programul Multianual de Marketing și Promovare Turistică

Justificare: În contextul pandemiei de COVID-19 care a afectat puternic sectorul turistic în ultimii doi ani, este nevoie de re poziționarea României ca destinație turistică. Este nevoie de creșterea notorietății României pe plan extern și a potențialului său turistic în acele zone de turism în care țara are un avantaj competitiv, cum este turismul de sănătate/balnear și ecoturismul, dar și privind alte forme de turism, cum este cel montan din zone înalte sau unicitatea zonei Deltei Dunării sau turismul cultural. Sunt necesare acțiuni specifice și concertate de promovare și marketing turistic care să prezinte România în toată atractivitatea ei, ca o țară sigură, cu destinații unice și un patrimoniu cultural și natural, bogat și variat, care oferă experiențe unice și servicii de calitate. În acest sens, este nevoie de o colaborare între toți actorii relevanți implicați în turism - de la autorități locale, agenți economici la autorități de reglementare, organizații profesionale și patronate din domeniul turismului etc. - pentru a susține într-un mod eficient aceste demersuri.

Obiectivele programului: Acest program bugetar va sprijini creșterea vizibilității destinației turistice a României pe plan intern și extern. În contextul pandemiei de COVID-19, se are în vedere re poziționarea imaginii României ca destinație turistică de calitate, unică, inovativă, verde și sigură prin continuarea exercițiului de poziționare realizat în anii anteriori și adaptarea permanentă a acestuia prin politici și instrumente moderne. Se pune accent pe creșterea notorietății României pe piețele țintă și emergente, ca o destinație turistică de calitate, prin reconceptualizarea elementelor de diferențiere pe piața internațională a turismului și eficientizarea acțiunilor de promovare. Astfel, programul pune în aplicare o serie de acțiuni din cadrul programului anual de marketing și promovare turistică, reglementat prin hg nr. 20/2012, cu modificările și completările ulterioare aflat în responsabilitatea MAT și care are ca obiectiv promovarea celor mai importante destinații și forme de turism din România atât pe plan intern cât și pe principalele piețe turistice din străinătate. În același timp, programul va mai implementa reforma din PNRR legată de Organizațiile de Management al Destinației (OMD) și care are ca țintă creșterea cu 20% a numărului de turiști străini în anul 2025 comparativ cu 2019. Programul va implementa, de asemenea, operaționalizarea schemei de minimis de incoming turism și a schemei de minimis privind participarea României la expoziții și evenimente internaționale specifice.

Acest program vizează ca rezultat:

(4.1.1.) Îmbunătățirea vizibilității interne și internaționale a României

Descriere: Programul bugetar va implementa măsuri care vor sprijini creșterea notorietății României pe piețele țintă și emergente, ca o destinație turistică de calitate, prin reconceptualizarea elementelor de diferențiere pe piața internațională a turismului și eficientizarea acțiunilor de promovare. Se va axa pe campanii de promovare integrate, participarea României/MAT la târguri de turism și evenimente internaționale specifice de promovare, organizarea de tururi și vizite pentru presa străină, specialiști în turism și tour operatori în locuri cu mare atracție turistică din țară, precum și popularizarea locurilor și destinațiilor turistice a zonelor și a formelor de turism în care România are un avantaj competitiv. Vor fi organizate campanii publicitare prin diverse mijloace, cum ar fi companii aeriene, aeroporturi, filme & spoturi publicitare, publicitate în mass media și prin influenceri.

Totodată, se va pune accent pe digitalizarea sectorului în sensul unei prezențe mai puternice în zona marketingului digital, prin dezvoltarea de diferite instrumente/motoare de căutare care să ofere informații cât mai complexe despre destinațiile, atracțiile turistice, gama de servicii disponibilă etc.

Toate acestea au nevoie de un cadru legislativ/document umbrelă care să stabilească țintele, metodele și abordările, grupurile țintă etc. privind modul în care trebuie prezentată și promovată România ca destinație turistică, iar acest lucru va fi posibil odată cu elaborarea unei strategii de marketing turistic. Un program de marketing de succes, agresiv și bine ținut, poate să ducă la atragerea unui număr cât mai mare de turiști internaționali care să viziteze România, în special în zone în care țara are un adevărat avantaj competitiv.

Programul bugetar mai sprijină și promovarea brandului turistic al țării *România – Explore the Carpathian Garden*. Un ordin al ministrului MAT cere ca cele 18.300 unități turistice din țară să afișeze logo-ul și brandul, iar în aeroporturi și puncte vamale să fie pus un panou publicitar cu acesta. Consiliul de Brand Turistic Național, înființat în februarie 2022, va oferi soluții în privința folosirii brandului și a resurselor din buget pentru marketing și promovare turistică. Se vor elabora materiale pregătitoare pentru implementarea brandului de țară, brand care va fi folosit pe portalul *romania.travel*. Acțiunile vizate constau, printre altele, în actualizarea strategiei de marketing, modernizarea/optimizarea portalului web permanent *romania.travel*,

achiziții de fotografii, publicitate prin influenceri, publicitate TV pe plan internațional/național/local, reeditare broșuri și hărți.

Acest program bugetar va susține Reforma 1 din PNRR privind Operaționalizarea Organizațiilor de Management al Destinației (OMD), prinsă în Componenta 11 Turism și Cultură. Obiectivul reformei îl reprezintă creșterea competitivității sectorului turistic românesc și promovarea transformării socio-economice durabile în zonele rurale și defavorizate prin adoptarea cadrului necesar pentru operaționalizarea OMD-urilor. Implementarea acestei reforme (care are o serie de ținte - jaloanele 326-330) vizează o serie de acțiuni. Acestea includ cartografierea tuturor destinațiilor optime (pe criterii precum capacitatea de a atrage turiști interni și internaționali, potențialul turistic al regiunii, capacitatea de creare de locuri de muncă), adoptarea cadrului legislativ pentru OMD-uri și elaborarea unui Plan de acțiune privind valorificarea patrimoniului cultural pentru a crește competitivitatea sectorului turistic românesc pe perioada 2022-2026. Legislația privind OMD-urile detaliază aspecte privind mecanismul de finanțare, aspecte referitoare la organele de conducere și control (consiliu de conducere, consiliu de administrație, cenzor), obiectivele OMD-urilor și monitorizarea rezultatelor. Planul de acțiune are în vedere măsurile din Strategia de dezvoltare a OMD-urilor, consecvent cu rezultatele cartografierii. Au fost deja făcuți pași importanți în acest sens - inclusiv cartografierea destinațiilor optime, aprobarea cadrului legislativ privind OMD-urile prin adoptarea Ordonanței de Urgență 86/2022⁴⁶ (ce listează criteriile privind înființarea acestor organisme) și procedura de avizare a acestora, norme și criterii prin Ordinul 1293/2022 al MAT. A fost aprobat și planul de acțiune legat de valorificarea patrimoniului românesc, cu identificarea siturilor cu impact și a rutelor culturale speciale, realizat de MAT în colaborare cu Ministerul Culturii și Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene. Odată cu aprobarea cadrul legislativ, se dă undă verde înființării celor 8 OMD-uri regionale.

O entitate cu personalitate juridică organizată sub forma unei asociații, OMD va fi un organism reprezentativ al diferiților actori din domeniu - operatori economici din domeniul turismului, autorități publice locale și județene (primării, consilii județene), asociații profesionale și patronale, organisme de reglementare etc. - care realizează politica de dezvoltare turistică a destinației, inclusiv politica de marketing. OMD-urile regionale vor fi o rețea axată pe avantajele competitive locale și vor lucra în parteneriat cu autoritatea turistică națională. Până la finele anului 2022, MAT va înființa 8 OMD-uri regionale. MAT va fi responsabil de rezultatul și performanța OMD-urilor. Operaționalizarea celor 8 OMD-uri regionale este finanțată cu 10 milioane euro din PNRR. Potrivit PNRR, până la finele anului 2025, ponderea turiștilor străini în județele care fac parte din OMD-urile regionale⁴⁷ va crește cu 20%, comparativ cu 2019.

Pentru susținerea operatorilor de turism, MAT are în vedere lansarea unei scheme de ajutor minimis pentru incoming tourism prin care să acopere parțial cheltuielile efectuate cu organizarea de pachete de servicii turistice pentru turiștii străini și promovarea României ca destinație turistică internațională în vederea creșterii numărului de turiști străini care vin în țară. Agențiile de turism beneficiare trebuie ca în anul anterior acordării ajutorului să fi adus în țară peste 200 turiști străini. Numărul maxim de beneficiari este de 1.200 agenții de turism. Ajutoarele ar consta în 40 euro pentru fiecare turist străin care a achiziționat în anul precedent, printr-o agenție direct sau printr-un partener extern, un sejur turistic sau circuit de minim 4 nopți de cazare în România, la care se adaugă 2 euro pentru fiecare noapte petrecută în plus peste cele 4 nopți. Schema ar urma să se aplice până la 31 decembrie 2023, iar suma totală ar

⁴⁶ Ordonanța de Urgență 86/2022 modifică Ordonanța Guvernului 58/1998 privind organizarea și desfășurarea activității de turism în România

⁴⁷ Toate județele din România fac parte dintr-un OMD.

fi de 2 milioane euro. Schema de incoming este legată de creșterea numărului de turiști străini cu 20%, un indicator/ jalon din PNRR.

Acest program bugetar mai sprijină și schema pentru participarea la târguri internaționale de turism. Schema acoperă costurile de participare la aceste evenimente externe, prin promovarea României ca destinație turistică internațională. Ajutoarele sunt un sprijin financiar de la bugetul de stat în valoare de 7,4 milioane lei, și care s-ar acorda până 2023. Sprijinul acordat acoperă 50% din cheltuielile de transport extern (fără a depăși echivalentul a 500 euro /reprezentant), 50% din cheltuielile pentru prima noapte de cazare/persoană și 100% cheltuielile pentru taxa de participare la târg, închiriere spațiu stand, personalizarea și decorarea standului.

Factori de succes: Principalii factori de succes în implementarea programului sunt:

- stabilitatea politică și instituțională;
- interes și colaborare cu actorii relevanți din mediul privat;
- menținerea controlului pandemiei de COVID-19 și evitarea unor noi valuri ale pandemiei cu impact negativ, continuarea vaccinării și asigurarea măsurilor sanitare de adecvate;
- obținerea tranșelor de bani aferente din PNRR, conform calendarului agreat cu CE;
- cadrul legislativ adecvat;
- asigurarea resurselor financiare, logistice și umane pentru implementarea programului.

Tabelul 16. Obiectivul Strategic 4. Măsurile Programului Bugetar 4.1

Programul 4.1. Programul Multianual de Marketing și Promovare Turistică	
Măsuri Programul 4.1.	
M4.1.1.1	Consolidarea poziției turismului românesc la nivel național și internațional
M4.1.1.2.	Participarea României la evenimente și expoziții turistice naționale și internaționale, în țară și în străinătate
M 4.1.1.3.	Operaționalizarea Organizațiilor de Management al Destinației
M4.1.1.4.	Derularea/ Operaționalizarea schemei de minimis de incoming tourism
M4.1.1.5.	Derularea schemei de minimis pentru participarea întreprinderilor la manifestări expoziționale în pavilioane naționale, standuri la care participă MAT în străinătate

Program 4.2: Program multianual de dezvoltare a destinațiilor, formelor și produselor turistice

Justificare: Turismul creează un număr important de locuri de muncă, iar investițiile în domeniu se amortizează relativ rapid. Turismul presupune o cerere suplimentară de cerere de servicii și bunuri de consum care stimulează sectoare terțe, cum ar fi serviciile, comerțul sau industriile artizanale, dar au impact foarte important și asupra sectorului de transporturi și al celui imobiliar. În plus, localitățile turistice au o infrastructură edilitară și servicii mai dezvoltate. Investițiile produc un impact semnificativ asupra economiei (naționale și locale), cum sunt creșterea de bunuri și servicii, diversificarea forței de muncă și a ofertei agenților economici, creșterea cifrei de afaceri, plus venituri și profit, creșterea competitivității și îmbunătățirea mediului economic. În același timp, există beneficii din punct de vedere social, cum ar fi creșterea calității vieții și a nivelului de trai, creșterea numărului de locuri de muncă, reducerea șomajului și dezvoltarea culturii și educației. Dacă în prezent ponderea turismului în PIB la nivel național și regional în Europa este mică, de circa 3% (2019), aceasta s-ar putea

dubla pe termen scurt, cu condiția, printre altele, unor investiții și implementării unor măsuri adecvate.

Dezvoltarea infrastructurii de turism și promovarea mai eficientă a patrimoniului în ultimii ani au făcut ca peste 2,7 milioane de turiști străini să sosească în România în 2018 și 2,6 milioane în 2019. În 2020, an pandemic, numărul acestora s-a redus drastic – la doar 453,867, conform INS. În 2021, când o parte din restricțiile sanitare s-au ridicat și economia a început să își revină au ajuns în România 842,843 turiști străini (potrivit INS). În aceeași timp, peste 10 milioane de turiști români s-au cazat în 2018, 10,6 milioane în 2019 și 5,9 milioane în anul 2020 (conform INS). Însă lipsa investițiilor, a infrastructurii de transport și a unui cadru legislativ clar și unitar afectează creșterea calității și competitivității turismului românesc. Este necesară corelarea cadrului legislativ cu nevoile investitorilor din turism, dar și cu trendul internațional în domeniu, astfel încât să se creeze premisele adecvate care să ducă la creșterea numărului de turiști care vin și se cazează în România. Îmbunătățirea performanțelor turismului în anii premergători pandemiei arată că România are un potențial turistic foarte ridicat, dar care este prea puțin valorificat din cauze care țin, printre altele, de lipsa unei coerențe în politicile din domeniu și în aplicarea măsurilor de redresare a sectorului. Pe lângă investiții în infrastructura de turism și îmbunătățirea calității serviciilor oferite, este nevoie de măsuri comerciale competitive la nivelul statului care să sprijine avansarea pe piață de noi produse turistice, ca urmare a dezvoltării de noi obiective turistice sau a celor preexistente.

În același timp, România are un patrimoniu cultural și natural extrem de valoros, care trebuie dezvoltat și pus în valoare. Există numeroase elemente de valori din patrimoniu natural și cultural care sunt prea puțin cunoscute - sau chiar deloc – , cu un potențial foarte mare de atractivitate, și care au nevoie să fie dezvoltate și transformate în produse turistice. Acest lucru se poate face cu eforturi integrate care includ dezvoltarea/modificarea cadrului legislativ, realizarea și punerea în execuție a unor documente strategice și planuri care să creeze premisele pentru dezvoltarea diferitelor forme de turism, produse și destinații turistice și, în același timp, să încurajeze operatorii de turism/ mediul privat să investească în structuri conexe. Este nevoie de un plan sectorial de cercetare al pentru turism și a unor studii de cercetare pentru fundamentarea științifică a dezvoltării politicilor, dezvoltarea și implementarea unor proiecte și acțiuni, în vederea implementării strategiilor existente, continuarea programelor aflate în implementare și dezvoltarea altor programe care au în vedere creșterea sustenabilității turismului românesc.

Sectorul turismului din România nu a beneficiat de planuri strategice formulate cu claritate și puse în aplicare eficient. În 2006, Organizarea Mondială a Turismului a elaborat un Master Plan pentru Dezvoltarea Turismului din România. Cu toate acestea, recomandările au fost implementate deficitar din mai multe motive, cum ar fi lipsa finanțării, schimbarea administrației etc. De-a lungul anilor, UNDP, USAID, German Technical Cooperation/GTZ și alte instituții financiare internaționale și organizații non-guvernamentale au sprijinit guvernul pentru stabilirea unei viziuni solide privind dezvoltarea sectorului de turism.

În ultimii ani s-a realizat *Strategia națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030*, cu asistență tehnică din partea Băncii Mondiale, în cadrul unui proiect POCA. Deși acest document a fost folosit pentru justificarea anumitor programe de finanțare (cum ar fi PNRR), încă nu a fost aprobat printr-un act normativ. În plus, în ultimii ani au fost formulate și o serie de strategii sectoriale – cum sunt Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului - context, viziune și obiective - 2019-2029 (HG 358/2019) și Strategia pentru dezvoltarea turismului balnear (HG 571/2019), dar pentru care nu au fost aprobate încă prin acte normative planurile

de acțiune aferente. Așa cum se arată în proiectul de strategie națională (în curs de aprobare), există o capacitate limitată de elaborare și implementare de politici publice în domeniul turismului, alături de lipsa unor date statistice actuale și a unor cercetări adecvate. Aceste neajunsuri sunt cauzate de o serie de factori printre care putem menționa lipsa unor instrumente instituționale la nivel guvernamental cu ajutorul cărora să se poată colecta și analiza seturi de date statistice relevante și actuale pentru a putea identifica segmentele de piață (interne și internaționale, pentru sezon și extrasezon) și pentru a înțelege comportamentul turiștilor și cum poate fi acesta influențat.

Obiectivul programului: Printre obiectivele acestui program bugetar se numără dezvoltarea comunităților locale din zonele cu potențial turistic ridicat, prin creșterea investițiilor publice în infrastructura turistică; dezvoltarea competitivă a turismului prin identificarea, evaluarea și prioritizarea în funcție de formele de turism și direcționarea eficientă a investițiilor publice; crearea unei rețele de destinații turistice competitive pe plan internațional și identificarea unei abordări integrate a politicii turistice la nivelul regiunilor, prin dezvoltarea durabilă a turismului. Se are în vedere dezvoltarea de proiecte și a diverselor forme de turism.

Acest program vizează următoarele rezultate:

(4.2.1.) Creșterea valorii activelor turistice prin investiții în infrastructură la nivel local

(4.2.2.) Creșterea atractivității destinațiilor turistice

Descriere: Programul bugetar va acorda sprijin financiar unităților administrativ-teritoriale (UAT), în completarea surselor proprii ale acestora prin transferuri de la bugetul de stat, către bugetele locale. Se încheie contracte de finanțare multianuale cu autoritățile administrației publice locale pentru finanțarea investițiilor în turism prevăzute în HG 558/2017, cu modificările și completările ulterioare privind aprobarea Programului pentru dezvoltarea investițiilor în turism - Masterplanul investițiilor în turism - și a criteriilor de eligibilitate a proiectelor de investiții în turism în Anexa #1. Este vorba de lucrări rămase de executat sau lucrări executate și nedecontate din contractele aflate în derulare, precum și noi investiții de interes local și național. În același timp, va susține noi investiții în domenii precum turismul balnear și balneoclimatic și domeniu schiabil. Astfel, se are în vedere modificarea masterplanului investițiilor în turism pentru a se pune accent pe turismul balnear și balneoclimatic, alături de domeniul schiabil, prin construirea/reabilitarea/modernizarea/extinderea infrastructurii, achiziția de echipamente etc.

Programul va susține schema de minimis pentru turismul balnear, ce ar urma să se deruleze până în 2023. Schema, dedicată operatorilor economici în vederea modernizării și dezvoltării stațiunilor balneare și balneoclimatice, face parte dintr-un program național pentru stimularea creării, dezvoltării și promovării brandurilor sectoriale. Se dorește stimularea operatorilor economici din stațiunile balneare și balneoclimatice să investească în infrastructura turistică, balneară, culturală, sportivă și de agrement, pentru diversificarea ofertei și creșterii calității serviciilor turistice și conexe din aceste destinații, precum și formarea profesională a angajaților din HORECA. Beneficiarii ar fi maximum 2.500 IMM-uri cu mai puțin de 250 de angajați și cu o cifră de afaceri de până la 50 milioane euro sau cu active de maximum 43 milioane euro. Ei trebuie să co-finanțeze cel puțin 50% din valoarea totală a investiției. Granturile ar urma să acopere maximum 50% din valoarea cheltuielilor eligibile (exclusiv TVA) din investiție (în limita de 200.000 euro ajutoare de minimis acordate pe perioada a trei exerciții financiare consecutive).

Acest program bugetar va mai dezvolta infrastructura în segmentele de turism în care România are un avantaj competitiv pentru a crea premisele unor condiții optime din punct de vedere al infrastructurii și al serviciilor pentru a atrage turiștii interni și internaționali, cum ar fi turismul de sănătate, balnear, ecoturism, turism rural -, în paralel cu continuarea investițiilor și în alte arii de turism (ca de exemplu, domeniul schiabil), precum și a unor proiecte aflate în implementare. În același timp, vor fi dezvoltate strategii, planuri de acțiune și documente sectoriale care să creeze baza pentru dezvoltarea și promovarea eficientă a turismului românesc. Se axează pe dezvoltarea turismului românesc în vederea îmbunătățirii circulației turistice, în paralel cu conservarea patrimoniului natural și cultural, creșterea notorietății destinațiilor turistice din țară pe piața internă și internațională, diversificarea și dezvoltarea produselor turistice românești și creșterea calității serviciilor turistice în România pentru perioada 2022-2025. Sunt vizate dezvoltarea sustenabilă a turismului românesc, prin creșterea atractivității destinațiilor, formelor și produselor turistice, contribuind, astfel, la creșterea ponderii acestui sector în economie, dezvoltarea economiilor locale, la crearea de locuri de muncă în comunitățile locale și din mediul rural (inclusiv pentru grupurile vulnerabile), în paralel cu dezvoltarea de platforme și aplicații menite să sprijine digitalizarea turismului.

În același timp, acest program va sprijini dezvoltarea și aprobarea de strategii și planuri sectoriale, inclusiv strategia națională de turism, alături de planuri de acțiuni pentru cele în vigoare, cum ar fi ecoturismul sau turismul balnear. Realizarea unui Plan sectorial de cercetare-dezvoltare pentru domeniul turismului este deosebit de util în vederea fundamentării științifice a dezvoltării politicilor din aria de responsabilitate a ministerului (cele privind turismul) pentru a identifica nevoile de cercetare și pentru finanțarea unor proiecte de cercetare-dezvoltare cu caracter aplicativ. Un asemenea plan, ce ar ajuta la dezvoltarea și promovarea eficientă a turismului românesc, ar putea fi elaborat în baza prevederilor art. 46 din Ordonanța Guvernului 57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, aprobată prin Legea 324/2003, cu modificările și completările ulterioare. În acest sens, sunt luate în calcul cooperarea cu diverse entități, inclusiv Institutul Național de Cercetare și Dezvoltare în Turism.

Reglementările legislative primare privitoare la organizarea și desfășurarea activităților turistice din România sunt prevăzute în Ordonanța Guvernului 58/1998. Ordonanța se află în vigoare de 24 de ani și a fost modificată până acum de 13 ori. Alături de acest act normativ sunt și o serie de alte acte normative aplicabile în domeniul turismului. Programul bugetar va susține revizuirea legislației în vederea stabilirii unui cadru legislativ adecvat care să permită valorificarea și promovarea de noi forme, destinații și produse turistice. În acest sens, se implementează și proiectul finanțat prin POCA 2014-2020 *„Analiza, eficientizarea și actualizarea cadrului legal în domeniul turismului”*, ce are ca scop optimizarea legislației în turism și preluarea celor mai bune practici în turism existente în UE și adaptabile contextului național.

În plus, pentru dezvoltarea durabilă a turismului românesc și implementarea documentelor strategice elaborate este nevoie ca MAT să se implice în continuarea proiectelor și programelor aflate în derulare, dar și să dezvolte altele noi. În acest sens, programul bugetar va sprijini activități cum ar fi inițiativele din rețeaua națională de destinații de ecoturism sau programul voluntar *„Steagul Albastru/ Blue Flag”* care vizează plajele, printre altele. Mai sunt vizate dezvoltarea unor studii și analize specifice privind dezvoltarea sustenabilă a turismului – cum ar fi comportamentul turistului.

Vor fi susținute activități privind digitalizarea turismului prin dezvoltarea unor platforme digitale și aplicații specifice, cum sunt aplicațiile mobile pentru cazare, pentru trasee și obiective turistice sau cele care oferă informații asupra fluxurilor turistice. Pe acest subiect există un proiect în derulare, *„Eficientizarea activităților de autorizare și control a*

operatorilor economici prin implementarea unui sistem informatic integrat dedicat” - SIPOCA 595 (finanțat tot prin POCA 2014-2020), privind autorizarea, controlul și digitalizarea în sectorul turismului.

Factori de succes:

Principalii factori pentru implementarea cu succes al acestui program sunt:

- stabilitatea instituțională;
- existența cadrului legislativ necesar și/sau sprijin pentru dezvoltarea acestuia;
- interes din partea actorilor implicați din turism/beneficiarilor;
- asigurarea resurselor financiare la nivelul bugetului central care să susțină programul și să co-finanțeze investițiile în cauză;
- existența resurselor financiare la nivelul beneficiarilor;
- existența unor proiecte specifice mature și fezabile;
- asigurarea resurselor financiare și umane pentru implementarea programului bugetar;
- capacitatea adecvată de gestionare a proiectelor specifice.

Tabelul 17. Obiectivul Strategic #4 Turism. Măsurile privind Programul 4.2

Programul 4.2
Programul Multianual de Dezvoltare a Destinațiilor, Formelor și Produselor Turistice
M4.2.1.1. Program pentru dezvoltarea investițiilor în turism – Masterplanul investițiilor în turism M4.2.1.2. Operaționalizarea schemei de minimis pentru turism balnear și balneoclimatic M4.2.1.3. Elaborarea și apărarea strategiilor naționale și sectoriale pentru dezvoltarea turismului M4.2.1.4. Realizarea de proiecte și acțiuni naționale și internaționale privind dezvoltarea sustenabilă a formelor și destinațiilor turistice M4.2.1.5. Dezvoltarea și fundamentarea politicilor și reglementărilor privind formele și destinațiile de turism

Obiectivul Strategic 5: Îmbunătățirea capacității administrative a MAT

În decursul anilor, MAT a suferit multiple transformări legate atât de structura cât și de atribuțiile sale, fiind desființat / reînființat / restructurat într-un fel sau altul în fiecare din ultimii zece ani. Exemplele de mai jos sunt ilustrative pentru modificările structurale care au afectat MAT:

- Modificări permanente ale statutului structurii responsabile pentru implementarea programelor și proiectelor pentru IMM-uri, de la agenție la direcție / departament;
- Preluarea la Ministerul Economiei a Departamentului pentru Investiții Străine (InvestRomania), departament care până în 2016 a fost subordonat Secretariatului General al Guvernului.

Aceste modificări frecvente îngreunează activitatea curentă a ministerului și au un impact nedorit asupra performanțelor sale. Pe termen lung, consecințele negative se reflectă în:

- Pierderea memoriei instituționale;
- Reducerea capacității de îndeplinire a unor atribuții / sarcini;
- Imposibilitatea de a asigura oferi sprijin atunci când este necesar;
- Diluarea culturii instituționale;
- Reducerea disponibilității angajaților de a-și asuma responsabilități;
- Lipsa de motivație a angajaților.

Și mai important, lipsa resurselor umane, materiale (inclusiv cele de bază) și financiare necesare pentru derularea proceselor curente afectează rezultatele pe termen lung. În prezent, anumite funcții orizontale ale organizației – cum sunt achizițiile, resursele umane, asistență IT și contabilitate – sunt îndeplinite de compartimente cu personal total insuficient și care este suprasolicitat de sarcini administrative legate de schimbările instituționale, fapt care le împiedică să se concentreze asupra dezvoltării și asigurării funcționării corespunzătoare a ministerului.

La rândul său, această situație împiedică realizarea mandatului ministerului, anume formularea, implementarea, monitorizarea și evaluarea unor politici publice care să vină în sprijinul mediului de afaceri și agenților economici din România.

Dată fiind natura diferită a atribuțiilor îndeplinite în cadrul ministerului, indicatorii tradiționali de impact și performanță (cum sunt costul, timpul și productivitatea) sunt deosebit de greu de aplicat consecvent la toate direcțiile, astfel încât să ofere date de ansamblu pertinente. La rândul lor, indicatorii de tip „satisfacția clientului” sunt și ei dificil de utilizat, pentru aceleași motive. Schimbările preconizate (impactul) după implementarea programului și măsurilor asociate Obiectivului Strategic 5 se referă la efectele concrete pe care măsurile le vor genera asupra funcționării MAT.

Întrucât, în prezent, provocările cele mai urgente și semnificative sunt legate de îndeplinirea atribuțiilor de bază necesare funcționării, cu efecte negative asupra gradului de satisfacție al personalului și retenției acestuia în instituție, prioritatea în domeniul dezvoltării capacității interne se referă tocmai la îmbunătățirea acestui aspect. Rezultatele preconizate prin implementarea programului și măsurilor prevăzute în cadrul OS5 sunt legate de îmbunătățirea proceselor, resurselor financiare și managementului resurselor umane.

Figura 13. Obiectivul Strategic 5: Structura

Obiectivul Strategic 5. Îmbunătățirea capacității administrative a MAT	
Programul 5.1. Îmbunătățirea condițiilor-cadru necesare îndeplinirii mandatului	
Măsurile Programul 5.1. M5.1.1.1. Îmbunătățirea managementului resurselor umane M5.1.1.2. Îmbunătățirea sistemelor de management la nivelul MAT M5.1.1.3. Promovarea proceselor decizionale fundamentate pe dovezi M5.1.1.4. Asigurarea funcționării corespunzătoare a MAT	

Figura 14. Obiectivul Strategic 5: Impacturi și Rezultate

Impacturi	Resursele bugetare vor fi planificate judicios și cheltuite eficient , astfel încât diferența dintre bugetul planificat și execuția bugetară nu va depăși $\pm 10\%$ în 2025
Rezultate	(5.1.1) Îmbunătățirea eficienței și eficacității activității: Programul de dezvoltare a resurselor umane va fi implementat integral (100%) în 2025 Toate documentele de politici publice vor fi conforme cu procedura de evaluare a impactului (100%) în 2025 Resursele atrase din fonduri europene vor crește cu 10% până în 2025

Tabelul 18. Obiectivul Strategic 5: Eșalonarea finanțării în funcție de programul bugetar

Bugetul pe programe al Obiectivului Strategic 5		Total (mii RON)	Total valoare/an (mii RON)			
			2022	2023	2024	2025
P.5.1.	Îmbunătățirea condițiilor cadru necesare îndeplinirii mandatului	83.462	21.909	19.700	20.631	21.222
Total OS5		83.462	21.909	19.700	20.631	21.222

Notă: Creditele bugetare pentru anul 2022 sunt cele aprobate prin Legea nr. 317/2021 a bugetului de stat pe anul 2022

Programul 5.1. Îmbunătățirea condițiilor-cadru necesare îndeplinirii mandatului

Justificare. Analiza mediului intern a evidențiat un număr semnificativ de constrângeri care împiedică ministerul să își realizeze sarcinile și să își îndeplinească mandatul la nivelul de performanță așteptat. Personalul depune eforturi substanțiale pentru efectuarea activităților curente, dispunând de resurse inadecvate, beneficiind de sprijin limitat și fiind, în același timp, împovărat de sarcini administrative generate de repetate schimbări organizaționale.

Resursele umane și instrumentele corespunzătoare joacă un rol esențial în dezvoltarea și implementarea politicilor și programelor guvernamentale, dar ambele sunt limitate atât cantitativ, cât și calitativ.

Obiective. Programul 5.1 urmărește obținerea următoarelor rezultate:

(5.1.1) Îmbunătățirea eficienței și eficacității activității:

- Programul de dezvoltare a resurselor umane va fi implementat integral (100%)
- Toate documente de politici publice vor fi conforme cu procedura de evaluare a impactului (100%)
- Resursele extra-bugetare vor crește cu 10%

Descriere. Dezvoltarea capacității instituționale la nivelul MAT se va concentra asupra asigurării resurselor și instrumentelor necesare pentru funcționarea ministerului, precum și pentru elaborarea și implementarea politicilor, programelor și proiectelor. În același timp, se va concentra asupra creșterii calității proceselor decizionale. În fine, dar la fel de important, se vor depune eforturi pentru dezvoltarea capitalului uman, prin asigurarea formării profesionale corespunzătoare, prin sprijinirea atragerii și reținerii personalului, precum și prin îmbunătățirea culturii organizaționale.

Îmbunătățirea proceselor va necesita un set cuprinzător de acțiuni având ca scop dezvoltarea, actualizarea și optimizarea procedurilor de lucru, implementarea unor standarde de control managerial, introducerea unor noi metode de lucru, precum și optimizarea și standardizarea comunicării interne, inclusiv prin utilizarea mediilor digitale și adoptarea / dezvoltarea unor soluții informatice.

Procesele decizionale bazate pe dovezi trebuie să devină standard de lucru la nivelul ministerului, prin asigurarea accesului la date și informații pentru personalul din minister (pe baza unor protocoale sau, preferabil, prin conectarea ministerului la baze de date integrate care ar trebui dezvoltate în cadrul programelor cu finanțate europeană la nivelul administrației publice).

Factori de succes. Factorii critici de succes pentru realizarea schimbărilor preconizate sunt legați de:

- Asigurarea stabilității organizaționale;
- Consecvența mandatului și priorităților MAT;
- Menținerea unui nivel ridicat de angajament în întregul Guvern cu privire la realizarea obiectivelor urmărite prin politicile care definesc mandatul MAT;
- Asigurarea resurselor (umane, financiare, operaționale) necesare pentru funcționarea corespunzătoare a MAT;
- Sporirea rapidă a numărului de angajați și atragerea de personal calificat;
- Atragerea unor resurse extrabugetare din fonduri UE pentru dezvoltarea capacității administrative.

Măsuri. Mai jos, sunt prezentate sintetic măsurile prin care va fi implementat programul. Bugetele alocate, indicatorii de monitorizare și țintele sunt prezentate în Anexele la PSI.

Tabelul 19. Obiectivul Strategic 5: Măsurile Programului 5.1

(5.1.1) Îmbunătățirea eficienței și eficacității activității
<i>M5.1.1.1. Îmbunătățirea managementului resurselor umane</i>
<i>M5.1.1.2. Îmbunătățirea sistemelor de management la nivelul MAT</i>
<i>M5.1.1.3. Promovarea proceselor decizionale fundamentate pe dovezi</i>
<i>M5.1.1.4. Asigurarea funcționării corespunzătoare a MAT</i>

4. ARANJAMENTE PENTRU IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PSI

Planul strategic instituțional va fi implementat în corelare cu planificarea și execuția bugetară anuală, ținând cont de cadrul multianual de bugetare și planificare strategică care acoperă patru ani. Astfel, PSI va servi ca bază pentru fundamentarea bugetului pentru anul următor și, la rândul său, va fi actualizat pe baza rezultatelor obținute în anul anterior în cheltuirea resurselor alocate.

Cu toate că, în prezent, în ministere nu există nicio legătură directă între procesul de planificare bugetară și cel de stabilire a programelor, se preconizează că, până în 2023, bugetele instituțiilor vor fi construite exclusiv pe bază de programe, permițând creșterea eficienței și existența unor legături mai clare între alocările financiare și rezultate.

Implementarea PSI începe după aprobarea bugetului anual de către Parlament. Planul trebuie să fie pe deplin corelat cu Programul Guvernului și cu Planul anual de activități al Guvernului, astfel încât activitățile și proiectele să fie monitorizate și, la nevoie, adaptate pentru a permite obținerea rezultatelor preconizate.

În cadrul MAT responsabilitatea pentru elaborarea Programelor anuale operaționale de implementare a PSI va reveni responsabililor desemnați din cadrul tuturor direcțiilor.

Monitorizare și evaluare: În conținutul PSI este formulat un cadru de monitorizare și evaluare prezentat sintetic în anexe. Acesta oferă informații cu privire la indicatori și ținte la diferite niveluri de planificare. De asemenea, în secțiunea anterioară a PSI se găsesc detalii cu privire la indicatorii de impact și indicatorii de rezultat sugerați pentru evaluarea performanțelor.

Deși prin implementarea programelor naționale pentru IMM-uri echipa MAT a dobândit în domeniul monitorizării o experiență semnificativă care poate fi replicată cu succes în toate programele desfășurate de minister, situația este diferită când este vorba despre evaluare.

Echipa responsabilă pentru monitorizare va fi alcătuită din reprezentanți ai tuturor structurilor cu atribuții în implementarea PSI, aceasta fiind, de asemenea, responsabilă cu raportarea la primul nivel către factorii decizionali (secretari de stat și ministru).

În prezent, la nivelul MAT nu există o metodologie oficială de evaluare (ex-ante, interim sau ex-post), nici cu privire la cadrul de reglementare (evaluarea impactului reglementărilor), nici cu privire la programele de finanțare. Pentru viitor, se recomandă în mod deosebit ca evaluarea să devină o procedură de lucru comună, întrucât poate constitui o sursă de informații valoroase pentru factorii decizionali și conducând la sporirea eficienței și eficacității în implementare.

Colectarea și gestionarea datelor: A fost dezvoltată o aplicație pentru evaluarea planurilor strategice și a performanțelor, cu structura sugerată pentru PSI. Aplicația este dezvoltată la Centrul Guvernului (SGG) și va fi folosită pentru colectarea datelor și prezentarea acestora în mod structurat, pe proiecte, măsuri, programe și obiective strategice.

Frecvența raportării: În conformitate cu metodologia, *indicatorii de intrări și de procese* vor fi monitorizați trimestrial, *indicatorii de realizare* vor fi monitorizați semestrial, iar *indicatorii de rezultat și impact* vor fi monitorizați anual. Indicatorii de intrări și de procese, neincluși în PSI, trebuie stabiliți la nivel de acțiune / proiect (în planul operațional) și monitorizați permanent, pe parcursul implementării.

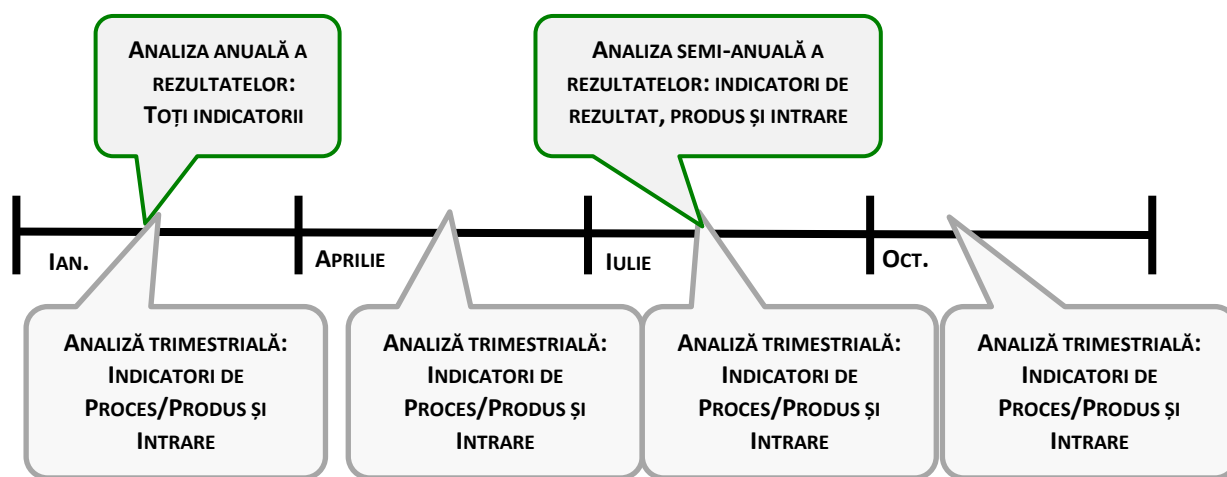
Pentru a genera o povară administrativă cât se poate de redusă pentru echipa de monitorizare, se recomandă ca oriunde este posibil indicatorii să fie colectați din surse publice, oficiale (INS, Eurostat, BM, alte instituții și organizații naționale și internaționale). În același timp, colectarea datelor pentru orice alte activități paralele de monitorizare sau evaluare (cum sunt cele desfășurate pentru strategiile și planurile naționale) trebuie pe cât posibil să constituie sursă de date și pentru monitorizarea și evaluarea PSI.

De asemenea, transparența și comunicarea sunt importante pentru raportarea rezultatelor. Centrul Guvernului, Parlamentul și alte organizații publice sau private interesate trebuie să aibă posibilitatea și să fie încurajate să obțină informații cu privire la progresele înregistrate în obținerea rezultatelor, la problemele intervenite în implementare, precum și la pașii care trebuie întreprinși în continuare. În acest context, PSI trebuie să constituie un instrument util și puternic de comunicare pentru creșterea vizibilității echipei MAT și a eforturilor depuse de aceasta.

Comunicarea internă este esențială pentru implementarea PSI și trebuie folosită ca mijloc pentru realizarea schimbului de informații între diversele direcții și grupuri de lucru din minister.

Evaluarea, monitorizarea și revizuirea PSI: În conformitate cu metodologia, se recomandă revizuirea anuală a PSI și actualizarea indicatorilor și țințelor, astfel încât prioritățile, programele și măsurile planificate să fie aliniate cu prioritățile politice corespunzătoare și cu contextul general.

Figura 15. Ciclul de monitorizare a Planului Strategic Instituțional 2022-2025

Un exercițiu complet de planificare strategică va fi efectuat o dată la patru ani. În ceilalți ani, între lunile aprilie și iunie, MAT, prin grupul de lucru al PSI, va pregăti o actualizare anuală pentru a stabili dacă sunt necesare modificări la planul strategic. Aceasta va consta din trei activități:

- Compararea rezultatelor obținute cu cele planificate pentru anul anterior;
- Actualizarea contextului, identificarea oricăror schimbări majore ale ipotezelor de la care s-a pornit în planul actual;
- Adăugarea unui an la plan și actualizarea programelor și măsurilor după cum este necesar. În consecință, perioadele acoperite de următoarele PSI vor fi:

PSI	Perioada
2022	2022-2025
2023	2023-2026
2024	2024-2027
2025	2025-2028

Activitatea de revizuire trebuie finalizată până la data de 30 mai a fiecărui an, astfel încât să asigure datele de intrare necesare pentru următorul exercițiu bugetar.

5. RESURSE FINANCIARE

PSI al MAT 2022-2025 cuprinde 5 obiective strategice, 8 programe bugetare și 38 măsuri. Toate măsurile sunt implementate de MAT, astfel încât resursele alocate pentru executarea acestora alcătuiesc bugetul anual al ministerului și celor opt birouri regionale.

Limitele de cheltuieli sunt cele stabilite în Strategia fiscal-bugetară pentru perioada 2022-2025. În consecință, validitatea programelor bugetare este corelată cu cadrul general de execuție bugetară.

În perioada de planificare 2022-2025 valoarea alocărilor pentru obiectivele strategice și programele bugetare din cadrul PSI va fi de 25.715.722 mii lei.

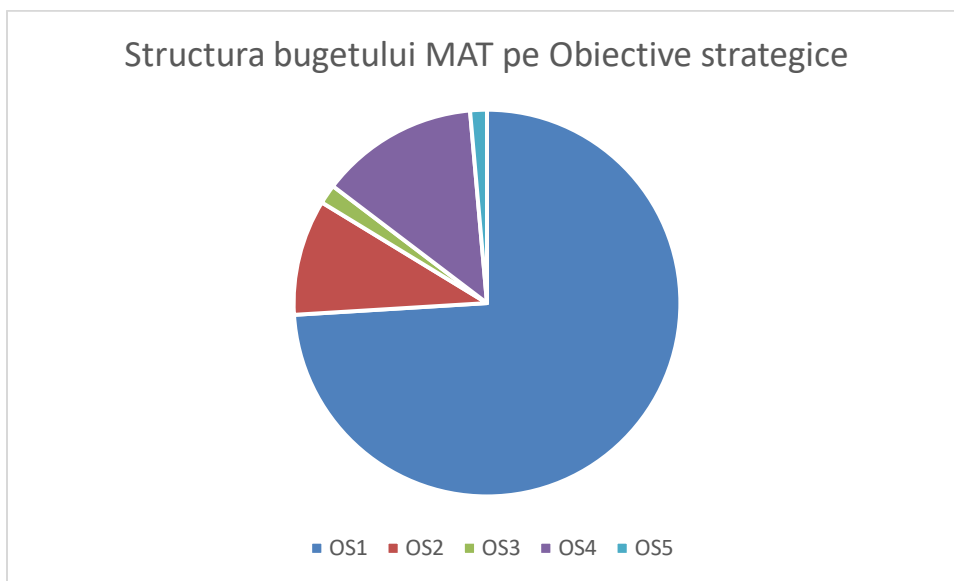
Tabelul 20. Alocările financiare pentru 2022-2025 pe obiective strategice (mii lei)

Obiective strategice	TOTAL	2022	2023	2024	2025
OS1	23.544.506	2.172.713	7.121.791	7.124.232	7.125.770
OS2	554.787	93.326	137.517	153.870	170.074
OS3	71.430	22.414	15.652	16.435	16.929
OS4	1.461.537	266.102	402.040	394.527	398.868
OS5	83.462	21.909	19.700	20.631	21.222

Notă: Creditele bugetare pentru anul 2022 sunt cele aprobate prin Legea nr. 317/2021 a bugetului de stat pe anul 2022

Distribuția pe obiective strategice arată că cea mai mare parte a bugetului este alocată Obiectivului Strategic 1, acesta beneficiind și de finanțare prin Instrumentele Structurale pentru 2018 și 2019. Bugetul OS3 este inclus în cheltuielile alocate funcționării ministerului.

Figura 16. Alocări financiare pentru 2022-2025 pe obiective strategice

Din distribuția pe categorii de cheltuieli se observă faptul că alocările pentru cheltuieli cu personalul, bunuri și servicii sunt relativ constante, în timp ce alocările pentru „alte cheltuieli” cresc constant. Ținând cont de faptul că ministerul se confruntă cu un deficit substanțial de resurse și are în plan măsuri semnificative de consolidare a capacității sale administrative, vor fi necesare eforturi semnificative pentru a atrage resurse suplimentare din surse externe, precum și pentru sporirea eficienței.

Tabelul 21. Alocări financiare 2022-2025 pe capitole de cheltuieli (mii lei)

Descriere		2022	2023	2024	2025
Total alocare de la bugetul de stat		2.576.463	333.296	341.302	349.228
Cheltuieli cu personalul, bunuri și servicii finanțate de la bugetul de stat		115.680	46.440	47.532	48.933
Alte cheltuieli finanțate de la bugetul de stat		2.460.783	286.856	293.770	300.295

Cu privire la gestionarea bugetului, cea mai importantă provocare la nivel instituțional constă în capacitatea ministerului de a implementa PSI: anume, să planifice, execute și să monitorizeze bugetele alocate celor cinci obiective strategice. O activitate specifică va fi monitorizarea cheltuielilor efectuate în cadrul OS3, astfel încât, treptat, să fie posibilă bugetarea corespunzătoare pe programe.

Din perspectivă managerială și organizațională, trecerea la bugetarea pe programe este principala provocare pe durata de aplicare a PSI, în special ținând cont de faptul că acest proces trebuie coordonat, implementat și optimizat de la centrul guvernului, cu sprijin și angajament politic, în colaborare cu Ministerul de Finanțe.

ANEXA 1A. OBIECTIVE STRATEGICE ȘI PROGRAME BUGETARE 2022-2025 (MII LEI) – CONFORM NEVOILOR DE FINANȚARE

Cod	Obiective, programe	Din care defalcat pe ani (in mii lei)			
		2022	2023	2024	2025
OS.1	Dezvoltarea ecosistemului de afaceri pentru susținerea antreprenoriatului și întreprinderilor mici și mijlocii (IMM), în special în sectoarele cu potențial competitiv și cu valoare adăugată ridicată	2.200.213	7.121.791	7.124.232	7.125.770
P.1.1	Mediul de afaceri	48.612	13.698	14.308	14.693
P.1.2	Înființarea de întreprinderi	996.860	2.209.148	2.209.606	2.209.894
P.1.3	Sprijin pentru IMM	1.154.741	4.898.945	4.900.318	4.901.183
OS.2	Intensificarea prezenței companiilor românești pe piețele externe	93.326	137.517	153.870	170.074
P.2.1.	Promovarea exporturilor	93.326	137.517	153.870	170.074
OS.3	Creșterea investițiilor străine directe în România, mai ales în sectoarele competitive și cu valoare adăugată ridicată	22.414	15.652	16.435	16.929
P.3.1.	Atragerea ISD	22.414	15.652	16.435	16.929
OS.4	Dezvoltarea și promovarea turismului în România	238.602	402.040	394.527	398.868
P.4.1.	Programul Multianual de Marketing și Promovare Turistică	21.001	47.476	34.732	35.777
P.4.2.	Programul Multianual de Dezvoltare a Destinațiilor, Formelor și Produselor Turistice	217.601	354.564	359.795	363.091

OS.5	Îmbunătățirea capacității administrative a MAT	21.909	19.700	20.631	21.222
P.5.1.	Îmbunătățirea condițiilor cadru necesare îndeplinirii mandatului	21.909	19.700	20.631	21.222

**ANEXA 1B. OBIECTIVE STRATEGICE, PROGRAME BUGETARE ȘI MĂSURI CONFORM
NEVOILOR DE FINANȚARE
2022-2025 (MII LEI)**

CodObiective, programe		Din care defalcat pe ani (în mii lei)			
		2022	2023	2024	2025
Credite bugetare aprobate prtin Lege		2.576.463	7.696.699	7.709.695	7.732.863
OS.1	Dezvoltarea ecosistemului de afaceri pentru susținerea antreprenoriatului și întreprinderilor mici și mijlocii (IMM), în special în sectoarele cu potențial competitiv și cu valoare adăugată ridicată	2.200.213	7.121.791	7.124.232	7.125.770
P.1.1	Mediul de afaceri	48.612	13.698	14.308	14.693
1.1.1.1	Debirocratizarea și ușurarea sarcinilor administrative aplicabile IMM-urilor	17.407	3.049	3.202	3.298
1.1.1.2	Îmbunătățirea predictibilității cadrului de reglementare pentru mediul de afaceri	4.402	3.549	3.702	3.798
1.1.2.1	Sprijinirea implementării instrumentelor digitale pentru întreprinderi	13.402	3.549	3.702	3.798
1.1.2.2	Digitalizarea administrației publice cu atribuții în domeniul IMM și mediului de afaceri	13.402	3.549	3.702	3.798
P.1.2	Înființarea de întreprinderi	996.860	2.209.148	2.209.606	2.209.894

1.2.1.1	Programul Național pentru stimularea înființării de IMM-uri - Start-Up Nation Romania	23.433	2.203.049	2.203.202	2.203.298
1.2.1.2	Implementarea de acțiuni pentru încurajarea spiritului antreprenorial (promovare, instruire, informare etc.)	969.025	3.049	3.202	3.298
1.2.1.3	Dezvoltarea, monitorizarea și evaluarea politicilor, programelor și instrumentelor pentru susținerea înființării de întreprinderi și consolidarea ecosistemului antreprenorial	4.402	3.049	3.202	3.298
P.1.3	Sprijin pentru IMM	1.154.741	4.898.945	4.900.318	4.901.183
1.3.1.1	Programul Național Multianual pentru micro-industrializare	53.402	503.049	503.202	503.298
1.3.1.2	Program de dezvoltare și modernizare a activităților de comercializare a produselor și serviciilor de piață	30.902	353.049	353.202	353.298
1.3.1.3	Programul Național Multianual pentru sprijinirea Meșteșugurilor și Artizanatului	4.402	5.049	5.202	5.298
1.3.1.4	Programul Româno-Elvețian pentru IMM-uri	3.402	3.049	3.202	3.298
1.3.2.1	Sprijin pentru IMM-uri în vederea depășirii crizei economice generate de pandemia COVID-19 (FEDER) / HORECA	888.402	3.715.549	3.715.702	3.715.798
1.3.2.2	Acțiuni de implementare pentru sprijinirea IMM-urilor (consiliere) (incubatoare de afaceri)	4.402	8.049	8.202	8.298
1.3.2.3	Programul național multianual pentru dezvoltarea antreprenoriatului în rândul femeilor din sectorul IMM	161.026	203.049	203.202	203.298

1.3.2.4	Târg IMM	4.402	5.049	5.202	5.298
1.3.2.5	Dezvoltarea, monitorizarea și evaluarea politicilor, programelor și instrumentelor pentru sprijinirea competitivității IMM-urilor	4.402	103.049	103.202	103.298
OS.2	Intensificarea prezenței companiilor românești pe piețele externe	93.326	137.517	153.870	170.074
P.2.1.	Promovarea exporturilor	93.326	137.517	153.870	170.074
2.1.1.1	Asigurarea prezenței la Târguri și Expoziții Internaționale, respectiv misiuni economice în străinătate, sub pavilion național, în cadrul PPE	75.081	94.729	104.967	115.118
2.1.1.2	Sprijinirea internaționalizării individuale a operatorilor economici români, în cadrul PPE	6.081	17.729	19.967	22.118
2.1.1.3	Consolidarea și Extinderea Rețelei de Comerț Exterior	6.081	15.129	17.967	20.718
2.1.1.4	Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de sprijinire a exportului în cadrul Programului de Promovare a Exporturilor	6.081	9.929	10.967	12.118
OS.3	Creșterea investițiilor străine directe în România, mai ales în sectoarele competitive și cu valoare adăugată ridicată	22.414	15.652	16.435	16.929
P.3.1.	Atragerea ISD	22.414	15.652	16.435	16.929
3.1.1.1	Organizarea și/sau participarea la activități de promovare a României ca destinație pentru investiții	4.483	3.130	3.287	3.386

3.1.1.2	Asistență oferită potențialilor investitori	4.483	3.130	3.287	3.386
3.1.1.3	Dezvoltarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea măsurilor pentru creșterea ISD	4.483	3.130	3.287	3.386
3.1.1.4	Funcționarea rețelei externe	4.483	3.130	3.287	3.386
3.1.2.1	Asistență oferită investitorilor existenți	4.483	3.130	3.287	3.386
OS.4	Dezvoltarea și promovarea turismului în România	238.602	402.040	394.527	398.868
P.4.1.	Programul Multianual de Marketing și Promovare Turistică	21.001	47.476	34.732	35.777
4.1.1.1	Consolidarea poziției turismului românesc la nivel național și internațional	15.160	15.848	16.641	17.140
4.1.1.2	Participarea României la evenimente și expoziții turistice internaționale și organizarea de evenimente și misiuni punctuale pentru promovarea României în străinătate – târguri, expoziții turistice	1.460	15.848	16.641	17.140
4.1.1.3	Operaționalizarea Organizațiilor de Management al Destinației (PNRR)	1.460	460	484	499
4.1.1.4	Derularea/ Operaționalizarea schemei de minimis de incoming tourism	1.460	7.460	484	499
4.1.1.5	Derularea schemei de minimis pentru participarea întreprinderilor la manifestări expoziționale în paviloane naționale, standuri la care participă MAT în străinătate	1.460	7.860	484	499

P.4.2.	Programul Multianual de Dezvoltare a Destinațiilor, Formelor si Produselor Turistice	217.601	354.564	359.795	363.091
4.2.1.1	Program pentru dezvoltarea investițiilor în turism – Masterplanul investițiilor în turism	100.460	100.460	105.484	108.649
4.2.1.2	Operationalizarea schemei de minimis pentru turism balnear și balneoclimatic	105.760	250.460	250.484	250.499
4.2.1.3	Elaborarea și aprobarea strategiilor naționale și sectoriale pentru dezvoltarea turismului	460	1.214	1.275	1.313
4.2.1.4	Realizarea de proiecte și acțiuni naționale și internaționale privind dezvoltarea sustenabilă a formelor și destinațiilor turistice	5.460	1.215	1.276	1.315
4.2.1.5	Dezvoltarea și fundamentarea politicilor și reglementărilor privind formele și destinațiile de turism	5.460	1.216	1.277	1.316
OS.5	Îmbunătățirea capacității administrative a MAT	21.909	19.700	20.631	21.222
P.5.1.	Îmbunătățirea condițiilor cadru necesare îndeplinirii mandatului	21.909	19.700	20.631	21.222
5.1.1.1	Îmbunătățirea managementului resurselor umane	4.977	4.625	4.858	5.005
5.1.1.2	Îmbunătățirea sistemelor de management la nivelul MAT	4.977	4.625	4.858	5.005
5.1.1.3	Promovarea proceselor decizionale fundamentate pe dovezi	4.977	4.625	4.858	5.005

5.1.1.4	Asigurarea funcționării corespunzătoare a MAT	6.977	5.825	6.058	6.205
---------	---	-------	-------	-------	-------

ANEXA 2. PLANUL STRATEGIC INSTITUȚIONAL (TABEL SINTETIC)

Obiective, programe, rezultate	Unitate de măsură	Nivel de referință	Ținta 2022	Ținta 2023
Obiectivul Strategic 1. Sprijinirea dezvoltării echilibrate și durabile a întreprinderilor, în special a IMM-urilor din sectoare cu valoare adăugată mare și grad ridicat de specializare				
Indicator de impact 1: Contribuția IMM-uri la VAB națională	%	54,2% (2019)	60%	65%
Indicator de impact 2: Productivitatea muncii (PIB/ore lucrate)	% din media UE	69% (2018)	70%	80%
Programul 1.1. Mediul de afaceri				
Rezultatul 1.1.1. Reducerea complexității procedurilor administrative pentru întreprinderi				
Indicator de rezultat: Ponderea întreprinderilor care consideră că complexitatea procedurilor administrative reprezintă o problemă în calea afacerilor (Indicator Small Business Act) ⁴⁸	%	33% (2020)	33%	30%
Rezultatul 1.1.2. Oferirea de servicii online pentru întreprinderi				
Indicator de rezultat: Ponderea IMM-urilor care utilizează schimbul electronic de informații (%) va crește de la 23% în 2020, la 34% în 2026 (conform DESI - <i>Digital Economy and Society Index</i>)	%	23% (2020)	23%	25%
Programul 1.2. Înfăptuirea de întreprinderi				
Rezultatul 1.2.1 Creșterea numărului de IMM-uri, în special în sectoarele de înaltă tehnologie și cu valoare adăugată mare				
Indicator de rezultat: Ponderea IMM-urilor în sectoare de tehnologie medie și înaltă/sectoare intensive în cunoaștere	%	23% (2019)	23%	26%
Indicator de rezultat: Densitatea IMM-urilor	Număr/ 1.000 locuitori	34 (2019)	36	40
Programul 1.3. Sprijin pentru IMM-uri				
Rezultatul 1.3.1 Creșterea investițiilor IMM-urilor				

⁴⁸ Indicatori SPR https://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/performance-review_en

Obiective, programe, rezultate		Unitate de măsură	Nivel de referință	Ținta 2022	Ținta 2023
	Ponderea întreprinderilor nou create care investesc în primul an de la înființare	%	11,6% (2019)	15%	18%
	Indicator de rezultat: Investiții brute ale IMM-urilor (prețuri curente)	Mld lei	80,23 (2020)	82	85
Rezultatul 1.3.2 Creșterea ratei de supraviețuire a IMM-urilor					
	Indicator de rezultat: Ponderea întreprinderilor active din total la un an după înființare	%	82,45% (2019)	83%	84%
Obiectiv Strategic 2. Sporirea prezenței companiilor românești pe piețele externe					
	Indicator de impact 1: Ponderea exporturilor de bunuri de tehnologie medie sau înaltă în total exporturi	%	57,43% (2021)	58%	58%
	Indicator de impact 2: Ponderea exporturilor de servicii intensive în cunoaștere, în total exporturi de servicii	%	48,17% (2021)	49%	49%
Programul 2.1. Promovarea exportului					
	Rezultatul 2.1.1. Creșterea numărului de companii exportatoare și a valorii exporturilor românești				
	Indicator de rezultat: Ponderea companiilor exportatoare din total	%	4,6%	5%	5%
Obiectivul Strategic 3. Creșterea investițiilor străine directe în România, în special în sectoare competitive și cu valoare adăugată mare					
	Indicator de impact 1: Valoarea stocului ISD în România (mld Euro)	Mld Euro	70.1	76	85
	Indicator de impact 2: Număr de persoane angajate în întreprinderi cu ISD	persoane	1.280.000	1.500.000	1.500.000
Programul 3.1. Promovarea investițiilor					
	Rezultatul 3.1.1. Creșterea investițiilor străine în România				
	Indicator de rezultat: Fluxul ISD, evoluție an/an	Mld euro	3,4	5	5,1
	Rezultatul 3.1.2 Menținerea investitorilor existenți				
	Indicator de rezultat: Investiții tangibile și intangibile în întreprinderi ISD (% din total ISD)	%	48,1%	50%	50%
Obiectivul Strategic 4. Dezvoltarea și promovarea turismului					
	Indicator de impact 1: Creșterea ponderii turismului în economie -PIB	%	2,98 (2019)		3,5 (2025)

Obiective, programe, rezultate		Unitate de măsură	Nivel de referință	Ținta 2022	Ținta 2023
Indicator de impact 2: Creșterea investițiilor publice în infrastructura de turism		Sumă/valoare	1700 (2021)	1870	2057
Indicator de impact 3: Creșterea numărului de turiști străini în România		număr	2,600,000 (2019) 842,823 (2021)		3,120,000 (2025)
Indicator de impact 4: Creșterea numărului de turiști români		număr	10,700,000 (2019) 8,527,409 (2021)		13,910,000 (2025)
Programul 4.1 Programul Multianual de Marketing și Promovare Turistică					
Rezultatul 4.1.1. Îmbunătățirea vizibilității turistice interne și internaționale a României					
Indicator de rezultat: Creșterea anuală a numărului de turiști care vizitează România prin acțiuni de promovare		număr	*	*	* ⁴⁹
Programul 4.2 Program multianual de dezvoltarea destinațiilor, formelor și produselor turistice					
Rezultatul 4.2.1. Creșterea valorii activelor turistice prin investiții în infrastructură la nivel local					
Indicator de rezultat: Ponderea valorii obiectivelor de investiții finanțate din totalul solicitărilor de finanțare a infrastructurii locale de turism		valoare (RON)	*	*	*
		%			
Rezultatul 4.2.2. Creșterea atractivității destinațiilor turistice					

⁴⁹ Notă: valorile țintă ale indicatorilor vor fi stabilite de minister

Obiective, programe, rezultate		Unitate de măsură	Nivel de referință	Ținta 2022	Ținta 2023
Indicator de rezultat: Creșterea anuală a numărului de turiști care vizitează România prin acțiuni de dezvoltare a formelor și destinațiilor turistice / Circulația turistică (număr sosiri, număr înnoptări)		număr	*	*	*
Obiectivul Strategic 5. Îmbunătățirea capacității administrative a MAT					
Indicator de impact 1: Diferența dintre bugetul planificat și execuția bugetară (%)				<±10%	
Programul 5.1 Îmbunătățirea condițiilor cadrului pentru desfășurarea activității					
Rezultatul 5.1.1. Îmbunătățirea eficienței și eficacității					
Indicator de rezultat: Grad de implementare al programului de dezvoltare a resurselor umane		%	n.a.	100%	100%
Indicator de rezultat: Documente de politici publice conforme cu procedura de evaluare a impactului (%)		%	n.a.	100%	100%
Indicator de rezultat: Creșterea resurselor extra-bugetare (% an/an)		%	n.a.	5%	5%

ANEXA 3. PROGRAME ȘI MĂSURILE AFERENTE ACESTORA (TABEL SINTETIC)

Măsuri	Indicator de realizare (output) / Unitate / Valori țintă				
	Indicator / Nivel de referință	2022	2023	2024	2025
P1.1 Mediul de afaceri					
(1.1.1) Reducerea complexității procedurilor administrative pentru întreprinderi					
M1.1.1.1. Debirocratizarea și ușurarea sarcinilor administrative aplicabile IMM-urilor Măsura are ca obiect continuarea procesului de cuantificare a costurilor administrative ale întreprinderilor. Se are în vedere un demers constant de monitorizare, inventariere și analizare a autorizațiilor, licențelor și permiselor necesare. Testul IMM trebuie generalizat în elaborarea și adoptarea reglementărilor, un program bugetar dedicat putând să îmbunătățească semnificativ procesul. Aplicarea	Studii, analize (Număr) 0	1	2	3	4
	Teste IMM efectuate (Număr) 2	17	20	24	28
M1.1.1.2. Îmbunătățirea predictibilității cadrului de reglementare pentru mediul de afaceri Aplicarea reglementărilor în vigoare (cum ar fi aplicarea principiului „o singură dată”, eliminarea ștampilelor și copiilor legalizate), trebuie să fie o prioritate în vederea îmbunătățirii condițiilor de afaceri în România. În același timp, acest obiectiv se poate realiza doar în strânsă colaborare cu alte instituții și autorități cu atribuții specifice și cu un înalt nivel de angajament la nivelul guvernului.	Inițiative adoptate (Număr/an) 2	4	6	8	10
(1.1.2.) Oferirea de servicii online pentru întreprinderi					
M1.1.2.1. Sprijin pentru implementarea instrumentelor digitale pentru întreprinderi Măsura are în vedere realizarea responsabilității pe care MAT o are de a sprijini eforturile de implementare a evenimentelor curente legate de funcționarea întreprinderilor, responsabilitate asumată prin Strategia națională „Agenda digitală” cu privire la obținerea accesului la informații și asistență pentru înființarea și transferul întreprinderilor, modificarea statutului, obținerea de finanțare, faliment, lichidare, încheierea și executarea contractelor, înregistrare	Platforme online funcționale (Număr) 0 (nu se cumulează)	5	5	5	5
	Utilizatori unici care accesează resurse MAT online	20.000	40.000	60.000	80.000

Măsur	Indicator de realizare (output) / Unitate / Valori țintă				
	Indicator / Nivel de referință	2022	2023	2024	2025
fiscală, formarea de parteneriate, facilitarea formării de rețele de colaborare etc.	(Număr 5.000				
(1.1.3.) Creșterea participării mediului de afaceri în elaborarea cadrului de reglementare					
<i>M1.1.3.1. Îmbunătățirea proceselor de comunicare în rândul entităților implicate în dezvoltarea mediului de afaceri</i> Îmbunătățirea mecanismelor de consultare implică funcționarea corespunzătoare a diverselor comitete și grupuri de lucru de la nivelul Guvernului (cum ar fi GL pentru elaborarea și monitorizarea Planului de acțiune pentru îmbunătățirea mediului de afaceri, înființat în 2001 și care a funcționat efectiv până în 2013), precum și a mai <i>îmbunătățirea proceselor de comunicare în rândul entităților implicate în dezvoltarea mediului de afaceri</i> multor organisme consultative care beneficiază de prezența companiilor private. Instrumente de consultare online, creșterea receptivității și transparenței, precum și angajarea frecventă în consultări directe cu mediul de afaceri sunt necesare și prevăzute în cadrul acestei măsuri.	Participări în GL / comitete (Număr/an) 20	50	50	50	50
	Părțile interesate contactate periodic în procesul de consultare (Număr/an) 30	50	50	50	50
(1.2.1) Creșterea numărului de IMM-uri, în special în sectoarele de înaltă tehnologie și cu valoare adăugată mare					
<i>M1.2.1.1. Programul național de stimulare a înființării de întreprinderi - Start-Up Nation România</i> Promovarea accesului la finanțare pentru antreprenori se va realiza prin programe de finanțare directă (grant, de minimis) destinate celor care vor să înființeze o afacere. Acordând până la 44.000 de euro / proiect, Start-Up Nation România este cel mai ambițios program implementat vreodată în România în sprijinul antreprenoriatului. Programul are în vedere înființarea a 10.000 de noi întreprinderi, în special în sectoare productive și creative, punând un accent special pe activarea grupurilor vulnerabile și a tinerilor absolvenți.	IMM-uri înființate (Număr) 0	5000	6.000	6.000	6000

Măsurile	Indicator de realizare (output) / Unitate / Valori țintă				
	Indicator / Nivel de referință	2022	2023	2024	2025
<i>M1.2.1.2. Acțiuni de implementare pentru încurajarea spiritului antreprenorial (promovare, instruire, informare etc.)</i>	Acțiuni derulate	10	20	30	40
<i>M1.2.1.3. Elaborarea, monitorizarea și evaluarea unor programe și instrumente în sprijinul antreprenorilor (înființarea de întreprinderi)</i> O parte importantă a mandatului MAT este legată de consolidarea cadrului strategic și de reglementare în domeniul antreprenoriatului. Se vor face demersuri semnificative pentru dezvoltarea, monitorizarea și evaluarea unor programe și instrumente destinate sprijinirii antreprenoriatului. După finalizarea unui ciclu de finanțare UE și după implementarea a numeroase alte măsuri, rezultatele specifice și efectele acestora încă nu au fost pe deplin analizate. În consecință, pentru a fundamenta mai bine măsurile și inițiativele propuse și pentru a favoriza luarea deciziilor fundamentate pe dovezi, activitatea MAT se va concentra și asupra monitorizării și evaluării diverselor programe de finanțare care au ca scop stimularea antreprenoriatului și înființarea de întreprinderi; analizării și actualizării cadrului de reglementare și strategic în domeniul antreprenoriatului; extinderii și actualizării datelor și informațiilor disponibile pentru MAT (obținând acces la baze de date existente și crearea unor noi), precum și prin consolidarea capacității sale de analiză și prognoză.	Studii, rapoarte, instrumente (Număr) 0	2	4	6	8
(1.3.1) Creșterea investițiilor IMM-urilor					
<i>M1.3.1.1. Programul național multianual de microindustrializare</i> Obiectivul programului este susținerea investițiilor în sectoarele economice prioritare, creșterea și modernizarea volumului de activitate și a competitivității IMM-urilor și stimularea creării de locuri de muncă. Destinat cu claritate activităților productive, PNMM acordă finanțări nerambursabile <i>de minimis</i> pentru achiziționarea de echipamente, mașini, utilaje, instalații de lucru,	IMM-uri sprijinite (Număr) 100	0	*	*	*50

⁵⁰ Notă: valoarea indicatorului va fi stabilită de minister

Măsurile	Indicator de realizare (output) / Unitate / Valori țintă				
	Indicator / Nivel de referință	2022	2023	2024	2025
aparate și instalații de măsurare, control și reglare, tehnica IT, mașini transport marfă etc.					
<i>M1.3.2.3. Programul național multianual de dezvoltare a antreprenoriatului în rândul femeilor, în sectorul IMM</i> Stimularea inițiativei antreprenoriale va fi realizată printr-o serie de măsuri, incluzând campanii de conștientizare, promovare și formare. Programul de stimulare a antreprenoriatului în rândul femeilor a fost re-proiectat, astfel încât să se extindă semnificativ aria sa de acoperire și grupul țintă, trecând de la finanțări directe (foarte limitate) pentru înființarea de întreprinderi la o gamă mai largă de activități. Astfel, minim 400 de participanți (femei) vor primi finanțare pentru a participa la seminarii în țară și la 28 de evenimente internaționale pe teme legate de antreprenoriat.	IMM-uri cu acționariat preponderent feminin finanțate (Număr) n.a.	1000	1000	1000	1000
<i>M1.3.1.4. Programul Româno-Elvețian pentru IMM-uri</i>, reprezintă o inițiativă de sprijinire a dezvoltării și creșterii competitivității IMM-urilor din România în patru sectoare prioritare, în vederea reducerii decalajului de competitivitate față de media UE.	IMM-uri sprijinite (Număr) 0	500	*	*	580
<i>M1.3.1.3. Programul național multianual pentru susținerea meșteșugurilor și artizanatului</i> Programul are ca obiectiv stimularea micilor întreprinzători din domeniul tradițional și creativ, consolidând clasa de mici meșteșugari și artizani, în special din zone rurale și din orașe mici, care își desfășoară activitatea individual sau în asocieri. Programul finanțează promovarea produselor și serviciilor pe piețele naționale și internaționale, prin organizarea unui târg național de specialitate și a mai multor seminarii, mese rotunde, programe de formare, prezentări etc.⁵¹ Fondurile sunt în special destinate meșteșugurilor care cuprind un număr mare de operațiuni executate manual, precum și relansării produselor și serviciilor tradiționale, inclusiv arta și artizanatul popular.	Întreprinzători sprijiniți (Număr) 100	100	100	100	100

⁵¹ Idem 10

Măsur	Indicator de realizare (output) / Unitate / Valori țintă				
	Indicator / Nivel de referință	2022	2023	2024	2025
<i>M1.3.1.2 Programul de dezvoltare a activităților de comercializare a produselor și serviciilor de piață</i> Programul este un alt program <i>de minimis</i> care are ca obiectiv facilitarea accesului IMM-urilor la finanțări în scopul îmbunătățirii performanțelor lor economice și tehnice, prin sprijinirea activităților lor de promovare. Comercianții și prestatorii de servicii de piață sunt și ei eligibili în program.	IMM-uri sprijinite (Număr)	0	*	*	*52
(1.3.2) Creșterea ratei de supraviețuire a IMM-urilor					
<i>M1.3.2.4. Târg IMM</i>	IMM-uri participante	150	150	150	150
<i>M1.3.2.2 Acțiuni de consiliere</i> Măsura va sprijini elaborarea, monitorizarea și evaluarea unor politici, programe și instrumente pentru IMM-uri, pentru a facilita îmbunătățirea proceselor decizionale și fundamentarea inițiativelor viitoare. Astfel, MAT va desfășura activități de monitorizare și evaluare a diverselor linii de finanțare a IMM-urilor din perspectiva contribuției acestor linii la atingerea țintelor și obiectivelor naționale stabilite în documentele strategice adoptate de Guvern; analiza și actualizarea cadrului strategic și de reglementare din domeniul IMM-urilor, cum ar fi promovarea internaționalizării, transferului întreprinderilor și alte teme de interes; extinderea și actualizarea datelor și informațiilor aflate la dispoziția MAT ((obținând acces la baze de date existente și crearea unor noi), precum și prin consolidarea capacității sale de analiză și prognoză. Totodată, o altă funcție îndeplinită de minister în cadrul acestei măsuri este oferirea de consiliere directă pentru IMM-uri.	Participanți (Număr) 120	200	300	400	500
P2. Promovarea exportului					
(2.1.1.) Creșterea numărului de companii exportatoare și a valorii exporturilor românești					

⁵² Notă: valoarea indicatorului va fi stabilită de minister

Măsurile	Indicator de realizare (output) / Unitate / Valori țintă				
	Indicator / Nivel de referință	2022	2023	2024	2025
<i>M2.1.1.1. Asigurarea prezenței la Târguri și Expoziții Internaționale, respectiv misiuni economice în străinătate, sub pavilion național, în cadrul PPE</i> Măsura are în vedere dezvoltarea capacității factorilor (publici și privați) implicați în promovarea exportului sau în internaționalizarea companiilor românești, cu obiectivul final de a crește volumul total al exporturilor și de consolida competitivitatea țării. Măsurile cuprinse în PSE sunt: - Dezvoltarea portalului de comerț exterior: http://www.portaldecomert.ro/Default.htm - Elaborarea și implementarea unor programe și campanii dedicate promovării mărcilor românești; - Elaborarea unor strategii de export; - Oferirea de servicii de consiliere pentru exportatori.	IMM-uri care participă la misiuni economice, târguri etc. (Număr) 400	500	550	600	650
	Portal de comerț actualizat (Număr) 0	0	1	0	0
	Campanii de promovare a comerțului elaborate și implementate (Număr) 0	1	2	3	4
	Participantii români la evenimentele organizate pentru promovarea comerțului (Număr) 100	100	200	300	400
<i>Consolidarea și Extinderea Rețelei de Comerț Exterior</i> Unul dintre instrumentele cheie pentru identificarea de oportunități și facilitarea contactelor de afaceri este rețeaua internațională a MAT, Birourile de promovare comercial-economică (BPCE) care funcționează pe lângă misiunile diplomatice ale României din străinătate sau în țări / centre comerciale de	IMM-uri sprijinite (Număr) 55	100	200	300	400

Măsuri	Indicator de realizare (output) / Unitate / Valori țintă				
	Indicator / Nivel de referință	2022	2023	2024	2025
interes pentru România. Aceste Birouri de promovare comercial-economică au o gamă largă de atribuții în domeniul promovării exportului, cooperării economice și atragerii investițiilor străine					
<i>M2.1.1.4. Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de sprijinire a exportului în cadrul Programului de Promovare a Exporturilor</i>	Analize efectuate (Număr) 0	1	0	0	1
Măsura are ca obiect îndeplinirea priorității stabilite în Programul Guvernului de a spori flexibilitatea sistemului de sprijinire a exporturilor, cu următoarele acțiuni: - definirea unor instrumente eficiente, de mare impact; - definirea clară a obiectivelor și indicatorilor pentru programe; - stabilirea unor reguli mai clare și simplificarea accesului la instrumentele disponibile; - asigurarea complementarității cu fondurile UE; - eliminarea duplicării responsabilităților; - asigurarea unei abordări coerente și comune asupra sprijinirii ofertei de export a României.	Instrumente de promovare a exportului definite (Număr) 0	1	2	3	4
P3.1. Promovarea investițiilor					
(3.1.1.) Creșterea investițiilor străine în România					
<i>M3.1.1.1. Organizarea și/sau participarea în activități de promovare a României ca destinație pentru investiții</i>	Evenimente organizate (Număr) 0	12	20	30	40
Inițiativele și proiectele de promovare actuale implementate de MAT vor continua, prin: continuarea dezvoltării și actualizării portalului web InvestRomania, elaborarea de studii, analize, informări și evenimente, organizarea și participarea la evenimente, elaborarea și implementarea unor campanii țintite de promovare etc. Este necesar să fie disponibile resursele necesare. Un program dedicat cu resurse financiare alocate pentru deplasări, evenimente, promovare și materiale publicitare ar conduce la îmbunătățiri semnificative.	Participanți la evenimentele de promovare (Număr) 0	1000	2000	3000	4000

Măsuri	Indicator de realizare (output) / Unitate / Valori țintă				
	Indicator / Nivel de referință	2022	2023	2024	2025
<i>M3.1.1.2. Oferirea de asistență potențialilor investitori</i> Asistența pentru potențiali investitori și serviciile post-investiție reprezintă a doua linie de acțiune în cadrul P3.1. Aceasta este asigurată direct de către biroul central al InvestRomania și va fi completată de birourile regionale, după înființarea acestora. Trebuie clarificate și rolurile celorlalte părți interesate și trebuie intensificată colaborarea.	Investitori sprijiniți (Număr) 20	20	40	60	80
<i>M3.1.1.3. Elaborarea, implementarea monitorizarea și evaluarea măsurilor de sporire a ISD</i> Formularea unei abordări coerente în vederea atragerii ISD este o prioritate prin prisma stabilirii obiectivelor, tipurilor de investiții, locurilor și sectoarelor, astfel încât stimulentele pentru investitori să poată fi acordate pe baza unor criterii clare, generând rezultate previzibile. Astfel, în cadrul acestei măsuri se va realiza analiza eficacității și eficienței instrumentelor existente, precum și dezvoltarea cadrului strategic.	Studii, rapoarte, instrumente (Număr) 0	2	4	6	8
<i>M3.1.1.4. Funcționarea rețelei externe</i> Activitățile de promovare se vor derula și de către și în colaborare cu rețelele externe ale MAT. Sunt necesare legături mai strânse între InvestRomania și oficiile din străinătate, precum și stabilirea unei abordări și a unor obiective și ținte comune.	Oportunități de investiții transmise către MAT (Număr) 5	10	20	30	40
(3.1.2) Menținerea investitorilor existenți					
<i>M3.1.2.1. Asistență pentru investitorii existenți</i> Dat fiind că în ultimii ani majoritatea ISD au venit din partea unor investitori deja prezenți pe piața românească și, totodată, ținând cont de beneficiile integrării întreprinderilor cu ISD în economia locală, o abordare mai bine articulată asupra asistenței acordate acestora are toate șansele să conducă la rezultate semnificative. Astfel, asistența acordată întreprinderilor cu ISD este cea de-a treia linie de acțiune care trebuie pusă în aplicare și dezvoltată.	Investitori sprijiniți (Număr) 5	5	10	15	20

Măsuri	Indicator de realizare (output) / Unitate / Valori țintă				
	Indicator / Nivel de referință	2022	2023	2024	2025
P4. Dezvoltarea și promovarea turismului					
P4.1 Programul Multianual de Marketing și Promovare Turistică					
<i>M4.1.1.1. Consolidarea poziției turismului românesc la nivel național și internațional</i>	Campanie de marketing/promovare organizată	2	4	4	5
	Noi websites, aplicații etc. dezvoltate & promovate (număr)		1	1	1
<i>M4.1.1.2. Participarea României la evenimente și expoziții turistice naționale și internaționale și organizarea de evenimente și misiuni punctuale pentru promovarea României în țară și în străinătate</i>	Evenimente/acțiuni la care România participă (număr)	10	15	17	17
<i>M4.1.1.3. Operaționalizarea Organizațiilor de Management al Destinației</i>	OMD-uri operaționale (număr)	0	8	*	*
<i>M4.1.1.4. Operaționalizarea/derularea schemei de minimis incoming turism</i>	Beneficiari (număr)	0	1200	1200	*
<i>M4.1.1.5. Derularea schemei de minimis pentru participarea întreprinderilor la manifestări expoziționale în paviloane naționale, standuri la care participă MAT în străinătate</i>	Beneficiari (număr)	0	200	200	*

Măsurile	Indicator de realizare (output) / Unitate / Valori țintă				
	Indicator / Nivel de referință	2022	2023	2024	2025
P4.2. Programul Multianual de Dezvoltare a Destinațiilor, Formelor și Produselor Turistice					
M4.2.1.1. Program pentru dezvoltarea investițiilor în turism – Masterplanul investițiilor în turism	Număr contracte încheiate cu UAT-uri	4	23	20	25
M4.2.1.2. Operationalizarea schemei de minimis pentru turism balnear și balneoclimatic	Număr beneficiari	0	15	250	250
M4.2.1.3. Elaborarea și aprobarea de strategii naționale și sectoriale pentru dezvoltarea turismului	Număr strategii/documente aprobate	3	3	1	0
M4.2.1.4. Dezvoltarea de proiecte și acțiuni naționale și internaționale privind dezvoltarea sustenabilă a formelor și destinațiilor turistice	Număr proiecte implementate/ Număr acțiuni realizate	1	1	1	1
M4.2.1.5. Dezvoltarea și fundamentarea politicilor și reglementărilor privind formele și destinațiile de turism	Legi actualizate/politici-reglementări adoptate/ Studii de fundamentare realizate	*	*	*	*
P5.1 Îmbunătățirea condițiilor cadrului pentru desfășurarea activității					
M5.1.1.1. Îmbunătățirea managementului resurselor umane O reformă generală a strategiei privind resursele umane este necesară pentru a amortiza diferențele și carențele de competențe, mai ales ca urmare a deselor	Personal instruit (număr participanți la cursuri) 112	120	240	360	480

Măsurile	Indicator de realizare (output) / Unitate / Valori țintă				
	Indicator / Nivel de referință	2022	2023	2024	2025
reorganizări instituționale. Este necesară o evaluare a resurselor umane și a necesarului de formare, precum și stabilirea unui program dedicat și personalizat de formare.					
<i>M5.1.1.2. Îmbunătățirea sistemelor de management la nivelul Ministerului</i> Pentru îmbunătățirea proceselor va fi nevoie de un set de acțiuni complexe, dedicate dezvoltării, actualizării și armonizării generale a procedurilor de lucru, de implementarea unor standarde de control managerial, de introducerea unor noi metode de lucru și de armonizarea comunicării interne, inclusiv prin utilizarea mediilor digitale și adoptarea/dezvoltarea de instrumente IT.	Evaluări funcționale derulate (număr) 0	0	1	0	2
	Proceduri actualizate (Număr) 0	5	10	12	15
	Sisteme IT în funcționale (Număr) 0 (nu se cumulează)	0	1	1	1
<i>M5.1.1.3. Promovarea procesului decizional pe bază de dovezi</i> Procesul de decizie pe bază de dovezi ar trebui promovat la nivelul ministerului prin asigurarea accesului la date și informații a personalului ministerului (via protocoale sau, preferabil, prin conectarea ministerului la baze de date integrate, care ar trebui dezvoltate în cadrul programelor cu finanțare europeană la nivelul administrației publice). În același timp, ar trebui dedicate eforturi deosebite efectuării analizelor necesare pentru argumentarea și justificarea măsurilor de politici, atât în cadrul cerințelor AIR (Analiza Impactului Reglementărilor), cât și ca parte a procesului de evaluare.	Studii, analize, documente de fundamentare (număr) 0	2	4	6	8
	Baze de date accesibile public (număr) 0 (nu se cumulează)	0	1	1	1

Măsuri	Indicator de realizare (output) / Unitate / Valori țintă				
	Indicator / Nivel de referință	2022	2023	2024	2025
<i>M5.1.1.4. Asigurarea funcționării Ministerului</i> Având în vedere lipsa de resurse, ar trebui să se depună eforturi semnificative pentru atragerea de fonduri și de sprijin (asistență tehnică) din surse externe. Ca atare, sunt prevăzute programe UE pentru îmbunătățirea bazei de resurse existente și dezvoltarea capacității.	Proiecte implementate prin fonduri UE (Număr) 1 (nu se cumulează)	2	2	2	0

ANEXA 4. INFORMAȚII PRIVIND COMPONENTELE PSI

Anexa 4.1. Profilul instituțional

Ministerul Antreprenoriatului și Turismului (MAT) partajează responsabilitățile de elaborare și implementare a politicilor și reglementărilor cu alte ministere și instituții, acționând în colaborare și parteneriat cu acestea. Cadrul de politică publică relevant este aliniat priorităților la nivel global și european în domeniile acoperite de politice ale UE.

La nivel global, turismul este inclus în două obiective Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale ONU. *ODD#8 Muncă decentă și creștere economică* are ca target elaborarea și implementarea politicilor pentru promovarea turismului durabil care să creeze joburi și să promoveze cultura și produsele locale, iar *ODD#12 Consum și producție responsabilă* are ca sub-obiectiv dezvoltarea și implementarea instrumentelor de monitorizare a impactului dezvoltării durabile pentru turism sustenabil care creează locuri de muncă și promovează cultura și produsele locale. Tot în ODD#8 se regăsesc sprijinirea spiritului antreprenorial și a dezvoltării IMM-urilor, ca factori care conduc la o creștere economică incluzivă și durabilă și care generează locuri de muncă de înaltă calitate și productivitate.

În ceea ce privește cadrul de reglementare, acesta este definit prin legislația europeană în cazul politicilor comune și de legislația națională.

Totodată, cadrul de instituțional este definit și prin prisma tratatelor și acordurilor la care România este semnatară, între care cele mai importante sunt cele de aderare la Uniunea Europeană și NATO. Din perspectivă strategică, documentele de referință la nivel european pentru activitatea MAT sunt Semestrul European⁵³ în ceea ce privește principalele direcții de dezvoltare economico-socială, turism și protecția mediului înconjurător, precum și prioritățile sectoriale definite prin acte normative sau de poziție. (*Detalii privind politicile și strategiile naționale și europene relevante în Anexa 4.4*).

MAT are 9 instituții în subordine și 14 unități în autoritate (companii/instituții), din care 4 sunt în faliment (*detalii în Anexa 4.5*).

Rețeaua partenerială a MAT este compusă din reprezentanți ai mediului de afaceri (patronate, sindicate, asociații profesionale, camere de comerț, clustere), reprezentanți ai societății civile (în special organizații de mediu), reprezentanți ai comunităților locale (autorități ale administrației publice locale din zone turistice, Grupuri de Acțiune Locală, Asociații de Dezvoltare Intracomunitare, Comitete Cetățenești), specialiști în domeniile de competență ale MAT, precum și ale părți interesate, cum sunt ambasadele altor țări în România.

Dintre partenerii internaționali fac parte: Comisia Europeană, Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, Banca Mondială, Organizația Mondială a Comerțului, Organizația Mondială a Turismului.

Principalele provocări și constrângeri care limitează capacitatea MAT și influențează îndeplinirea mandatului său sunt legate de:

⁵³ https://ec.europa.eu/info/publications/2022-european-semester-country-reports_en

- Absența unei viziuni coerente, pe termen lung, în ceea ce privește politica industrială din România sau în domeniul turismului
- Necesitatea analizării, actualizării și alinierii legislației la cadrul normativ al UE;
- Necesitatea corelării și coordonării unei multitudini de actori instituționali responsabili cu gestionarea de resurse financiare dedicate susținerii economiei, atât la nivel central, cât și la nivel local, în condițiile în care fondurile administrate direct de către MAT sunt foarte limitate.
- Încrederea scăzută a mediului privat în capacitatea statului de a asigura un cadru coerent de funcționare și mijloace funcționale de susținere.

Modelul de livrare a serviciilor

În virtutea mandatului său, MAT îndeplinește următoarele funcții:

- a) de strategie, prin care se asigură aplicarea politicilor și strategiilor Guvernului, precum și a propriilor strategii și politici, coordonate cu politica Guvernului în domeniile de competență;
- b) de reglementare și sinteză, prin care se asigură elaborarea cadrului normativ și instituțional necesar pentru realizarea obiectivelor din domeniile sale de responsabilitate;
- c) de control și monitorizare a domeniului de competență, exercitată asupra persoanelor fizice sau juridice sau a autorităților publice care intră în sfera de reglementare a domeniului de specializare, în limitele competenței legale și prin care se realizează activități de control operativ la entitățile aflate în subordinea și în coordonarea sa, precum și la operatorii economici aflați sub autoritate, în vederea asigurării respectării prevederilor legale;
- d) de aplicare a prevederilor Tratatului de aderare a României la UE, pentru domeniile sale de responsabilitate;
- e) de reprezentare, prin care se asigură, în condițiile legii, în numele statului român și al Guvernului României, reprezentarea pe plan intern și extern, în domeniile sale de activitate;
- f) de administrare a proprietății statului, prin care se asigură administrarea proprietății publice și private a statului, precum și gestionarea serviciilor pentru care statul este responsabil;
- g) de autoritate de stat:
 - prin care se asigură exercitarea controlului aplicării unitare și respectării reglementărilor legale în domeniile sale de activitate, precum și al funcționării entităților care își desfășoară activitatea în subordinea, sub autoritatea sau în coordonarea sa;
 - prin care exercită funcțiile de coordonare a politicilor și a măsurilor de încurajare și de stimulare a întreprinderilor mici și mijlocii, de monitorizare și evaluare a acestora, precum și funcțiile de atragere de investiții și promovare a exportului, prin agențiile pentru întreprinderi mici și mijlocii, atragere de investiții și promovare a exportului;
 - în privința gestionării afacerilor europene;
- h) de coordonare, la nivel național, în colaborare cu celelalte autorități competente, a activităților privind relațiile economice internaționale, fluxurile comerciale și cooperarea economică, în domeniile aflate în responsabilitate;
- i) de absorbție a fondurilor acordate de UE, în domeniile aflate în responsabilitatea sa;
- j) de promovare și dezvoltare a României, a destinațiilor turistice naționale, precum și de promovare a brandului turistic național.

În realizarea funcțiilor sale, ministerul exercită, în domeniile sale de competență, atribuții cu caracter general și specific, detaliate în HG 1327/2021:

- 43 de atribuții cu caracter general;

- 78 atribuții în domeniile comerțului, al politicii comerciale și al relațiilor economice internaționale;
- 51 de atribuții în domeniile întreprinderilor mici și mijlocii, cooperăției și mediului de afaceri;
- 23 de atribuții în domeniul investițiilor străine;
- 49 de atribuții în domeniul turismului.

În ceea ce privește furnizarea de servicii către cetățeni și firme, acestea sunt cele legate de desfășurarea activității operatorilor economici. Marea majoritate sunt însă administrate de către terți (alte ministere, instituții sau autorități publice), fie că este vorba despre înființarea sau gestionarea unei afaceri, plata taxelor, angajarea forței de muncă, derularea de contracte comerciale, insolvență sau faliment etc.

Anexa 4.2. Analiza SWOT

Sector / Organizație	Puncte tari	Puncte slabe
Mediul de afaceri, IMM, antreprenoriat	Abordare bazată pe programe bugetare	Programe numeroase dar fragmentate și de dimensiuni reduse
	- Trend general ascendent a performanței economice și comerciale (îmbunătățirea poziției României în clasamentele internaționale); - Existența sectoarelor cu potențial competitiv (de ex. sectorul echipamentelor electrice și electronice, sectorul auto, sectorul TIC, industria de confecții, industria alimentară, a mobilei etc.) și de specializare inteligentă (de ex. bioeconomia, tehnologiile informaționale și de comunicații, energia și mediul, eco-tehnologiile); - Spirit antreprenorial ridicat.	- Prea puține întreprinderi active în economie; - Prea puține întreprinderi de mărime mijlocie; - Prea puține întreprinderi activează în domenii de producție; - Două treimi dintre întreprinderile noi dispar de pe piață în primul an de viață; - Dezvoltarea insuficientă a aglomerărilor economice competitive la nivel regional / local; - Lipsa forței de muncă
Comerț, investiții	- Abordare de management de portofoliu/ de proiect - Existența competențelor pentru utilizarea instrumentelor de new-media și a canalelor inovative de comunicare și promovare	Legătură funcțională deficitară cu rețeaua externă
	- Creșterea graduală a vizibilității pe piețele internaționale reflectată de creșterea cotei de piață mondială pentru exportul produselor din sectoarele industriale și agricole - Creșterea volumului de ISD în România	- Investiții internaționale reduse ale firmelor românești - Deschiderea comercială are loc la performanțe joase (produse cu valoare adăugată scăzută, cu intensitate tehnologică redusă) - Dezvoltare dezechilibrată în profil teritorial

Sector / Organizație	Puncte tari	Puncte slabe
Turism	• Existența unui potențial mare turistic • Spirit antreprenorial ridicat • Interesul sectorului privat să se dezvolte	• Lipsa unei strategii actualizate aprobate în domeniul turismului • Lipsa capitalului uman/ forței de muncă bine pregătite - există personal temporar, neprofesionist/slab pregătit • Formarea profesională nu răspunde cerințelor angajatorilor (vezi sectorul hotelier) • Salarii neatractive (mici) în sectorul HORECA • Munca la negru în sectorul HORECA • Nepunerea în aplicare a legislației în vigoare • Lipsa unei strategii adecvate de marketing în turism și de promovare a României ca destinație turistică • Lipsa infrastructurii adecvate - acces dificil - infrastructura proastă (drumuri) către unele destinații turistice • Infrastructura turismului de sănătate nu a fost modernizată, dotări slabe • Lipsa personalului care să vorbească limbi străine (engleza, franceza) • Lipsa planurilor de management pentru obiectivele turistice; nu există planuri de monitorizare și evaluare a profilului vizitatorilor la obiectivele turistice • Nevalorificarea avantajelor competitive ale României ca destinație turistică (vezi ecoturism, turism balnear)
Capacitate administrativă de ansamblu	• Echipa de mici dimensiuni dar profesioniști și dedicate în toate domeniile prioritare	• Instabilitate organizațională • Deficit de resurse umane • Resurse financiare limitate pentru implementarea programelor • Resurse materiale deficitare, în special echipamente IT / software • Servicii suport deficitare, în special IT / achiziții (lipsă de personal)

Sector/ organizație	Oportunitate	Probabilitate
Mediul de afaceri, IMM, antreprenoriat	• Cererea potențială la nivel local neexploată	Medie
	• Accesul IMM la resurse (naturale, financiare etc.)	Mare
	• Existența unui potențial de competitivitate nevalorificat (sectoare culturale și creative, de ex.)	Mare
	• Presiunea publică pentru simplificarea reglementărilor care vizează mediul de afaceri	Mare
	• Implementarea programelor și strategiilor UE pentru IMM (de ex. SBA)	Mare
	• Reconfigurarea substanțială a structurii de producție și comerț	Mare
Turism	• PNRR și Fonduri structurale UE – Finanțare europeană care permite dezvoltarea de proiecte de dezvoltare a sectorului	Mare
Comerț, investiții	• Delocalizarea industriilor – vest/est, inclusiv servicii	Mare
	• Situația geopolitică, în special vizavi de Rusia și Turcia	Mare
	• Dezvoltarea sectoarelor cu potențial competitiv	Medie
	• Deschiderea de noi piețe	Mare
	• Utilizarea noilor tehnologii și a mediului virtual	Mare
Capacitate administrativă	• Modificări ale cadrului de reglementare privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice și angajarea de personal în afara organigramei	Mare
	• Proiecte cu finanțare europeană care permit atragerea de resurse umane specializate	Mare

Sector / organizație	Amenințare	Probabilitate	Impact
Mediul de afaceri, IMM, antreprenoriat	• Lipsa forței de muncă	Mare	Mare
	• Aversiunea ridicată la risc în rândul IMM	Mare	Mare
	• Instabilitatea cadrului de reglementare	Mare	Mare
	• Birocrația și povara administrativă asupra mediului de afaceri	Mare	Mare
	• Instabilitate / criză financiară, pe fondul creșterii nesustenabile, scăderii veniturilor colectate la bugetul de stat și	Mică	Mare

Sector / organizație	Amenințare	Probabilitate	Impact
	creșterii cheltuielilor publice (repetarea scenariului 2008)		
Comerț, investiții	• Diminuarea fluxurilor de ISD pe plan internațional	Medie	Mare
	• Infrastructura de afaceri neatractivă pentru dezvoltarea proiectelor investitorilor	Mare	Mare
	• Creșterea treptată a costurilor cu forța de muncă	Mare	Mare
	• Concurența altor destinații de investiții	Mare	Mare
Capacitate administrativă	• Menținerea instabilității organizaționale	Mare	Mare
Turism	Lipsa resurselor umane adecvate în sector Colaborare inefficientă între minister și sector Lipsa unei strategii aprobate privind turismul	Mare	Mare

Analiza SWOT - capacitate instituțională MAT

Strengths – Puncte tari	Weaknesses – Puncte slabe
▪ Angajați cu memorie instituțională – în ciuda deselor schimbări instituționale ▪ Finanțare UE prin diverse programe și PNRR ▪ Colaborare activă la nivel național și european/internațional ▪ Colaborare instituțională la nivel central și local ▪ Colaborare cu parteneri publici și privați	▪ Instabilitate instituțională - ministerul a trecut prin multe reorganizări instituționale în ultimii ani ▪ Fluctuații de personal ▪ Lipsa unui spațiu adecvat/clădire pentru desfășurarea activității –există mai multe sedii ▪ Diminuarea capacității de îndeplinire a unor roluri / funcții ▪ Deficit de resurse umane – nu toate posturile prevăzute de organigramă sunt ocupate ▪ Instabilitate pentru angajați ▪ Demotivarea angajaților ▪ Lipsa unui sistem motivațional pentru personal ▪ Buget mic - comparație cu necesitățile reale ▪ Resurse financiare limitate pentru implementarea programelor ▪ Comunicare intra-, inter-departamentală dificilă ▪ Birocrație ▪ Digitalizare slabă ▪ Lipsa unui sistem de management al documentelor ▪ Organizare structurală ineficientă la cabinetele demnitarilor – prea mult personal și slab pregătit ▪ Personalul prestează activități curente care nu au neapărat legătură cu fișa postului (activități administrative) ▪ Majoritatea personalului are nevoie de pregătire suplimentară pentru îndeplinirea atribuțiilor specifice ▪ Imagine/percepție publică negativă asupra ministerului ▪ Infrastructura/logistica deficitară (birouri, echipamente IT etc.)

Opportunities - Oportunități	Threats - Amenințări
▪ Digitalizarea sectorului public în România ▪ Telemunca ▪ Pandemia COVID-19 – reanalizarea modului de lucru și a priorităților ▪ PNRR ▪ Finanțare de la bugetul de stat pentru diverse scheme de sprijin pentru diferite sectoare ▪ Finanțare UE prin programe structurale și PNRR și posibilitate de a accesa finanțare internațională ▪ Politici de dezvoltare sustenabilă promovate de UE ▪ Access la politici publice europene - Strategii /documente relevante în diverse domenii ▪ Legislație europeană transpusă în legislația națională ▪ Interesul personalului pentru traininguri profesionale ▪ Traininguri organizate de alte instituții la care pot participa și personalul de la MAT ▪ Îmbunătățirea imaginii publice/percepției a MAT ▪ Eficientizarea muncii	▪ Instabilitate instituțională/organizațională ▪ Imposibilitatea asigurării unei rezerve de resurse (back-up) în caz de nevoie ▪ Diminuarea capacității de îndeplinire a unor roluri / funcții ▪ Slăbirea culturii organizaționale ▪ Scăderea disponibilității de asumare a responsabilității, din partea angajaților ▪ Schimbări legislative dese ▪ Instabilitate politică ▪ Slaba pregătire a politicului ▪ Lipsa asumărilor politice (în special în domenii- cheie) ▪ Pandemia COVID-19 și criza economică ▪ Evoluții socio-economice neprevăzute ▪ Schimbări în cadrul partenerilor instituționali și a celor din sectorul privat ▪ Constrângeri bugetare ▪ Salarii neatractive în administrație pentru tineri ▪ Lipsa de capacitate administrativă pentru a implementa digitalizarea ▪ Războiul din Ucraina ▪ Situația economică – criza din energie/prețuri mari în energie care influențează diverse sectoare și servicii ▪ Inflația mare

Anexa 4.3. Analiza PESTLE

Analiza PESTLE - FACTORI POLITICI				
Factor	Impact	Probabilitate	Implicații	Măsuri de reducere / eliminare a riscurilor Măsuri de valorificare a oportunităților
Stat democratic, cu principii solide și stabile	Pozitiv	Mare	Mediu atractiv și propice pentru dezvoltare economică	Promovarea avantajelor pe care România le are din punct de vedere investițional
Schimbări politice frecvente la nivel guvernamental	Negativ	Mare	Incertitudinea direcțiilor strategice, prelungirea proceselor decizionale, eforturi nefructificate	Asumarea politică transpartinică a priorităților naționale Bugetarea multianuală, pe programe
Interesul principalelor forțe politice față de atragerea investițiilor străine	Pozitiv	Mare	Condiții propice pentru atragerea de investiții în domeniile prioritare pentru România	Promovarea avantajelor pe care România le are din punct de vedere investițional
Context geopolitic favorabil pentru investiții, în special vizavi de Rusia și Turcia	Pozitiv	Mare	Condiții propice pentru atragerea de investiții	Promovarea avantajelor pe care România le are din punct de vedere investițional
Stare tensionată din punct de vedere geopolitic	Negativ	Mică	Necesitatea consolidării poziției în regiune, în cadrul UE și NATO.	Creșterea cheltuielilor pentru investiții în industria de apărare.
Val de migrație fără precedent din zonele de conflict	Negativ	Mare	Flux mare de imigranți, presiuni sociale și pe piața muncii; presiune asupra bugetului de stat	Promovarea și apărarea intereselor României în cadrul UE pentru adoptarea unei politici comune favorabile în domeniul migrației și adoptarea unei strategii coerente cu privire la gestiunea fenomenului migraționist în România
Implementarea programelor și strategiilor UE, în calitate de stat membru	Pozitiv	Mare	Stabilitate și predictibilitate în implementarea unor măsuri de politică publică	Promovarea intereselor României în cadrul UE Preluarea obiectivelor UE ca ancore pentru politicile publice din România

Analiza PESTLE - FACTORI ECONOMICI

Factor	Impact	Probabilitate	Implicații	Măsuri de reducere / eliminare a riscurilor Măsuri de valorificare a oportunităților
Presiune de creștere a salariilor angajaților, generate inclusiv de creșterile din sectorul public	Negativ	Mare	Scăderea competitivității bazate pe costul forței de muncă, în special în unele sectoare intensive în muncă Vulnerabilizarea accentuată a sectoarelor economice în care costurile cu forța de muncă sunt mari iar amplitudinea dintre salariului mediu/median și salariul minim este redusă. Vulnerabilizarea unor zone geografice dependente de aceste sectoare, din punct de vedere al șomajului.	Investiții în (re)tehnologizare, eficiență energetică etc. în vederea creșterii productivității muncii, pentru a compensa creșterea cheltuielilor salariale. Implementarea unei politici fiscale care să compenseze creșterea poverii costurilor salariale.
Existența unui potențial de competitivitate nevalorificat (de ex. economie circulară)	Negativ	Mare	Ratarea unor oportunități de investiții Dezvoltare suboptimală	Elaborarea și implementarea de politici publice orientate către dezvoltarea sectoarelor cu potențial competitiv ridicat
Noi piețe care pot fi deschise	Pozitiv	Medie	Creșterea prezenței internaționale a firmelor românești	Promovarea firmelor și produselor românești la export. Consolidarea relațiilor comerciale cu alte state.
Proiecte cu finanțare europeană care permit atragerea de resurse umane specializate	Pozitiv	Mare	Creșterea capacității administrative	Accesarea finanțărilor disponibile și recrutarea personalului. Menținerea acestuia și după încheierea finanțării europene prin modificarea organigramei și asigurarea resurselor bugetare.
Instabilitate / criză financiară, pe fondul creșterii nesustenabile, scăderii veniturilor colectate la bugetul de stat și creșterii cheltuielilor publice (repetarea scenariului 2008)	Negativ	Medie	Frânarea dezvoltării economice	Evitarea măsurilor prociclice Limitarea măsurilor cu impact potențial negativ asupra mediului de afaceri (de ex. creșterea salariului minim) Îmbunătățirea colectării veniturilor la bugetul de stat Respectarea cadrului fiscal-bugetar agreat și a normelor de prudențialitate.

Analiza PESTLE - FACTORI ECONOMICI

Factor	Impact	Probabilitate	Implicații	Măsuri de reducere / eliminare a riscurilor Măsuri de valorificare a oportunităților
Oferta semnificativ mai mare de produse importate, în defavoarea celor autohtone	Negativ	Mare	Cererea autohtonă satisfăcută cu produse din import, în defavoarea produselor fabricate local.	Sprijinirea accesului producătorilor români pe piață, promovarea produselor românești.

Analiza PESTLE - FACTORI SOCIALI

Factor	Impact	Probabilitate	Implicații	Măsuri de reducere / eliminare a riscurilor Măsuri de valorificare a oportunităților
Tendențe demografice defavorabile	Negativ	Tendențe demografice defavorabile	Lipsa resurselor de muncă pe termen mediu și lung	Adoptarea unei strategii și implementarea unor măsuri care să încurajeze natalitatea, retenția tinerilor în țară și reîntoarcerea diasporei, în special înainte de încetarea vieții active
Lipsa forței de muncă pregătite în domenii cerute de piața muncii	Negativ	Lipsa forței de muncă pregătite în domenii cerute de piața muncii	Dificultăți în derularea / extinderea afacerilor Dificultăți în atragerea de investitori	Reconfigurarea cadrului de reglementare în ceea ce privește pregătirea profesională a adulților, facilitarea implicării angajatorilor în formare (inițială și continuă), actualizarea cadrului național al calificărilor, încurajarea mobilității forței de muncă, susținerea învățării la locul de muncă (ucenicie, stagii, formare profesională continuă etc.) Decuplarea managementului unităților de învățământ profesional și tehnic de managementul didactic și orientarea către business.
Nivel ridicat de sărăcie și de sărăcie în muncă	Negativ	Mare	Cerere autohtonă redusă pentru produse autohtone, de calitate și preferința pentru produse ieftine, de obicei importate	Promovarea măsurilor de reducere a sărăciei, re-echilibrarea raportului de distribuție a profitului între capital și muncă (în prezent 70/30%), activarea forței de muncă și înlocuirea beneficiilor sociale cu servicii.

Analiza PESTLE - FACTORI TEHNOLOGICI

Factor	Impact	Probabilitate	Implicații	Măsuri de reducere/eliminare a riscurilor Măsuri de valorificare a oportunităților
Utilizarea noilor tehnologii și a mediului virtual	Mare	Mare	Valorificarea unor nișe de dezvoltare pentru firmele din România Creșterea atractivității pentru investiții	Creșterea utilizării noilor tehnologii și a mediului virtual în relația dintre stat și mediul privat Sprijinirea introducerii, utilizării și dezvoltării noilor tehnologii în domeniile prioritare, inclusiv servicii (de ex. turism)

Analiza PESTLE - FACTORI LEGISLATIVI

Factor	Impact	Probabilitate	Implicații	Măsuri de reducere/eliminare a riscurilor Măsuri de valorificare a oportunităților
Instabilitatea și complexitatea cadrului de reglementare	Negativ	Mare	Cadru normativ stufos și rigid, cu numeroase acte interconectate, contradicții și neclarități; generează incertitudine costuri administrative ridicate	Evaluarea barierelor administrative pentru mediul de afaceri, pe sectoarele vizate Continuarea procesului de debirocratizare Asigurarea integrării sistemelor IT la nivelul administrației publice
Modificări ale cadrului de reglementare privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice și angajarea de personal în afara organigramei	Pozitiv	Mare	Creșterea capacității administrative Motivarea personalului	Susținerea și accelerarea adoptării măsurilor prevăzute

Analiza PESTLE - FACTORI DE MEDIU

Factor	Impact	Probabilitate	Implicații	Măsuri de reducere /eliminare a riscurilor Măsuri de valorificare a oportunităților
Presiune mai mare (dinspre reglementare, consumatori etc.) pentru a merge către tehnologii mai prietenoase cu mediul	Pozitiv	Mare	Costuri mai mari pentru operatorii economici, pe termen scurt	Oferirea de stimulente și măsuri de suport, un calendar rezonabil pentru această trecere

Anexa 4.4. Politici și strategii

Prin mandatul său, MAT are în atribuții elaborarea și implementarea Programului Guvernamental în domeniul IMM-urilor, antreprenoriatului, turismului, comerțului și investițiilor străine. În prezent, cu excepția strategiilor și planurilor, nu sunt disponibile documente complete care să prezinte politicile României într-un domeniu anume. Cu toate acestea, în calitate de stat membru, România s-a angajat pe deplin față de politicile UE, politici pe care le-a adoptat și le-a transpus la nivel național. Principalele politici relevante pentru activitatea MAT sunt prezentate mai jos, împreună cu cele mai noi documente aferente fiecăreia:

- **Politica UE privind IMM-urile**⁵⁴: Comunicarea Comisiei intitulată „Think Small First” (Gândești întâi la scară mică) – o lege a întreprinderilor mici în Europa {SEC(2008) 2101} {SEC(2008) 2102}, actualizată;⁵⁵
- **Politica UE privind piața unică**⁵⁶: Comunicarea Comisiei intitulată „Upgrading the Single Market” (Modernizarea pieței unice) – mai multe oportunități pentru oameni și afaceri;⁵⁷
- **Politica UE în domeniul antreprenoriatului**⁵⁸: Comunicarea Comisiei intitulată „Entrepreneurship 2020 Action Plan – Reigniting the entrepreneurial spirit in Europe” (Plan de acțiune pentru antreprenoriat 2020 – Reaprinerea spiritului antreprenorial în Europa) (COM/2012/0795 final)⁵⁹;
- **Politica UE pentru comerț**⁶⁰ și **investiții**⁶¹: “Trade for all – Towards a more responsible trade and investment policy” (Comerț pentru toți – Către o politică de comerț și investiții mai responsabilă) (COM(2015) 497 final)⁶²
- **Politica UE privind ajutorul de stat**⁶³;
- **Politica UE în domeniul concurenței**⁶⁴.
- **Politica UE în domeniul turismului** - Comunicarea Comisiei “Europa – Destinație turistică favorită la nivel mondial”

Alte politici importante nu sunt cuprinse în mandatul ministerului, dar sunt esențiale pentru îndeplinirea cu succes a obiectivelor urmărite. Aceste politici se referă la ocuparea forței de muncă, la învățământ și formare profesională, la inovație și la dezvoltare regională.

Acest cadru strategic este alcătuit din documente de la nivelul UE și de la nivel național, astfel:

- Semestrul european⁶⁵
- Planul Național de Redresare și Reziliență 2021-2026⁶⁶

⁵⁴ https://ec.europa.eu/growth/smes_en

⁵⁵ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A52008DC0394>

⁵⁶ https://ec.europa.eu/growth/single-market_ro

⁵⁷ <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2015/EN/1-2015-550-EN-F1-1.PDF>

⁵⁸ https://ec.europa.eu/growth/smes/promoting-entrepreneurship_en

⁵⁹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0795:FIN:en:PDF>

⁶⁰ <http://ec.europa.eu/trade/>

⁶¹ <http://ec.europa.eu/trade/policy/accessing-markets/investment/>

⁶² http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/october/tradoc_153846.PDF

⁶³ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/overview/index_en.html

⁶⁴ http://ec.europa.eu/competition/consumers/what_en.html

⁶⁵ https://ec.europa.eu/info/strategy/european-semester_en

⁶⁶ <https://mfe.gov.ro/pnrr/>

- Acordul de parteneriat pentru 2021-2027⁶⁷ și Programele Operaționale subsecvente
- Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României – Orizonturi 2030⁶⁸
- Strategia de Dezvoltare Teritorială a României *România policentrică 2035*⁶⁹
- Strategia pentru dezvoltarea turismului balnear⁷⁰
- Strategia de dezvoltare a eco-turismului – concept, viziune și obiective 2019-2029⁷¹
- Masterplanul investițiilor în turism – criterii de eligibilitate a investițiilor în turism⁷²
- Strategia Integrată de Dezvoltare a Deltei Dunării
- Strategia UE pentru Regiunea Dunării (SUERD)
- Convenția Carpatică (se axează pe Turism-Transport și Dezvoltare Rurală, printre alte domenii)
- Strategia macroregională pentru regiunea Carpaților
- Strategia de Inovare, Educare și Transformare Digitală (Organizația Mondială a Comerțului)
- Acordul de Parteneriat 2021-2027 + Programele Operaționale în domeniu

În plan teritorial/ regional, de maximă relevanță sunt strategiile de specializare inteligentă, subsecvente politicii europene de coeziune și susținute de către Comisia Europeană prin inițiativa RIS3⁷³.

Resurse organizaționale

Conform HG 1327/2021 /2021 privind organizarea Ministerului Antreprenoriatului și Turismului, instituția are un număr maxim de 589 de posturi aprobate, exclusiv posturile de demnitari și cabinetele acestora, împărțite în două portofolii de secretari de stat.⁷⁴ Există un secretar general și doi secretari generali adjuncți. Ministerul are 3 direcții generale (Turism; Antreprenoriat și Programe de Finanțare; Investiții Străine), la care se adaugă Departamentul de Comerț Exterior) și încă cinci direcții. În numărul maxim de posturi intră și 83 de poziții în rețeaua economică externă. Personalul MAT este compus din demnitari, funcționari publici și funcționari publici cu statut special, care ocupă funcții publice generale și funcții publice specifice, precum și din personal contractual și diplomatic.

MAT este de fapt un minister nou, înființat la finele anului 2021, din reorganizarea Ministerului Economiei, care atunci s-a împărțit în două entități. De-a lungul timpului, domeniile de responsabilitate ale MAT au fost prinse în alte ministere de sine stătătoare sau făceau parte din ministere care aveau mai multe sectoare. De exemplu, turismul s-a aflat în componența altor ministere sau la un moment dat a fost un minister de sine stătător sau organizat sub forma unei autorități naționale (2013-2017). Ultima dată când turismul a fost un minister de sine stătător a fost în 2017, dar ulterior instituția s-a desființat ca urmare a

⁶⁷ <https://mfe.gov.ro/minister/periode-de-programare/perioda-2021-2027/>

⁶⁸ <http://www.mmediu.ro/beta/domenii/dezvoltare-durabila/strategia-nationala-a-romaniei-2013-2020-2030/>

⁶⁹ https://www.fonduri-structurale.ro/Document_Files/Stiri/00017493/7hctm_Anexe.pdf

⁷⁰ <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/217344>

⁷¹ <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/215454>

⁷² <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/192301>

⁷³ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/smart_specialisation_en.pdf

⁷⁴ Organigrama MAT disponibilă la <http://turism.gov.ro/web/organigrama-3/>

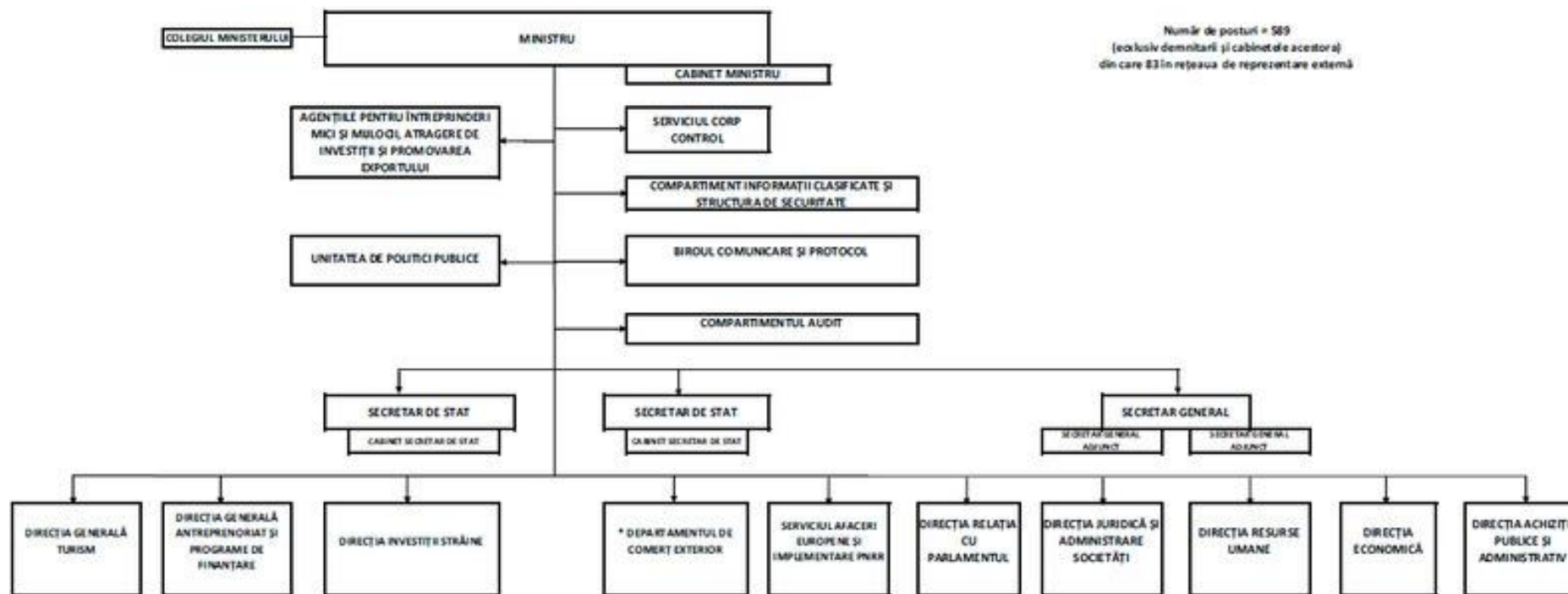
reorganizării guvernamentale din 2019. Ulterior, turismul a fost parte dintr-un minister care avea o multitudine de domenii de activitate, inclusiv economia, antreprenoriatul, investițiile, industria de apărare etc. Astfel, la finele lui 2020 turismul făcea parte din Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri, pentru ca la finele anului 2021 să aibă loc o altă reorganizare guvernamentală și instituțională în urma căreia acesta s-a împărțit în două entități – Ministerul Antreprenoriatului și Turismului și Ministerul Economiei. Aceași situație este și în ceea ce privește antreprenoriatul, când, în urmă cu câțiva ani a existat un minister de sine stătător, dedicat IMM-urilor. Acesta era Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenoriat, înființat în 2017 și care apoi s-a reorganizat sub Ministerul Economiei, odată cu schimbările guvernamentale din 2019.

Toate aceste schimbări instituționale au creat diverse dificultăți în privința continuității și funcționării instituționale, cu impact direct asupra personalului ministerului, care fluctua dintr-o parte în alta. Schimbările și permutările instituționale au dus la nenumărate reconfigurări a mandatelor, portofoliilor și structurilor funcționale, dar și la fluctuații de personal. Spre exemplu, dacă fostul MEAT a avut 839 angajați, acum MAT are 589 de angajați.

Implicații:

- Pierderea memoriei instituționale;
- Diminuarea capacității de îndeplinire a unor roluri / funcții;
- Imposibilitatea asigurării unei rezerve de resurse (back-up) în caz de nevoie;
- Slăbirea culturii organizaționale;
- Scăderea disponibilității de asumare a responsabilității, din partea angajaților;
- Demotivarea angajaților

Anexa 4.5. Organigrama MAT (HG 1327/2021)

* Se organizează la nivel de Direcție Generală.

Instituții aflate în subordinea, coordonarea sau sub autoritatea MAT

Unități care funcționează în subordinea MAT, cu finanțare de la bugetul de stat
Agencia pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Atragere de Investiții și Promovare a Exportului București
Agencia pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Atragere de Investiții și Promovare a Exportului Ploiești
Agencia pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Atragere de Investiții și Promovare a Exportului Constanța
Agencia pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Atragere de Investiții și Promovare a Exportului Iași
Agencia pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Atragere de Investiții și Promovare a Exportului Brașov
Agencia pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Atragere de Investiții și Promovare a Exportului Târgu Mureș
Agencia pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Atragere de Investiții și Promovare a Exportului Cluj
Agencia pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Atragere de Investiții și Promovare a Exportului Craiova
Agencia pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Atragere de Investiții și Promovare a Exportului Timișoara
Unități care funcționează sub autoritatea MAT
LITORAL - S.A., în faliment
MAMAIA – S.A.
NEPTUN-OLIMP S.A.
CENTRUL NAȚIONAL DE ÎNVĂȚĂMÂNT TURISTIC - S.A.
LIDO S.A.
IEZERUL S.A.
TURISM, HOTELURI, RESTAURANTE MAREA NEAGRĂ - S.A.
BEGA TURISM S.A.
ROBINSON TURISM S.A.
SOCIETATEA CARMEN SILVA 2000 - S.A., în faliment

ANCA IRINA - S.A., în faliment
PREDEAL - S.A., în faliment
IMOTRUST - S.A.
TURISM COVASNA S.A.

Anexa 4.6. Legislație națională relevantă

Cadrul legislativ care guvernează activitatea MAT reflectă atribuțiile alocate prin mandatul ministerului și sunt împărțite în cinci domenii: înființarea de întreprinderi (antreprenoriat) și IMM-uri, mediul de afaceri, comerț exterior, turism și administrație publică (funcționarea ministerului).

Ținând cont de natura interconectată a activităților cuprinse în primele patru domenii de responsabilitate, acestea sunt în aceeași măsură aplicabile unui al cincilea domeniu, anume investițiile străine directe. De asemenea, majoritatea actelor normative care guvernează primul domeniu (înființarea de întreprinderi și IMM-uri) pot fi considerate ca fiind aplicabile și pentru cel de-al doilea (mediul de afaceri). În același timp, au fost menționate o singură dată, acolo unde s-a considerat că este cel mai potrivit, pentru a evita repetarea inutilă.

Lista de mai jos nu se dorește a fi completă, ci mai degrabă urmărește prezentarea cadrului de reglementare aplicabil activității MAT. În același timp, cu excepția comerțului exterior, lista cuprinde acte normative în vigoare la nivel național.

Înființarea de întreprinderi și IMM-uri

- Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii actualizată;
- Legea nr. 62/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii;
- OUG nr. 6/2011 pentru stimularea înființării și dezvoltării micro întreprinderilor de către întreprinzătorii tineri, actualizată;
- OUG nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, actualizată;
- Legea nr. 58/1998 privind activitatea bancară;
- Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată, actualizată;
- Ordinul ME - DIMMMAT75 nr. 698/2014 pentru aprobarea Metodologiei de elaborare și aplicare a Testului IMM;
- Ordinul ME - DIMMMAT nr 699/2014 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Grupului pentru evaluarea impactului economic al actelor normative asupra IMM-urilor

⁷⁵ ME-DIMMMAT = Ministerul Economiei – Departamentul pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Mediul de Afaceri și Turism

Înființarea de întreprinderi și IMM-uri

- OUG nr 77/ 2014, aprobată prin Legea nr. 20/2015, privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996.

Mediul de afaceri

- Legea 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației *, republicată, actualizată
- Legea nr. 120/2015 privind stimularea investitorilor individuali - business angels
- Legea 102/2016 privind incubatoarele de afaceri
- OUG nr. 27/2003 privind procedura aprobării tacite, actualizată
- OUG nr. 49/2009 privind libertatea de stabilire a prestatorilor de servicii și libertatea de a furniza servicii în România, actualizată
- HG nr. 803/2001 privind constituirea Grupului de lucru pentru elaborarea și monitorizarea Planului de acțiuni referitor la îmbunătățirea mediului de afaceri
- HG nr. 685/2013 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 803/2001 privind constituirea Grupului de lucru pentru elaborarea și monitorizarea Planului de acțiuni referitor la îmbunătățirea mediului de afaceri
- Legea concurenței nr. 21/1996, modificată, actualizată.

Comerț exterior

- OUG 56/20.06.2016 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 120/2002 privind aprobarea Sistemului de susținere și promovare a exportului cu finanțare de la bugetul de stat, cu modificările și completările ulterioare.

Regimul exporturilor

- Regulamentul (UE) 2015/479 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2015 privind instituirea unui regim comun aplicabil exporturilor
- Regulamentul (CE) 2009/116 al Consiliului privind exportul bunurilor culturale

Comerț exterior

- Regulamentul (CE) 428/2009 al Consiliului de instituire a unui regim comunitar pentru controlul exporturilor, transferului, serviciilor de intermediere și tranzitului de produse cu dublă utilizare
- Directiva 98/29/CE a Consiliului privind armonizarea principalelor dispoziții aplicabile asigurării creditului la export pentru care beneficiază de acoperire pe termen mediu și lung

Regimul importurilor

- Regulamentul (CEE) nr. 2658/87 al Consiliului privind Nomenclatura tarifară și statistică și Tariful vamal comun (Jurnalul Oficial L 256, 09/07/1987), cu modificările ulterioare
- Regulamentul (UE) 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 octombrie 2013 de stabilire a Codului vamal al Uniunii
- Sistemul armonizat de denumire și codificare a mărfurilor - www.wcoomd.org
- Comunicarea Comisiei privind suspendările și cotele tarifare autonome
- Regulamentul (UE) nr. 1387/2013 al Consiliului din 17 decembrie 2013 de suspendare a taxelor vamale autonome prevăzute în Tariful vamal comun pentru anumite produse agricole și industriale și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1344/2011
- Regulamentul (UE) nr. 1387/2013 al Consiliului din 17 decembrie 2013 de suspendare a taxelor vamale autonome prevăzute în Tariful vamal comun pentru anumite produse agricole și industriale și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1344/2011
- Regulamentul (UE) nr. 478/2015 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2015 privind regulile comune de import
- Regulamentul (UE) nr. 755/2015 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2015 privind regimul comun aplicabil importurilor din anumite țări terțe
- Regulamentul (CE) nr. 717/2008 al Consiliului din 17 iulie 2008 privind instituirea unei proceduri comunitare de administrare a contingentelor cantitative

Sistemul generalizat de preferințe tarifare

- Regulamentul (UE) nr. 978/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2012 de aplicare a unui sistem generalizat de preferințe tarifare și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 732/2008 al Consiliului;

Sanțiuni ONU și UE – cadrul național

- Legea nr. 217 din 2 iunie 2009 pentru aprobarea OUG nr. 202/2008 privind punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale
- OUG nr. 202/2008 privind punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale
- OUG nr. 128/28.12.2010 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 202/2008 privind punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale;
- HG nr. 1541/2009 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului inter-instituțional, înființat pentru asigurarea cadrului general de cooperare în domeniul punerii în aplicare a sancțiunilor internaționale în România.

Turism

- HG 1327/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Antreprenoriatului și Turismului.
- OG 58/1998 privind organizarea și desfășurarea activității de turism în România, cu modificările și completările ulterioare;
- HG nr. 20 din 11 ianuarie 2012 privind aprobarea [Programului multianual](#) de marketing și promovare turistică și a [Programului multianual](#) de dezvoltare a destinațiilor, formelor și produselor turistice
- HG 558/2017 privind aprobarea Programului pentru dezvoltarea investițiilor în turism - Masterplanul investițiilor în turism - și a criteriilor de eligibilitate a proiectelor de investiții în turism - program multianual de dezvoltare a investițiilor în turism
- OUG 10/2019 pentru stabilirea unor măsuri privind finanțarea investițiilor în turism și modificarea unor acte normative
- Lege 170/2016 privind impozitul specific unor activități
- OG 2/2018 privind pachetele de servicii de călătorie și serviciile de călătorie asociate, precum și pentru modificarea unor acte normative
- OUG 26/2017 pentru modificarea și completarea OG 107/1999 privind activitatea de comercializare a pachetelor de servicii turistice
- OUG 1/2017 pentru stabilirea unor măsuri în domeniul administrației publice centrale și pentru modificarea și completarea unor acte normative
- OUG 8/2009 privind acordarea voucherelor de vacanță, cu modificările și completările ulterioare
- OUG 19/2006 privind utilizarea plajei Mării Negre și controlul activităților desfășurate pe plajă
- OUG 202 /2002 (actualizată) privind gospodărirea integrată a zonei costiere - actualizată prin Legea 280/2003 și Legea 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii 286/2009 privind Codul Penal
- OUG 62/2004 privind regimul de organizare și funcționare a parcurilor turistice, cu modificările și completările ulterioare
- OUG 107/1999 (republicată) privind activitatea de comercializare a pachetelor de servicii turistice
- OUG 58 /1998 privind organizarea și desfășurarea activității de turism în România
- HG 99/2017 privind constituirea Comitetului interministerial pentru turism
- HG 20/2012 privind aprobarea Programului multianual de marketing și promovare turistică și a Programului multianual de dezvoltare a destinațiilor, formelor și produselor turistice
- HG 1271/ 2011 pentru aprobarea Memorandumului de înțelegere dintre Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare,

Comerț exterior

semnat la București la 11 octombrie 2011, și a Acordului de cofinanțare dintre Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare pentru realizarea proiectului-pilot "Dezvoltarea urbană integrată în vederea reabilitării și modernizării destinațiilor turistice Borsec, Băile Herculane și Sulina ca suport al activităților de turism durabil", semnat la București la 11 octombrie 2011

- HG 1267 /2010 (actualizată) privind eliberarea certificatelor de clasificare, a licențelor și brevetelor de turism
- HG 852 /2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice
- HG 452 /2003 privind desfășurarea activității de agrement nautic
- HG 215 /2009 pentru aprobarea Normelor metodologice privind acordarea voucherelor de vacanță
- HG 77/2003 privind instituirea unor măsuri pentru prevenirea accidentelor montane și organizarea activității de salvare în munți
- HG 335/2002 privind unele măsuri de implementare în România a programului "Steagul Albastru - Blue Flag"
- HG 511 /2001 privind unele măsuri de organizare a activității de agrement în stațiunile turistice
- HG 305/2001 privind atestarea și utilizarea ghizilor de turism
- HG 263 /2001 (republicată) privind amenajarea, omologarea, întreținerea și exploatarea pârtiilor și traseelor de schi pentru agrement)
- Legea 389/2006 privind ratificarea Convenției Cadru privind protejarea și dezvoltarea durabilă a Carpaților
- Legea 72/2014 pentru ratificarea Protocolului privind turismul durabil, adoptat la Bratislava la 27 mai 2011 și semnat de România la Bratislava la 27 mai 2011, la Convenția-cadru privind protecția și dezvoltarea durabilă a Carpaților, adoptată la Kiev la 22 mai 2003
- HG 31/1996 pentru aprobarea Metodologiei de avizare a documentațiilor de urbanism privind zone și stațiuni turistice și a documentațiilor tehnice privind construcții din domeniul turismului
- Ordinul Ministrului Turismului 156 /2019 pentru aprobarea Procedurilor de garantare a sumelor plătite de călători în legătură cu pachetele de servicii de călătorie/serviciile de călătorie asociate în cazul insolvenței agenției de turism organizatoare și procedurile de despăgubire a călătorilor
- Ordinul Ministrului Turismului 1473/ 2018 privind aprobarea normelor pentru organizarea și desfășurarea procedurii proprii a Ministerului Turismului, pentru achiziții publice, ce au ca obiect servicii de organizare de expoziții, de târguri și de congrese prevăzute în anexa nr. 2 la Legea nr. 98/2016, privind achizițiile publice
- Ordin 65/2013 pentru aprobarea Normelor metodologice privind eliberarea certificatelor de clasificare a structurilor de primire turistice cu funcțiuni de cazare și alimentație publică, a licențelor și brevetelor de turism
- Ordin 1204 /2010 pentru aprobarea Normelor metodologice privind autorizarea plajelor

Comerț exterior

în scop turistic

- Ordin 990 /2009 pentru modificarea unor acte normative din domeniul turismului în vederea implementării OUG 49/2009 privind libertatea de stabilire a prestatorilor de servicii și libertatea de a furniza servicii în România
- Ordinul nr. 2.409/3.501/2020 pentru aprobarea Normelor metodologice privind organizarea, funcționarea, rolul, atribuțiile, acreditarea și reacreditarea centrelor naționale și locale de informare și promovare turistică
- Ordin 637 /2004 pentru aprobarea Normelor metodologice privind condițiile și criteriile pentru selecționarea, școlarizarea, atestarea și utilizarea ghizilor de turism (actualizat)
- Ordin 491/ 2001 pentru aprobarea Normelor privind omologarea, amenajarea, întreținerea și exploatarea partiilor și traseelor de schi pentru agreement (actualizat)

Anexa 4.7. Legislație europeană relevantă

Tratatul de aderare al României la Uniunea Europeană este tratatul general care guvernează **acordurile Organizației Mondiale a Comerțului (OMC)**

- Actul Final
- Acordul privind crearea OMC
- *Acorduri multilaterale privind comerțul cu bunuri*
 - Acordul privind agricultura
 - Acordul privind aplicarea măsurilor sanitare și fitosanitare
 - Acordul privind textilele și îmbrăcămintea
 - Acordul privind barierele tehnice în calea comerțului
 - Acordul privind măsurile investiționale legate de comerț
 - Acordul privind aplicarea Articolului VI, GATT 94 - Antidumping
 - Acordul privind aplicarea Articolului VII, GATT 94 - Evaluarea în vamă
 - Acordul privind inspecția înainte de expediție
 - Acordul privind regulile de origine
 - Acordul privind procedurile de licențiere la import
 - Acordul privind subvențiile
 - Acordul privind salvagardarea
- Acordul General privind comerțul cu servicii (GATS)
- Acordul privind drepturile de proprietate intelectuală legate de comerț (TRIPS)
- Acordul privind achizițiile publice
- Memorandum de Acord privind interpretarea articolului XXIV al Acordului General pentru tarife vamale și comerț 1994
- Memorandum de Acord privind interpretarea articolului XVII al Acordului General pentru tarife vamale și comerț 1994
- Memorandum de Acord privind prevederile Acordului General pentru tarife vamale și comerț 1994 referitoare la balanța de plăți
- Comerț și mediu
- Înțelegerea cu privire la regulile și procedurile reglementării diferendelor (DSU)
- Mecanismul de examinare a politicilor comerciale (TPRM)

Alte acorduri includ *Acordul-cadru dintre Guvernul României și Consiliul Federal Elvețian privind implementarea Programului de cooperare elvețiano-român vizând reducerea disparităților economice și sociale în cadrul Uniunii Europene extinse (HG 1065/2010)*, precum și **Acordurile bilaterale de comerț** la care România este stat semnatar.

ANEXA 5. PROIECTE DE ACTE NORMATIVE 2022

Proiecte de acte normative propuse în Planul Anual de Lucru al Guvernului de către Ministerul Antreprenoriatului și Turismului pentru anul 2022

- Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr.346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii

Alte proiecte de acte normative ale MAT (conform site-ului ministerului):

Turism

- HG pentru aprobarea atestării unor localități ca stațiuni turistice de interes național, respectiv local și privind modificarea anexei nr. 5 la HG nr. 852/2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice
- Proiect de procedură privind implementarea Schemei de minimum pentru operatorii economici în vederea *modernizării și dezvoltării stațiunilor balneare și balneoclimatice – Programul național pentru stimularea creării, dezvoltării și promovării brandurilor sectoriale*
- Proiect de schemă de ajutor de minimis privind susținerea operatorilor din turism pentru dezvoltarea activității de incoming
- Ordin pentru aprobarea Procedurii de avizare a organizațiilor de management al destinației

ANEXA 6. SECTOARELE MAT ÎN PLANUL NAȚIONAL PENTRU REDRESARE ȘI REZILIENȚĂ 2021-2026⁷⁶

Ministerul Antreprenoriatului și Turismului este coordonator de reformă și/sau investiții pentru Componenta 9 – Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare, respectiv Componenta 11 – Turism și cultură din Planul Național de Redresare și Reziliență.

I. Componenta 9: Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare

Reforma 1 Transparentizare legislativă, debirocratizare și simplificare procedurală destinate mediului de afaceri – JALON 241, JALON 242, JALON 243, Țintă 244 și 245.

Investiția 1 Platforme digitale privind transparentizarea legislativă, debirocratizarea și simplificarea procedurală destinate mediului de afaceri – JALON 246

II. Componenta 11: Turism și cultură

Reforma 1 Operaționalizarea organizațiilor de management al destinației (OMD-uri) – JALON 326, JALON 328, Țintă 329 și 330

- ***PSI Obiectivul Strategic #1 - Dezvoltarea ecosistemului de afaceri pentru susținerea antreprenoriatului și întreprinderilor mici și mijlocii (IMM), în special în sectoarele cu valoare adăugată ridicată***

PNRR - Pilonul III Creștere Inteligentă, Sustenabilă și Favorabilă Incluziunii - Componenta 9: Sprijin pentru mediul de afaceri, cercetare, dezvoltare și inovare

Obiectiv: Principalul obiectiv al componentei îl reprezintă crearea unui mediu sustenabil, predictiv și simplificat pentru derularea activității mediului de afaceri, creșterea accesului la finanțare, prin dezvoltarea de instrumente adaptate nevoilor întreprinderilor, cu accent inclusiv pe contribuția la schimbările climatice și tranziția digitală, creșterea capacității de inovare a sistemului CDI pentru crearea de sinergii cercetare–mediu de afaceri, precum și dezvoltarea premiselor necesare pentru reformarea sustenabilă a companiilor de stat;

Reforme: R1. Transparentizare legislativă, debirocratizare și simplificare procedurală destinate mediului de afaceri

I. Jalonul 241

Constă în modificarea următoarelor acte normative:

1. *Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată, cu modificările și completările ulterioare (Ministerul Justiției)*
2. *Legea nr. 26/1990 privind registrul comerțului, republicată, cu modificările și completările ulterioare (Ministerul Justiției)*
3. *Decretul-Lege nr. 122/1990 privind autorizarea și funcționarea în România a reprezentanțelor societăților străine și al organizațiilor economice, cu modificările și completările ulterioare:*

⁷⁶ Conform Planului Național de Reziliență și Redresare, aprobat de Comisia Europeană.

4. *Legea nr. 53/2003 privind Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare (Ministerul Muncii și Solidarității Sociale)*

2.Jalonul 242

*Modificările legislative sunt legate de **testul IMM** (evaluarea ex ante a impactului economic, social și de mediu al propunerilor legislative asupra IMM-urilor).*

3. Jalonul 243

Intrarea în vigoare a legii „Licenței industriale unice”.

4. Țintă 244

Denumire: - reducerea timpului mediu necesar pentru îndeplinirea cerințelor de reglementare legate de mediul de afaceri,

Țintă – 50%

5. Țintă 245

Denumire: - Acte legislative/modificări referitoare la IMM-urile cărora li s-a aplicat testul,

Țintă – 100%

II. Platforme digitale privind transparentizarea legislativă, debirocratizarea și simplificarea procedurală destinate mediului de afaceri

6.Jalon 246

Dezvoltarea a cel puțin șapte platforme digitale publice operaționale care să fie conectate la un punct de contact unic electronic și pe deplin operaționale și care se bazează pe bazele de date digitale relevante actuale, după cum urmează:

- Simplificarea procedurilor de înființare/ieșire de pe piață a întreprinderilor, de creare și operare a punctelor de lucru
- Introducerea unui ghișeu unic (One-Stop-Shop) pentru licențe/autorizații/certificări
- Dezvoltarea platformei care are în vedere modificările legislative privind eficientizarea și transparentizarea controalelor asupra activității întreprinderilor, inclusiv digitalizarea Registrului Unic de Control (RUC) care va funcționa ca o platformă care va integra baza de date a operatorilor economici și va permite accesul instituțiilor publice cu rol de control.
- Dezvoltarea unei platforme care să asigure transparentizarea procesului de colectare și gestiune a fondurilor în beneficiul titularilor drepturilor de autor și a drepturilor conexe acestora – ORDA.
- Stimularea competitivității mediului de afaceri, asigurarea transparenței legislative, debirocratizarea și simplificarea procedurală: informarea și educarea antreprenorilor în vederea aplicării corecte și eficiente a legislației naționale.
- Integrarea serviciilor dedicate angajatorilor și ocupațiilor (Nomenclatorul ocupațiilor din România)

- Dezvoltarea unei platforme privind simplificarea obligațiilor declarative, a prevederilor legale din domeniul arhivării a procesului de raportare statistică și adaptarea activității de comerț la era digitală.

Buget: Reforma 1 Investiția 1 = 14.200.000 euro - asistență financiară rambursabilă.

Cei 14.200.000 euro vor fi bugetați astfel:

- pentru anul 2023 – 200.000 euro + 14 milioane euro.

- **PSI Obiectivul Strategic # 4 Dezvoltarea și promovarea turismului**

PNRR: Pilonul IV Coeziune Socială și Teritorială –

Componenta 11: Turism și Cultură

Obiectiv: Creșterea coeziunii sociale, economice și teritoriale și crearea de noi locuri de muncă în special în mediul rural, respectiv: promovarea transformării socio-economice durabile în zonele rurale și defavorizate prin dezvoltarea unei rețele de Organizații Regionale de Management al Destinațiilor și sprijinirea investițiilor locale în turism;

R1. Operaționalizarea Organizațiilor de Management al Destinației (OMD)

Obiectivul acestei reforme este creșterea competitivității sectorului turistic românesc și promovarea transformării socio-economice durabile în zonele rurale și defavorizate prin adoptarea cadrului necesar pentru operaționalizarea Organizațiilor de Management al Destinației.

Implementarea acestei reforme va consta în adoptarea unui cadru legislativ necesar funcționării Organizațiilor de Management al Destinației și elaborarea unui Plan de acțiune dedicat valorificării patrimoniului cultural în scopul creșterii competitivității sectorului turistic românesc. Înființarea și operaționalizarea Organizațiilor de Management al Destinației se va baza pe recomandările Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD) incluse în studiul „Operaționalizarea Organizațiilor de Management al Destinației”.

Cadrul legislativ necesar pentru funcționarea Organizațiilor de Management al Destinației va include, de asemenea, o descriere detaliată a mecanismului de finanțare și un model clar de guvernare. Planul de acțiune va fi realizat în conformitate cu setul de măsuri propuse în Strategia de dezvoltare a Organizațiilor de Management al Destinației și va fi în conformitate cu rezultatele activității de cartografiere.

Organizația de Management al Destinației va fi o entitate cu personalitate juridică, care realizează politica de dezvoltare turistică a destinației, inclusiv politica de marketing a destinației, în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare, reunind o serie de alte organizații, precum: operatori economici de profil, instituții ale sectorului public, asociații profesionale și patronale, organisme de reglementare.

Demersuri legislative: Adoptarea cadrului legislativ necesar funcționării Organizațiilor de Management al Destinației. Elaborarea unui Plan de acțiune dedicat valorificării patrimoniului cultural cu scopul creșterii competitivității sectorului turistic românesc.

1. Jalon 326

C11. Turism și cultură - Reforma 1. Operaționalizarea organizațiilor de management al destinației (OMD-uri) - Toate zonele optime de destinație pentru organizațiile de management al destinației (OMD-uri) din România au fost cartografiate.

2. Jalon 328

Intrarea în vigoare a cadrului legislativ care va include o descriere clară a mecanismului de finanțare pentru sprijinirea dezvoltării rețelei de OMD și un model clar de guvernanță.

3. Țintă 329

OMD-uri instituite

Guvernul va înființa 8 organizații de management al destinației (în concordanță cu jalonul 328), incluzând toate entitățile relevante care își desfășoară activitatea în sectoarele turismului și culturii într-o anumită zonă; acestea vor fi conduse de Comitetul executiv al OMD-urilor. Responsabilitatea pentru rezultatele organizațiilor de management al destinației este partajată între Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului și Comitetul executiv al OMD-urilor.

Instituirea și operaționalizarea organizațiilor de management al destinației se vor baza pe Recomandările Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) incluse în studiul „Operaționalizarea organizațiilor de management al destinației”.

4. Țintă 330

Componenta 11 - Reforma 1 – operaționalizarea OMD-urilor

Denumire: - creșterea ponderii turiștilor străini care vizează județele care fac parte din OMD-urile regionale, cu termen: **Țintă: 20%**

C11. Turism și cultură = 10.000.000 euro – asistență financiară rambursabilă

Cei 10.000.000 euro vor fi bugetați astfel:

- pentru anul 2023 - 1 milion euro;
- pentru anul 2024 – 5 milioane euro;
- pentru anul 2025 – 4 milioane euro.

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de
Uniunea Europeană, din Fondul Social European